

**Allvarliga arbetsskador och
långvarig sjukfrånvaro – 2016**

afa
FÖRSÄKRING

AFA Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Våra försäkringar är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och vi försäkrar drygt fyra miljoner människor i privat näringsliv, kommuner, landsting och regioner. AFA Försäkring drivs utan vinstsyfte och förvaltar cirka 200 miljarder kronor. En viktig del av vår verksamhet är att stödja forskning och projekt som aktivt syftar till att förbättra arbetsmiljön. AFA Försäkring har cirka 650 medarbetare och ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

FÖRORD

AFA Försäkring ger trygghet och ekonomisk ersättning vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Hela 90 procent av alla yrkesarbetande svenskar, närmare 4,5 miljoner arbetstagare, omfattas av minst en av våra försäkringar. Vi arbetar på uppdrag av arbetsmarknadens parter.

I vår skadedatabas finns information lagrad om drygt 13 miljoner försäkringsärenden. Den ger oss unik kunskap om hur yrkesgrupper, sektorer, arbetsuppgifter och aktiviteter är förknippade med olika skador och sjukdomar. Statistiken från skadedatabasen utgör ett viktigt beslutsunderlag för vårt stöd till forskning och utveckling.

Vi vill att så många som möjligt ska kunna ta del av vår statistik. Därför presenterar vi årligen en arbetsskaderapport som visar hur de allvarliga arbetsskadorna och den långvariga sjukfrånvaron har utvecklats. Statistiken ser olika ut från år till år, men det är viktigt att betona att skadefrekvensen på den svenska arbetsmarknaden är låg i ett internationellt perspektiv.

Den relativa frekvensen för allvarliga olycksfall har ökat de senaste åren, men under 2014 kan vi se att ökningen har stannat av. Nu fortsätter arbetet för att varje arbetsplats ska vara så säker och trygg att ingen behöver skadas eller bli sjuk av sitt arbete.

Anders Moberg

Verkställande
direktör,
AFA Försäkring

Foto: Dan Coleman

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER	6
--------------------------------------	----------

OM AFA FÖRSÄKRING	9
--------------------------	----------

ARBETSSKADOR	11
---------------------	-----------

Godkända arbetsskador 2004-2014	15
---------------------------------	----

Arbetsolycksfallens fördelning efter allvarlighet	16
---	----

Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde	18
--	----

Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning	20
---	----

Allvarliga arbetsolycksfall – jämförelse över tid	22
---	----

Sjukskrivningstid vid allvarliga arbetsolycksfall	30
---	----

Arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet	32
--	----

Antal fall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	34
--	----

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall	37
--	----

Åldersberoende olycksfrekvens, efter händelsetyp och kön	40
--	----

Var på kroppen sker skadorna	42
------------------------------	----

Godkända arbetssjukdomar	45
--------------------------	----

LÅNGVARIG SJUKFRÅNVARO	49
Nya sjukfall 2008-2014	52
Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning	54
Antal sjukfall – fördelat efter yrkesgrupp och kön	56
Åldersstandardisering	60
Långvariga sjukfall 2007-2014 efter avtalsområde, ålder och kön	63
Antal sjukfall efter avtalsområde, ålder och kön	66
Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid	68
Sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos	71
Psykiska diagnoser efter yrkesgrupp	74
Sjukfallens fördelning efter avtalsområde, kön och yrke	77
Medianlängd för sjukfall	81
Sjukfall som medfört månadsersättning	84
Antal sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	86
UPPGIFTERNA I VÅRA SKADEREGISTER – METOD OCH URVAL	88
BILAGOR	90
YRKESGRUPPER	97
BEGREPP	98
REFERENSER	99

SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

NYTT YRKESKODSYSTEM

SSYK12

Under 2014 införde Statistiska centralbyrån en ny yrkesklassificering. Förändringen innebär att Standard för svensk yrkesklassificering, SSYK12 (Statistiska centralbyrån, 2012) SSYK12 ersätter den gamla standarden SSYK96 (Arbetsmarknadsstyrelsen 1997) AFA Försäkring har gått över till den nya standarden, vilket påverkar yrkeskodningen från och med 2014. Yrkeskoder enligt SSYK12 kan i flera fall inte översättas till yrkeskoder enligt SSYK 96 eller vice versa. Därför uppstår tidsseriebrott i AFA Försäkrings statistik över yrkesgrupper och det kommer att dröja några år innan utvecklingen i olika yrkesgrupper blir jämförbara över tid. Det innebär också att vissa yrkesgruppers relativa frekvens har förändrats i både arbetsskade- och sjukförsäkringen.

ARBETSSKADOR (TFA, TFA-KL OCH PSA)

Totalt godkändes

53 700
arbetsskador

(arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar) som inträffade och visade sig 2014, varav cirka

10 500

var allvarliga arbetsolycksfall.

År 2014 var den relativa frekvensen av allvarliga olycksfall 2,5 per 1 000 sysselsatta i åldrarna 16-64 år. Mellan 2010 och 2013 ökade den uppmätta relativa frekvensen av allvarliga olycksfall, men ökningen har nu stannat av. Nivån har stabiliserats och är oförändrad sedan 2013. Med en allvarlig arbetsolycka menas en olycka som har lett till minst 31 dagars sjukskrivning och/eller medicinsk invaliditet.

Antalet godkända arbetsskador har totalt sett ökat sedan 2009.

Antalet allvarliga olyckor ligger på ungefär samma nivå som för tio år sedan. Olycksfallen som har lett till kortare sjukskrivning än 31 dagar och som inte har lett till medicinsk invaliditet har dock ökat.

Efter 2010 har det inträffat flera förändringar som kan förklara ökningen:

- Digital anmälan som gör det enklare att anmäla.
- Arbetsmarknadens parter har gjort villkorsförändringar, till exempel har karensdagen tagits bort vid sjukskrivning till följd av arbetsskada.
- Arbetsmarknadens parter har genomfört ett antal kampanjer om försäkringarna i media och på arbetsplatser.

Skadepanoramats på arbetsmarknaden ser i stora drag ut som tidigare.

Antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta är högst i yrken inom industri och hantverk, som traditionellt är mansdominerade. Det innebär att antalet fall per 1 000 sysselsatta generellt är högre för män än för kvinnor.

För män är den relativa frekvensen av allvarliga arbetsskador högst inom yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare* och *träindustriarbete*. För kvinnor är antalet fall per 1 000 sysselsatta högst i yrkesgrupperna *träindustriarbete* och *poliser*.

Yrken med flest olycksfall per 1 000 sysselsatta har relativt få sysselsatta kvinnor.

Flest olyckor bland kvinnor sker i yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter*.

ÅLDER OCH KÖN

Den relativa frekvensen av allvarliga olycksfall ökar med stigande ålder. Det är vanligare att äldre skadar sig allvarligt efter fallolyckor än att yngre gör det.

Vissa olyckstyper är å andra sidan vanligare bland yngre. Unga kvinnor drabbas oftare av olyckor på grund av rån än kvinnor i genomsnitt. Unga män drabbas oftare av olyckor i arbete med maskiner och verktyg.

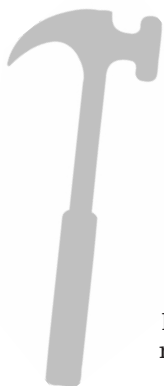
FALLOLYCKOR

Fallolyckor av olika slag är den vanligaste orsaken till allvarliga arbetsolyckor.

Bland kvinnor är fallolyckor vanliga inom vård- och omsorgsyrken och det rör sig oftast om fall i samma nivå. Fallolyckor från höjd, till exempel stegar och byggnadsställningar, är vanligare bland män och särskilt inom bygg- och anläggningsyrken.

MASKIN- OCH VERKTYGSOLYCKOR

Olycksfall i hantering med maskiner för bearbetning och framställning är en vanlig orsak till allvarliga olyckor.

Detsamma gäller handhållna verktyg och maskiner. Olyckorna leder ofta till invaliditet och skador på händer och fingrar. Oftast är det män som drabbas, då yrken som handhar verktyg och tillverkande maskiner är mansdominerade.

ARBETSOLYCKSFALL FÖRDELAT EFTER SVERIGES LÄN

Antalet arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta är högst i Jönköpings och Södermanlands län.

Skillnaden mellan länen förklaras till stor del av skillnader i arbetsmarknadsstruktur.

SJUKFALL (AGS OCH AGS-KL)

Totalt ersattes

30 323 (SN/LO)

33 578 (KL)

långa sjukfall

Ett långt sjukfall är ett sjukfall som har pågått mer än 90 dagar eller som har lett till sjuka- eller aktivitetsersättning (månadsersättning).

Antalet långa sjukfall minskade fram till 2009 inom de båda avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO och Kommuner och Landsting. Därefter har antalet nya sjukfall ökat årligen.

Sjuktalen för kvinnor har ökat mest.

Ökningen var mindre mellan åren 2013 och 2014 än mellan åren 2012 och 2013. Det gäller alla grupper utom män inom kommuner och landsting, där de långa sjukfallen ökade något mer mellan åren 2013 och 2014 än föregående år.

De långa sjukfallen som beror på psykiska diagnoser fortsätter att öka i alla sektorer och de flesta yrkena.

SJUKFALLENS LÄNGD

Sjukskrivningarna har blivit längre.

För kvinnor har medianlängden för de långa sjukfallen ökat från 288 dagar 2013 till 299 dagar 2014. Männens sjukskrivningar har ökat från 231 dagar 2013 till 239 dagar 2014. Detta kan förklaras av att de psykiska diagnosernas andel av de långa sjukfallen har ökat och att dessa i genomsnitt leder till längre sjukskrivningar än övriga diagnoser.

VANLIGA DIAGNOSER

De vanligaste orsakerna till långvarig sjukskrivning är psykiska diagnoser i kommuner och landsting och sjukdomar i muskler och skelett (muskuloskeletala diagnoser), i Svenskt Näringsliv/LO-kollektivet.

Muskuloskeletala diagnoser ökar med stigande ålder och är den vanligaste diagnosen i den äldsta åldersgruppen för både kvinnor och män i båda kollektiven.

Psykiska diagnoser är vanligast i åldersgruppen 36-45 år för båda könen i båda kollektiven.

De två diagnosgrupperna stod tillsammans för 66 procent av kvinnornas och 58 procent av männens långvariga sjukfrånvaro.

RELATIV FREKVENNS PER SEKTOR

Den relativa frekvensen av långvarig sjukskrivning var totalt sett för båda könen 22,6 fall per 1 000 sysselsatta i Svenskt Näringsliv/LO-kollektivet. Motsvarande siffra för kommuner och landsting var 30,4 fall per 1 000 sysselsatta.

Det nya yrkeskods-systemet ger en högre träffsäkerhet vid beräkningar av sysselsättningen i den privata sektorn inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Det innebär att det beräknade antalet fall per 1 000 sysselsatta har blivit högre, framför allt för kvinnor i vården.

YRKE OCH KÖN

Totalt sett har kvinnor fler långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta än män.

Det högsta antalet fall av långvarig sjukskrivning per 1 000 sysselsatta finns inom gruppen städare och fönsterputsare med

43 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Därefter kommer *textil-, skinn- och läderindustriarbete* och *förskollärare och fritidspedagoger*.

MÅNADERSÄTTNING

Antalet sjukfall per 1 000 sysselsatta som leder till månadsersättning (det vill säga sjuk- eller aktivitetsersättning) har ökat mellan 2012 och 2013 (uppgifter för 2014 redovisas inte i rapporten).

För 2013 är antalet sjukfall som leder till månadsersättning 1,6 per 1 000 sysselsatta.

Flest antal fall per 1 000 sysselsatta har yrkesgruppen *Textil-, skinn- och läderindustriarbete*.

LÅNGA SJUKFALL FÖRDELAT EFTER SVERIGES LÄN

Den relativa frekvensen av långvarig sjukskrivning är högst i Västra Götalands län och lägst i Stockholms län.

Skillnaderna mellan länen kan delvis förklaras av demografiska skillnader i åldersfördelning och näringslivsstruktur mellan länen.

OM AFA FÖRSÄKRING

De kollektivavtalade försäkringarna ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, föräldraledighet och dödsfall. Vi försäkrar dem som arbetar i både små och stora företag, organisationer och branscher och i de allra flesta yrkesgrupper på arbetsmarknaden.

Vi försäkrar utan krav på hälsoprövning och drivs utan vinstutdelning. Vårt uppdrag är att förvalta såväl kunskaper som erfarenheter på bästa sätt och att bidra till bättre arbetsmiljö och hälsa. Vår målsättning är att ingen ska gå miste om den ersättning som han eller hon har rätt till.

Sedan 1963 har vi hanterat mer än 13 miljoner försäkringsärenden. Information om skade- och sjukdomsärenden finns lagrade i vår skadedatabas, i vissa fall ända tillbaka till 1974. Eftersom en stor del av den sysselsatta arbetskraften är försäkrad hos AFA Försäkring har vi stor kunskap om olika typer av skadehändelser och sjukdomar som drabbar människor i arbetslivet. Skadedatabasen utgör grunden för vårt stöd till skadeförebyggande forskning och utveckling.

Vi är en av Sveriges främsta anslagsgivare till forskning om bättre arbetsmiljö, hälsa och livsstil. Vi satsar cirka 150 miljoner kronor per år på forskning och utveckling. År 2015 satsade vi totalt drygt 283 miljoner kronor på förebyggande insatser.

FÖRSÄKRINGARNA SOM ÄR GRUNDEN FÖR VÅR STATISTIK

Arbetsskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, (TFA), omfattar samtliga anställda inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och Kooperationen. TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner, landsting/regioner, Svenska kyrkan och Pactaföretag. AFA Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA), och har därför information om i stort sett alla anmälda arbetsskador i Sverige.

Sjukförsäkringen

Genom avtalsgruppsjukförsäkringen (AGS och AGS-KL) omfattas arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO, Kooperationen, anställda i kommuner, landsting/regioner, Svenska kyrkan och Pactaföretag. Försäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet.

ARBETS- SKADOR

GODKÄNDA ARBETSSKADOR 2004-2014

I det första avsnittet redovisar vi antalet godkända arbetsskador i AFA Försäkrings skaderegister 2004-2014. Dessa är fördelade på

- det år skadan inträffade
- typ av arbetsskada
- kön.

ARBETSOLYCKSFALLENS FÖRDELNING EFTER ALLVARLIGHET

I avsnitt två redovisar vi, antalet godkända arbetsolycksfall fördelade på

- det år olycksfallet inträffade
- allvarlighet
- kön.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL – AVTALSOMRÅDE

De allvarliga olycksfallen redovisas i flera tabeller och diagram och delas upp efter

- kön
- avtalsområde.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL – ÅLDER, KÖN OCH SYSSELSÄTTNING

De allvarliga olycksfallen redovisas efter

- kön
- ålder
- sysselsättning.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL – JÄMFÖRELSE ÖVER TID

De allvarliga arbetsolycksfallen jämförs över tid efter

- kön
- yrke
- antal fall per 1 000 sysselsatta.

SJUKSKRIVNINGSTID VID ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL

De allvarliga olycksfallen redovisas efter

- mediansjukskrivningstid
- yrke.

ARBETSOLYCKSFALL SOM MEDFÖRT MEDICINSK INVALIDITET

De allvarliga olycksfallen redovisas efter medicinsk invaliditet.

ANTAL FALL PER 1 000 SYSSELSATTA EFTER LÄN OCH KÖN

I avsnittet redovisar vi den relativa frekvensen av allvarliga arbetsolycksfall fördelat efter Sveriges län och regioner samt kön.

VANLIGA ORSAKER TILL ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL

Vilka är de vanligaste händelserna vid ett allvarligt olycksfall? Detta material delas upp efter

- kön
- yrkesgrupp
- åldersgrupp.

ÅLDERSBEROENDE RELATIV FREKVENSN, EFTER HÄNDELSETYP OCH KÖN

I detta avsnitt beskriver vi den åldersberoende relativa frekvensen av arbetsolycksfall fördelat på händelsetyp och kön.

VAR PÅ KROPPEN SKER SKADORNA

Allvarliga olycksfall redovisas efter var på kroppen som skadan uppstod.

GODKÄNDA ARBETSSJUKDOMAR

Här redovisar vi godkända arbetssjukdomar med visandeår 2010-2014. De delas upp efter

- kön
- diagnos
- yrkesgrupp.

GODKÄNDA ARBETSSKADOR 2004-2014

En arbetsskada kan vara ett arbetsolycksfall (olycksfall som inträffar under arbetstid), ett färdolycksfall (olycksfall som inträffar under färd till eller från arbetet) eller en arbetssjukdom (sjukdom som kan uppkomma eller försämrats till följd av arbetet eller arbetsförhållandena). Tabell 1 visar antalet godkända arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar under perioden 2004-2014 för kvinnor respektive män.

Antalet godkända arbetsskador har ökat årligen sedan 2009, men ökningstakten har mattats av under 2014.

Ökningen under 2014 beror på att fler olycksfall har godkänts som arbetsskada.

Redovisningen av antalet arbetssjukdomar under de senaste åren är ofullständig. En arbetssjukdom kan visa sig flera år efter det att en person har varit utsatt för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kan komma in upp till tio år efter det att skadan visade sig. Det gör att statistiken inte är fullständig förrän långt senare.

Tabell 1

Godkända arbetsskador 2004-2014, efter typ av arbetsskada.

Typ av arbetsskada	Kön	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Arbetsolyckor	Kvinnor	9 719	9 935	10 298	11 025	9 925	8 593	11 101	14 240	17 082	19 189	19 874
	Män	17 007	17 384	17 720	18 146	16 492	12 645	16 866	22 158	24 757	27 143	27 531
	Totalt	26 726	27 319	28 018	29 171	26 417	21 238	27 967	36 398	41 839	46 332	47 405
Arbetssjukdomar	Kvinnor	228	144	130	107	117	103	131	96	129	89	43
	Män	1 054	812	722	584	566	503	509	478	484	406	247
	Totalt	1 282	956	852	691	683	606	640	574	613	495	290
Färdolycksfall	Kvinnor	2 570	2 592	2 696	2 613	2 629	2 318	3 246	4 135	4 332	4 721	4 137
	Män	1 047	1 009	1 104	1 097	1 003	936	1 167	1 580	1 835	2 117	1 869
	Totalt	3 617	3 601	3 800	3 710	3 632	3 254	4 413	5 715	6 167	6 838	6 006
Totalt		31 625	31 876	32 670	33 572	30 732	25 098	33 020	42 687	48 619	53 665	53 701

ARBETSOLYCKSFALLENS FÖRDELNING EFTER ALLVARLIGHET

I samband med att ett ärende registreras hos AFA Försäkring gör skaderegleraren en preliminär bedömning av hur allvarlig skadan är. **Tabell 2** visar arbetsolycksfallens fördelning på kön, det år olycksfallet inträffade och graden av allvarlighet. Hur allvarlig en skada är kategoriseras utifrån hur lång sjukskrivning den har lett till eller om den har lett till permanent funktionsnedsättning i form av medicinsk invaliditet. Medicinsk invaliditet graderas i procent av funktionsnedsättningen.

Tabell 2 visar att de godkända arbetsolycksfallen med korta sjukskrivningar (högst 30 dagar) har ökat, medan de längre sjukskrivningsfallen är i princip oförändrade. De korta sjukskrivningarna har ökat för både män och kvinnor. Under 2012 ändrades reglerna, vilket innebär att fler skador med kortare sjukskrivning ger rätt ersättning. Möjligheten att anmäla skador digitalt infördes samma år.

Tabell 2

Godkända arbetsolycksfall 2004-2014, efter allvarlighetsgrad

Typ av arbetsskada	Kön	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sjukskriven < 31 dagar	Kvinnor	6 453	6 727	7 202	7 988	6 863	5 621	7 635	10 733	13 310	15 319	15 991
	Män	10 297	11 022	11 404	11 962	10 384	7 401	10 787	15 646	18 239	20 351	20 886
	Totalt	16 750	17 749	18 606	19 950	17 247	13 022	18 422	26 379	31 549	35 670	36 877
Sjukskriven > 30 dagar	Kvinnor	2 110	2 014	1 867	1 754	1 866	1 718	1 806	1 742	1 959	2 168	2 262
	Män	3 581	3 198	3 092	2 846	2 766	2 279	2 495	2 487	2 550	2 968	2 929
	Totalt	5 691	5 212	4 959	4 600	4 632	3 997	4 301	4 229	4 509	5 136	5 191
Medicinsk invaliditet	Kvinnor	1 148	1 189	1 228	1 282	1 193	1 252	1 658	1 763	1 809	1 699	1 620
	Män	3 104	3 128	3 192	3 300	3 315	2 943	3 555	4 005	3 953	3 805	3 695
	Totalt	4 252	4 317	4 420	4 582	4 508	4 195	5 213	5 768	5 762	5 504	5 315
Dödsfall	Kvinnor	8	5	0	1	3	2	2	2	4	1	0
	Män	25	36	32	38	27	21	29	20	15	18	21
	Totalt	33	41	32	39	30	23	31	22	19	19	21
Totalt		26 726	27 319	28 018	29 171	26 417	21 238	27 967	36 398	41 839	46 332	47 405

FAKTA OM ARBETSSKADORNAS ALLVARLIGHET

Med allvarliga arbetsolycksfall menas arbetsolycksfall som leder till sjukskrivning i mer än 30 dagar och/eller medicinsk invaliditet.

”Sjukskriven > 30 dagar”

Här ingår de arbetsskador som har fått eller bedöms få ersättning för mer än 30 dagars läkningstid. Sjukskrivning behöver inte vara en förutsättning för ersättning. Därför ingår både skador som lett till mer än 30 dagars sjukfrånvaro och skador med motsvarande läkningstid, men utan sjukfrånvaro. Till exempel psykiska skador som innebär att den skadade kan återgå till jobbet men fortfarande har men av olyckan och regelbundet besöker terapeut/psykolog.

”Medicinsk invaliditet”

Medicinsk invaliditet är ett mått på den bestående kroppsliga funktionsnedsättning som är en följd av skadan. Här ingår de ärenden där den som har skadats har bestående men av skadan. I de flesta av dessa ärenden bedöms den medicinska invaliditeten vara högst 15 procent. Till exempel motsvarar förlusten av ett helt pekfinger 7 procent invaliditet, total hörsselförlust på ett öra 15 procent och synförlust på ett öga 14 procent medicinsk invaliditet. Graden av invaliditet avgörs först då skadan har läkt och inga förbättringar är att vänta. Till dess gör skaderegleraren en preliminär uppskattning av hur svår skadan är. Därför ingår i denna grupp både redan ersatta skador och skador som preliminärt bedöms vara så allvarliga att de i framtiden kommer att leda till medicinsk invaliditet.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL – AVTALSOMRÅDE

I tidigare avsnitt har vi redovisat antalet godkända arbetsskador fördelade efter vilken typ av arbetsskada det rör sig om och hur allvarlig skadan är. **Tabell 1** och **tabell 2** visar antalet arbetsskador och allvarliga arbetsolyckor oavsett vilket avtalsområde som den skadade tillhör. Men Trygghetsförsäkring vid arbets-skada (TFA) omfattar flera avtalsområden och täcker i princip hela den svenska arbetsmarknaden. Därför är det intressant att se om det finns skillnader i antalet fall per 1 000 sysselsatta mellan de tre olika avtals-områdena (Svenskt Näringsliv/LO/PTK, Kommuner och landsting och staten).

Diagram 1 visar antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta för kvinnor, efter avtalsområde. Bland kvinnor har de som arbetar inom kommuner och landsting den högsta relativa frekvensen. Det totala antalet fall för kvinnor har varit stabilt sedan 2012. År 2014 drabbades 1,9 kvinnor per 1 000 sysselsatta av ett allvarligt olycksfall.

Trenden för de senaste åren är att antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta har ökat något för anställda inom privat sektor, medan det har en mer jämn nivå för de anställda i staten.

Diagram 2 visar antalet allvarliga olycksfall för män per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. För män inom Svenskt Näringsliv/LO/PTK har relativa frekvensen ökat från och med 2009, men trenden bröts 2014, då den minskade svagt. År 2014 skadades 3,3 män per 1 000 sysselsatta, en minskning på 0,1 fall per 1 000 sysselsatta, jämfört med 2013.

Den relativa frekvensen minskade även för män inom kommuner och landsting, men för anställda inom staten ökade den något mellan 2013 och 2014.

Det totala antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta för män följer i stort sett antalet för män inom privat sektor, då de flesta av männen som skadas allvarligt tillhör det avtalsområdet.

Diagram 1

Antal godkända allvarliga olycksfall, per 1 000 sysselsatta **kvinnor**, efter avtalsområde och skadeår.

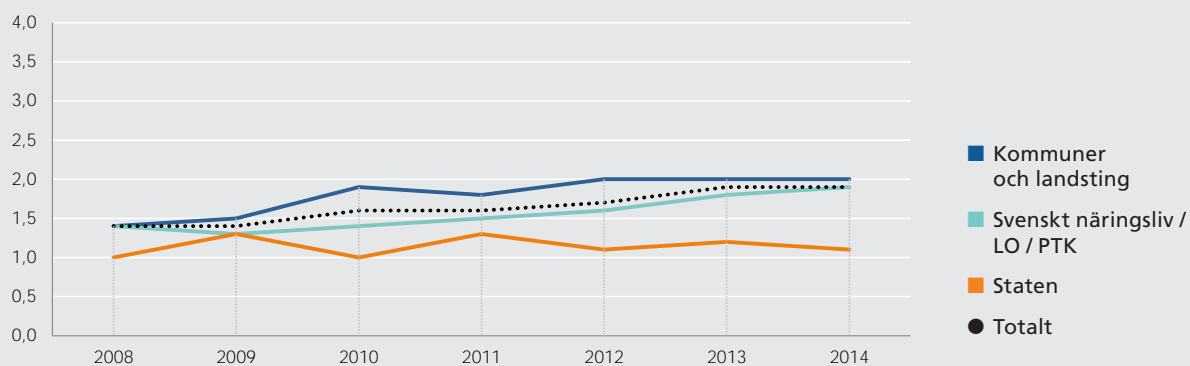
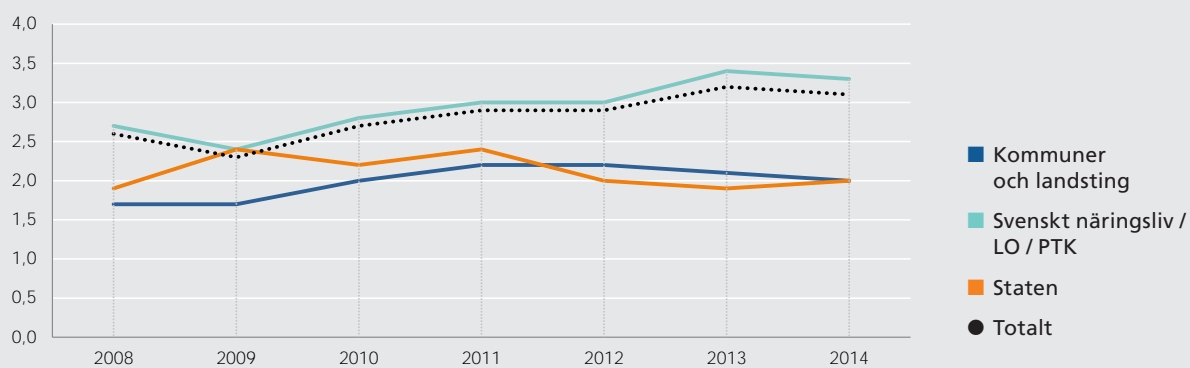

Diagram 2

Antal godkända allvarliga olycksfall, per 1 000 sysselsatta **män**, efter avtalsområde och skadeår.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL – ÅLDER, KÖN OCH SYSSELSÄTTNING

I föregående avsnitt visade vi att män råkar ut för fler allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta än kvinnor. Det beror till stor del på att män generellt oftare arbetar i yrkesgrupper med en högre relativ frekvens av arbetsolycksfall. **Diagram 3** redovisar andelen män och kvinnor i respektive åldersgrupp som drabbas av ett allvarligt olycksfall och andelen sysselsatta i respektive åldersgrupp.

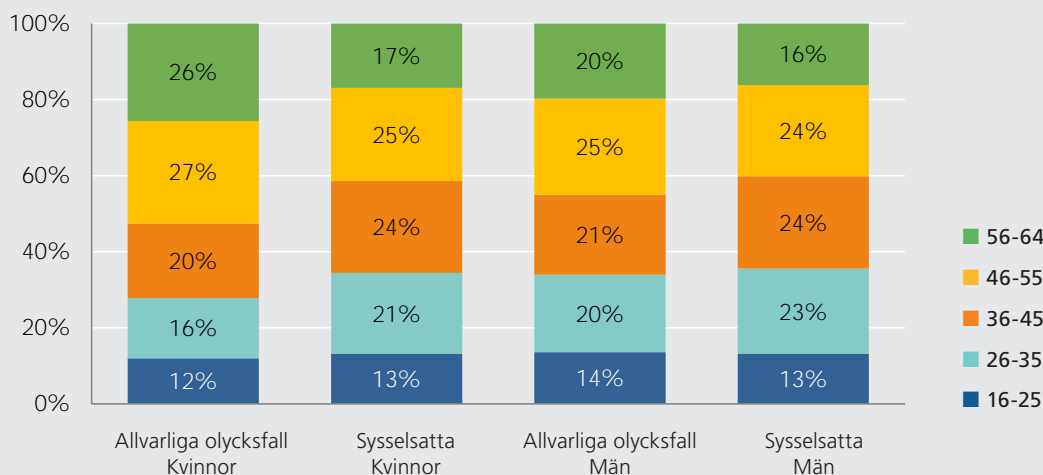
Män i åldrarna 16-25 år och 56-64 år har en högre relativ frekvens av allvarliga olycksfall, i relation till hur många som är sysselsatta i dessa åldersgrupper. För kvinnor är antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta högre i åldern 46-64 år, i relation till antalet sysselsatta i dessa åldrar.

Av de kvinnor som råkar ut för ett allvarligt olycksfall är 53 procent 46 år eller äldre, medan 42 procent av de sysselsatta kvinnorna är över 46 år. Det betyder att kvinnor som är äldre än 46 år har en högre relativ frekvens av allvarliga arbetsolycksfall än kvinnor i genomsnitt.

Motsatt förhållande råder i de yngre åldersgrupperna. Av kvinnorna är 58 procent av de sysselsatta yngre än 46 år, medan 48 procent av dem som skadas är yngre än 46 år. Dessa åldersgrupper har därmed en lägre relativ frekvens av allvarliga arbetsolycksfall än kvinnor i genomsnitt.

Diagram 3

Fördelning av antalet allvarliga olycksfall och antalet sysselsatta 2014, efter ålder och kön.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL – JÄMFÖRELSE ÖVER TID

I detta avsnitt beräknar vi den årliga relativa frekvensen av allvarliga arbetsolycksfall för olika yrkesgrupper under perioden 2008-2014.

Statistiska Centralbyrån har infört en ny standard för yrkesklassificering. Den gamla standarden SSYK96 (Arbetsmarknadsstyrelsen, 1997) har bytts ut mot SSYK 2012 (Statistiska centralbyrån, 2012). Yrkeskoder enligt SSYK 2012 kan i flera fall inte översättas till yrkeskoder enligt SSYK 96 eller vice versa. Även AFA Försäkring har bytt till den nya standarden. Det

medför att vi får ett tidsseriebrott i yrkesstatistiken. Yrkesklassificeringen för 2014 är inte fullt jämförbar med klassificeringen av tidigare årgångar.

Tabell 3 redovisar antalet arbetsolycksfall i olika yrkesgrupper under perioden 2009-2014. Antalet allvarliga arbetsolycksfall minskade fram till år 2009, men har ökat sedan dess. Det största antalet olyckor sker inom yrkesgrupperna *metallarbete* följt av *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.* Det är stora yrkesgrupper på den svenska arbetsmarknaden.

Tabell 3

**Antalet godkända allvarliga arbetsolyckor 2008-2014 fördelat efter yrkesgrupp.
Sorterad efter allvarliga olycksfall 2014.**

Yrkesgrupp	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Metallarbete	1317	1 096	1 319	1 424	1 279	1 254	1 106
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	650	718	800	828	964	991	1 033
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	628	518	612	735	736	772	744
Övrigt industriellt arbete	387	281	291	440	521	556	632
Byggnadsträarbetare	444	412	521	545	547	548	556
Restaurang- och storköksarbete	227	226	309	321	388	447	553
Försäljare inom handel m.m.	291	375	367	348	400	442	536
Yrkesförare	581	463	531	503	488	544	506
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	332	245	272	292	271	316	307
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	242	256	296	318	319	340	305
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	259	229	251	263	274	285	293
Lärare och skolledare	198	277	339	302	349	281	281
Städare och fönsterputsare	272	166	196	246	251	271	274
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	154	198	230	202	196	248	246
Livsmedelsarbete	179	175	179	195	215	209	230
Elektriskt arbete	216	161	210	209	187	227	208
Förskollärare och fritidspedagoger	131	153	204	169	237	215	203
Träindustriarbete	207	153	230	213	192	210	199
Poliser	149	168	145	209	151	147	158
Isolerings- och VVS-montörer	101	79	90	95	122	132	133
Sjuksköterskor och barnmorskor	135	119	165	154	139	143	122
Socialt arbete	122	104	123	138	128	124	104
Väktare, ordningsvakter	105	95	102	83	96	110	84
Byggnadsmålare	73	69	61	72	81	84	70
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	88	70	79	92	81	87	68
Pappers- och pappersmassarbetare	71	61	92	62	89	72	64
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	35	44	43	44	44	51	55
Brandpersonal	64	60	78	76	61	61	51
Militärt arbete (endast anställda)	29	45	41	70	50	55	37
Kriminalvårdare	27	31	35	38	49	30	35
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	48	37	44	43	37	46	33
Grafiskt arbete	35	41	42	33	23	26	31
Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl	20	14	19	24	18	10	24
Tandvårdsarbete	27	16	25	19	24	17	24
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	32	18	39	23	20	24	22
Läkare	27	11	23	18	15	18	9
Övriga yrkesgrupper	1267	1 031	1 142	1 173	1 248	1 266	1 191
Totalt alla yrkesgrupper	9170	8 215	9 545	10 019	10 290	10 659	10 527

I **tabell 4** och **tabell 5** visar vi hur många män respektive kvinnor i olika yrkesgrupper som drabbades av ett allvarligt arbetsolycksfall under 2014 och hur stor andel av olyckorna som ledde till medicinsk invaliditet. Vi har också beräknat den relativa frekvensen för åren

2008-2014, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16-64 år) i yrkesgruppen som drabbats av ett allvarligt arbetsolycksfall. Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från SCB:s yrkesstatistik.

Tabell 4

Godkända allvarliga arbetsolycksfall för män, relativ frekvens (antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta) och andel med medicinsk invaliditet fördelat efter yrkesgrupp. Sorterat efter relativ frekvens 2014.

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp. Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Yrkesgrupp	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Antal allv. olycksfall 2014	Andel med. inv. 2014
Byggnadsträarbetare	9,0	8,6	10,3	10,9	10,7	11,8	11,4	546	64%
Träindustriarbetare	7,3	5,4	9,3	8,2	9,2	10,3	9,7	174	68%
Brandpersonal	9,1	9,4	14,0	12,2	10,6	10,2	9,5	49	57%
Poliser	8,7	9,1	7,0	8,6	6,8	7,6	9,5	112	46%
Livsmedelsarbetare	5,9	6,3	5,7	6,5	7,2	8,5	8,7	159	53%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	6,4	5,3	6,3	7,3	7,5	8,6	8,0	724	56%
Isolerings- och VVS-montörer	4,8	3,8	4,4	4,5	5,3	6,4	6,0	128	62%
Övrigt industriellt arbete	3,1	2,4	2,3	3,7	5,0	5,6	6,0	516	59%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	5,2	4,3	4,9	4,9	5,6	5,7	5,9	204	61%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	9,1	5,9	7,7	7,2	6,0	8,8	5,8	30	43%
Metallarbete	5,1	4,7	5,8	6,5	6,1	6,7	5,8	1 030	59%
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	4,7	3,3	3,8	5,0	3,7	4,0	5,7	19	63%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	3,6	4,0	4,5	4,9	5,3	5,2	5,0	278	56%
Pappers- och pappersmassarbetare	3,6	3,5	5,4	4,0	5,5	5,6	4,9	53	70%
Byggnadsmålare	4,8	4,8	4,0	5,0	5,2	5,8	4,8	65	51%
Kriminalvårdare	3,3	3,6	5,3	4,5	6,1	3,3	4,8	23	39%
Yrkesförare	5,3	4,2	4,8	4,6	4,2	4,9	4,8	459	41%
Städare och fönsterputsare	3,3	2,2	2,7	4,1	4,2	3,6	4,7	81	43%
Väktare, ordningsvakter	6,6	5,1	5,9	4,6	5,0	5,4	4,7	63	37%
Restaurang- och storköksarbete	1,5	1,4	2,1	2,3	2,8	3,0	4,0	193	54%
Elektriskt arbete	3,3	2,5	3,7	3,9	3,3	4,2	3,8	201	59%
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	3,4	2,6	3,0	3,2	3,0	3,7	3,8	266	48%
Grafiskt arbete	2,6	3,2	3,7	2,6	2,2	3,0	3,1	25	80%
Förskollärare och fritidspedagoger	0,7	1,5	2,8	2,7	2,2	0,9	2,9	22	55%
Socialt arbete	2,7	2,6	3,4	3,0	2,6	2,8	2,8	37	41%
Militärt arbete (endast anställda)	1,8	3,6	2,6	3,0	2,5	2,8	2,4	34	53%
Försäljare inom handel m.m.	1,0	1,2	1,2	1,4	1,3	1,7	2,3	173	47%
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	2,4	2,7	3,1	3,0	3,2	3,2	2,2	39	28%
Lärare och skolledare	1,3	1,4	1,3	1,5	1,5	1,6	1,7	91	65%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	1,3	1,3	1,0	1,4	1,6	1,6	1,6	103	38%
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	1,1	1,2	1,4	1,4	1,2	1,7	1,4	28	54%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,6	1,0	1,4	1,6	1,5	1,1	1,1	12	33%
Övriga yrkesgrupper								708	
Samtliga yrkesgrupper	2,6	2,3	2,7	2,9	2,9	3,2	3,1	6 645	56%

Det totala antalet allvarliga arbetsolycksfall var 3,1 per 1 000 sysselsatta män och 1,9 per 1 000 sysselsatta kvinnor under 2014. Antalet fall per 1 000 sysselsatta för män sjunker något efter stigande tal de senaste åren. För kvinnor ökar inte antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta jämfört med föregående år.

Nästan dubbelt så många män som kvinnor drabbas av allvarliga arbetsolycksfall. Det beror på att män i större utsträckning är representerade i yrkesgrupper som är mer utsatta för allvarliga arbetsolycksfall. Av

männens skador ledde 56 procent till medicinsk invaliditet. För kvinnorna ledde 42 procent av skadorna senare till medicinsk invaliditet. Andelen skador som medförde bestående men har sjunkit för både män och kvinnor jämfört med föregående år.

För män var den relativa frekvensen allvarliga arbets- skador högst i yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare* och *träindustriarbete*. Kvinnor hade högst relativ frekvens av allvarliga arbetsskador inom yrkesgrupperna *träindustriarbete* och *polis*.

Tabell 5

Godkända allvarliga arbetsolycksfall för kvinnor, relativ frekvens (antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta) och andel med medicinsk invaliditet fördelat efter yrkesgrupp. Sorterat efter relativ frekvens 2014.

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp. Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Yrkesgrupp	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Antal allv. olycksfall 2014	Andel med. inv. 2014
Träindustriarbete	7,3	6,5	7,2	10,5	9,1	11,6	9,5	25	52%
Poliser	8,0	10,4	5,9	9,8	6,0	7,7	8,5	46	28%
Livsmedelsarbete	6,6	5,5	7,5	8,3	7,9	9,2	8,3	71	56%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	4,8	5,4	5,1	7,1	5,6	7,8	7,6	87	55%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	7,3	2,2	6,4	6,7	4,8	2,5	5,2	17	53%
Pappers- och pappersmassearbetare	4,8	4,3	7,2	3,8	7,3	4,1	5,0	11	36%
Yrkesförare	4,7	4,0	6,3	5,9	6,8	6,6	4,8	44	32%
Restaurang- och storköksarbete	1,8	1,9	2,6	2,8	3,0	3,9	4,5	360	46%
Väktare, ordningsvakter	4,2	5,2	3,7	5,0	5,7	5,7	4,2	21	43%
Kriminalvårdare	2,8	3,2	2,4	3,4	6,6	3,0	4,0	12	8%
Övrigt industriellt arbete	1,4	1,1	2,0	2,2	3,0	3,1	4,0	116	58%
Städare och fönsterputsare	2,3	2,4	2,7	3,2	3,2	3,7	3,5	193	35%
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	2,5	1,1	3,9	1,7	2,3	4,1	3,3	14	64%
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	3,8	3,1	2,7	5,3	3,5	3,4	3,1	29	21%
Försäljare inom handel m.m.	1,5	1,9	1,8	1,6	1,9	2,2	2,7	363	30%
Metallarbete	3,2	3,7	4,1	4,6	4,2	4,6	2,7	73	51%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	1,5	1,8	2,0	2,1	2,4	2,5	2,7	929	34%
Fastighetsskötare, expeditivvakter, renhållningsarbetare m.fl.	3,1	2,2	2,4	5,0	2,0	4,1	2,6	26	50%
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	1,4	2,0	2,2	1,9	1,9	2,3	2,3	218	47%
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	2,9	2,5	1,9	2,6	2,9	3,3	2,3	40	50%
Förskollärare och fritidspedagoger	1,5	1,8	2,2	1,9	2,5	2,3	2,2	181	43%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	0,7	1,2	1,0	1,3	1,2	1,5	1,7	47	38%
Lärare och skolledare	1,4	1,4	2	1,8	1,8	1,5	1,6	190	52%
Socialt arbete	1,7	1,3	1,7	2,0	1,8	1,6	1,5	67	25%
Tandvårdsarbete	1,1	1,0	1,1	0,7	1,1	1,0	1,3	23	30%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,2	1,1	1,5	1,3	1,2	1,3	1,2	110	44%
Övriga yrkesgrupper								588	
Samtliga yrkesgrupper	1,4	1,4	1,6	1,6	1,7	1,9	1,9	3 882	42%

Tabell 6 visar det genomsnittliga antalet allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta fördelat efter yrkesgrupp. Antalet fall per 1 000 sysselsatta minskade successivt under 2000-talet fram till 2009. Trenden bröts och 2010 blev en vändpunkt. Under 2014 har den genomsnittliga relativa frekvensen varit oförändrad

jämfört med 2013. Det totala antalet för 2014 är 2,5 allvarliga skador per 1 000 sysselsatta.

Yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare* och *träindustriarbetare* har de högsta relativa frekvenserna av allvarliga arbetsolycksfall.

Tabell 6

Godkända allvarliga arbetsolycksfall, relativ frekvens (antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta), fördelat efter yrkesgrupp, sorterat efter relativ frekvens 2014.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Yrkesgrupp	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Antal allv. olycksfall 2014	Andel med. inv. 2014
Byggnadsträarbetare	9,0	8,7	10,3	10,8	10,7	11,8	11,5	555	64%
Träindustriarbete	7,3	5,5	9,0	8,5	9,1	10,5	9,7	199	66%
Brandpersonal	9,3	9,4	13,8	12,4	11,0	10,7	9,5	51	55%
Poliser	8,5	9,5	6,7	8,9	6,6	7,6	9,2	158	41%
Livsmedelsarbete	6,1	6,0	6,3	7,1	7,5	8,7	8,6	230	54%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	6,4	5,3	6,3	7,3	7,4	8,4	7,9	741	56%
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	4,8	3,2	3,8	4,8	4,6	4,0	6,4	23	65%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	5,1	4,6	4,9	5,5	5,6	6,2	6,3	291	59%
Isolerings- och VVS-montörer	4,8	3,8	4,4	4,5	5,2	6,3	6,2	132	61%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	8,8	5,9	7,3	7,1	6,2	8,4	6,0	33	45%
Övrigt industriellt arbete	2,6	2,1	2,2	3,3	4,5	5,0	5,5	632	59%
Metallarbete	4,9	4,6	5,6	6,2	5,9	6,4	5,4	1 103	58%
Byggnadsmålare	4,7	4,9	4,3	4,8	5,4	5,8	4,9	70	49%
Pappers- och pappersmassearbetare	3,8	3,7	5,7	4,0	5,8	5,3	4,9	64	64%
Yrkesförare	5,3	4,2	4,9	4,7	4,4	5,1	4,8	503	41%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	3,6	3,7	4,2	4,9	4,8	5,0	4,7	304	56%
Väktare, ordningsvakter	5,9	5,1	5,3	4,7	5,2	5,5	4,6	84	38%
Kriminalvårdare	3,1	3,4	4,2	4,1	6,3	3,2	4,5	35	29%
Restaurang- och storköksarbete	1,7	1,7	2,4	2,6	2,9	3,6	4,3	553	49%
Elektriskt arbete	3,3	2,5	3,6	3,8	3,2	4,2	3,8	207	59%
Städare och fönsterputsare	2,5	2,4	2,7	3,4	3,4	3,7	3,8	274	38%
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	3,3	2,6	2,8	3,1	3,0	3,6	3,5	306	48%
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	2,7	1,7	4,1	2,2	2,1	3,2	2,9	22	64%
Grafiskt arbete	2,1	2,7	3,2	2,5	1,9	2,4	2,8	31	77%
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	2,9	2,8	2,9	3,8	3,3	3,3	2,5	68	25%
Försäljare inom handel m.m.	1,3	1,6	1,6	1,5	1,7	2,0	2,5	536	36%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	1,5	1,7	1,8	2,0	2,3	2,3	2,5	1 032	34%
Militärt arbete (endast anställda)	1,7	3,5	2,6	3,1	2,5	2,9	2,4	37	54%
Förskollärare och fritidspedagoger	1,5	1,8	2,2	1,9	2,4	2,2	2,3	203	44%
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	1,3	1,9	2,1	1,8	1,7	2,2	2,2	246	48%
Socialt arbete	1,9	1,6	2,1	2,3	2,0	1,9	1,8	104	31%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	0,9	1,4	1,1	1,4	1,2	1,5	1,7	55	42%
Lärare och skolledare	1,3	1,4	1,8	1,7	1,7	1,5	1,6	281	55%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,3	1,1	1,5	1,4	1,3	1,3	1,2	122	43%
Tandvårdsarbete	1,2	0,9	1,0	0,7	1,1	0,8	1,2	24	33%
Övriga yrkesgrupper								1 218	
Samtliga yrkesgrupper	2,0	1,8	2,1	2,3	2,3	2,5	2,5	10 527	51%

I **diagram 4 och 5** redovisar vi förhållandet mellan antal olyckor och antal sysselsatta per yrkesgrupp. På x-axeln visas antal olyckor per 1 000 sysselsatta 2014 och på y-axeln visas antalet olyckor som inträffade per yrkesgrupp 2014. Bubblornas storlek illustrerar hur stor yrkesgruppen är i förhållande till andra yrkesgrupper.

Bubblan för *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m. fl.* i **diagram 4** visar att detta är den största yrkesgruppen bland kvinnor och att flest allvarliga olyckor bland kvinnor inträffar inom den yrkesgruppen. Antalet allvarliga olycksfall är 2,7 per

1 000 sysselsatta, vilket är högre än genomsnittet för kvinnor som är 1,9. Kvinnliga *träindustriarbetare* är en liten yrkesgrupp och det totala antalet skador är lågt. Antalet fall per 1 000 sysselsatta är däremot det högsta bland kvinnor, 9,5.

Den största yrkesgruppen bland män är *metallarbeta* som också står för flest antal allvarliga olyckor. Antalet olycksfall per 1 000 ligger över genomsnittet för män.

Gruppen *byggnadsträarbete*, som är en medelstor yrkesgrupp och har den högsta relativa frekvensen av allvarliga arbetsolycksfall bland män.

Diagram 4

Relativ frekvens (antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta) **kvinnor** 2014.
Urval av yrkesgrupper. Storlek på cirkeln = antalet sysselsatta

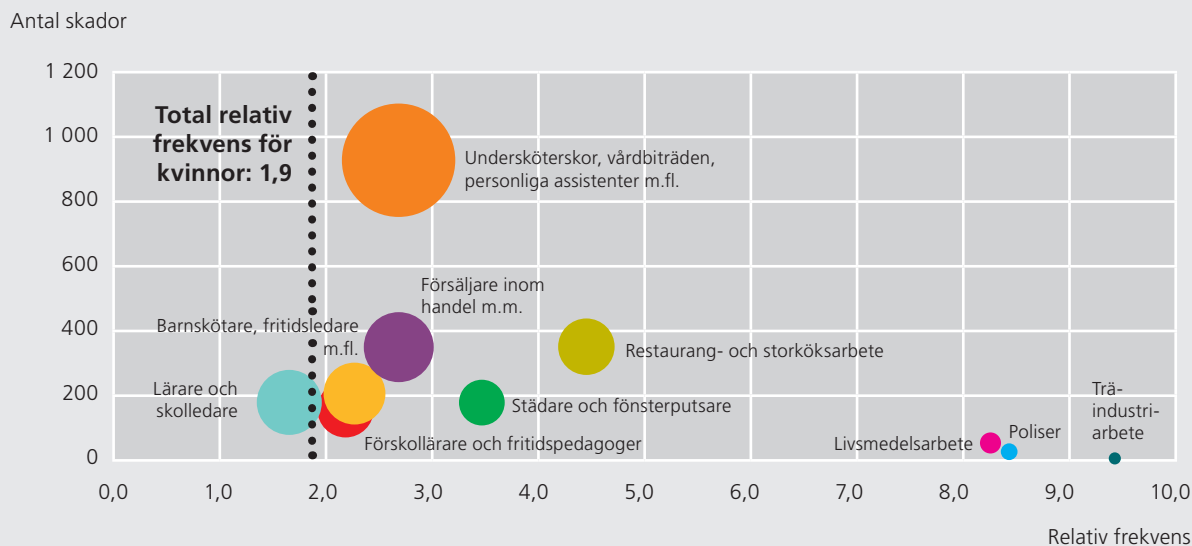
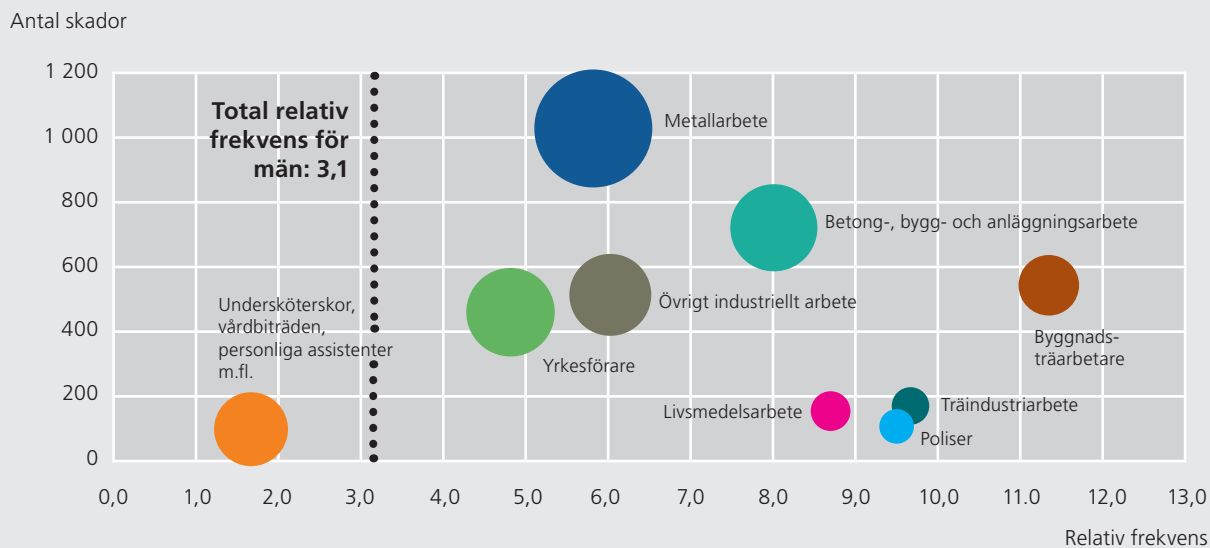

Diagram 5

Relativ frekvens (antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta) **män** 2014.
Urval av yrkesgrupper. Storlek på cirkeln = antalet sysselsatta

SJUKSKRIVNINGSTID VID ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL

I **Tabell 7** nedan redovisar vi medianen för antalet dagar där AFA Försäkring har ersatt inkomstförlusten vid sjukskrivning på grund av allvarlig arbetsolycka, per yrkesgrupp. Medianen innebär i detta sammanhang det antal dagar då det fortfarande pågår ett sjukfall för hälften av de allvarliga arbetsolyckorna.

Sett till samtliga yrkesgrupper har medianen minskat successivt under den senaste femårsperioden. Den ökade dock med 1 dag mellan 2013 och 2014. Skador där en person har fått ersättning för medicinsk invaliditet behöver inte ha lett till sjukskrivning.

Tabell 7

Median för läkningstiden vid allvarliga olycksfall. Sorterad efter antal dagar 2014.

Yrkesgrupp	Medianlängd dagar							Antal allvarliga arbetsolyckor
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014
Kriminalvårdare	87	39	45	68	52	90	79	35
Städare och fönsterputsare	68	61	65	60	66	67	62	274
Byggnadsmålare	70	74	49	74	63	65	61	71
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	47	71	52	48	57	56	61	33
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	66	48	43	43	81	46	59	64
Yrkesförare	62	59	56	60	58	61	57	507
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	63	61	58	74	64	57	56	68
Byggnadsträarbetare	61	54	56	56	51	48	55	558
Förskollärare och fritidspedagoger	50	50	53	48	56	56	55	203
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	61	61	59	57	57	57	55	1 033
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	62	63	59	57	49	52	54	746
Sjuksköterskor och barnmorskor	63	61	65	81	55	54	54	122
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	55	61	59	56	42	52	54	22
Väktare, ordningsvakter	56	56	60	42	56	55	54	84
Militärt arbete (endast anställda)	52	0	51	37	32	31	53	37
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	56	57	53	49	49	48	52	307
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	66	66	67	61	70	56	51	293
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	61	57	51	52	56	49	50	246
Brandpersonal	44	59	77	68	60	45	50	51
Lärare och skolledare	52	51	46	48	46	45	50	281
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	65	66	54	54	53	51	49	319
Socialt arbete	50	47	46	37	52	42	49	95
Övrigt industriellt arbete	55	55	48	43	42	35	45	628
Tandvårdsarbete	53	91	91	91	60	90	44	24
Elektriskt arbete	56	51	60	46	45	44	43	217
Isolerings- och VVS-montörer	73	54	58	44	46	39	43	134
Pappers- och pappersmassarbetare	61	51	56	38	45	43	43	64
Grafiskt arbete	49	57	59	36	28	49	42	31
Metallarbete	55	53	48	44	42	41	42	1 088
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	75	82	96	90	66	43	41	24
Livsmedelsarbete	60	55	59	46	51	44	40	230
Träindustriarbete	61	47	54	45	42	39	39	199
Försäljare inom handel m.m.	33	49	45	47	47	32	32	538
Övriga yrkesgrupper								1 929
Samtliga yrkesgrupper	55	56	53	49	49	46	47	10 527

ARBETSOLYCKSFALL SOM MEDFÖRT MEDICINSK INVALIDITET

Tabell 8 visar antalet arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta som medför, eller bedöms komma att medföra medicinsk invaliditet i olika yrkesgrupper. Det genomsnittliga antalet arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta

har sjunkit med 0,1 mellan 2013 och 2014. Yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare* och *träindustriarbete* har de högsta relativa frekvenserna av arbetsolycksfall som leder till medicinsk invaliditet.

Tabell 8

Godkända allvarliga arbetsolycksfall, relativ frekvens (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) för medicinsk invaliditet 2008-2014, fördelat efter yrkesgrupp och sorterat efter relativ frekvens 2014.

Varje år avläst 31 december året efter.

Yrkesgrupp	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Byggnadsträarbetare	5,8	5,1	7,4	8,1	7,3	7,7	7,4
Träindustriarbete	4,3	3,6	6,8	6,0	6,5	7,1	6,4
Brandpersonal	3,5	3,7	7,4	8,7	7,1	5,5	5,2
Livsmedelsarbete	3,0	3,3	4,6	4,9	4,5	5,5	4,7
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	3,2	3,0	3,9	4,9	4,7	5,1	4,4
Isolerings- och VVS-montörer	2,7	2,0	2,8	3,0	3,3	3,4	3,8
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	2,4	2,7	3,0	3,8	3,7	3,9	3,8
Poliser	2,6	3,1	2,5	2,5	1,7	3,0	3,8
Övrigt industriellt arbete	1,4	1,2	1,6	2,3	3,1	3,3	3,3
Metallarbete	2,6	2,7	3,9	4,6	4,0	4,3	3,1
Pappers- och pappersmassarbetare	2,1	2,0	3,5	2,8	3,8	3,0	3,1
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	4,1	3,4	5,4	5,0	4,5	4,7	2,7
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	1,9	1,9	2,6	3,1	3,0	2,6	2,6
Byggnadsmålare	1,5	3,0	2,7	3,1	3,2	3,9	2,4
Elektriskt arbete	1,8	1,7	2,4	2,8	2,4	2,7	2,3
Grafiskt arbete	1,1	1,5	2,4	2,0	1,4	1,9	2,2
Restaurang- och storköksarbete	0,6	0,9	1,4	1,6	1,8	2,1	2,1
Yrkesförare	2,1	1,7	2,4	2,4	1,9	2,2	2,0
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	1,1	0,8	2,9	1,6	1,6	1,2	1,8
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	1,4	1,3	1,7	1,9	1,7	2,0	1,7
Väktare, ordningsvakter	0,9	1,4	1,6	1,6	1,9	2,1	1,7
Städare och fönsterputsare	0,8	1,0	1,4	1,7	1,7	1,6	1,4
Militärt arbete (endast anställda)	0,7	2,9	1,8	2,1	1,8	1,5	1,3
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	0,5	1,0	1,3	1,2	1,0	1,0	1,0
Förskollärare och fritidspedagoger	0,5	0,8	1,5	1,1	1,5	1,2	1,0
Försäljare inom handel m.m.	0,3	0,4	0,6	0,7	0,9	1,0	0,9
Lärare och skolledare	0,6	0,8	1,2	1,1	1,0	0,9	0,9
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	0,4	0,6	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	0,4	0,6	0,6	0,8	0,7	0,8	0,7
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	0,8	1,4	1,4	1,8	1,2	1,3	0,6
Socialt arbete	0,5	0,5	0,9	0,9	0,9	0,6	0,6
Sjuksköterskor och barnmorskor	0,4	0,4	0,6	0,7	0,5	0,5	0,5
Samtliga yrkesgrupper	0,8	0,9	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3

ANTAL FALL PER 1 000 SYSSELSATTA EFTER LÄN OCH KÖN

Diagram 6 redovisar antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta män och kvinnor fördelat efter vilket län den skadade bor i. År 2014 var den relativa frekvensen för män att drabbas av ett allvarligt olycksfall störst i Jönköpings län (4,0). För kvinnor var den relativa frekvensen störst i Gävleborgs och Västmanlands län (2,2).

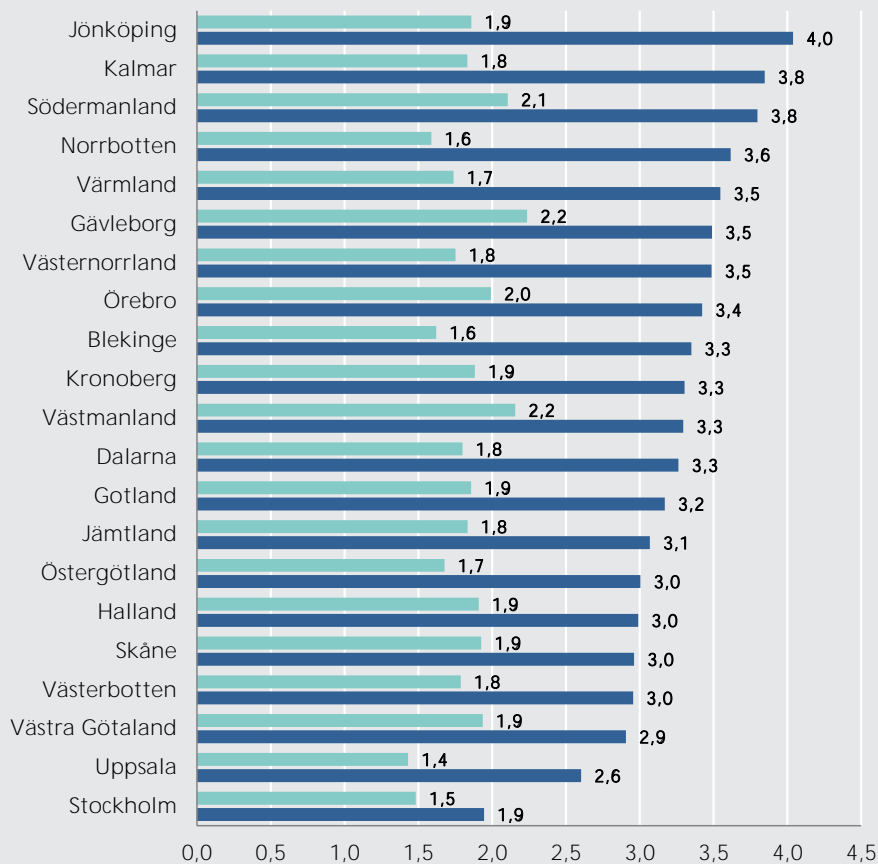
Lägst relativ frekvens bland män har de som bor i Stockholm, medan den relativ frekvensen för kvinnor är lägst i Uppsala län. Det beror på att utbudet av arbeten inom yrken med hög olycksfrekvens är relativt litet på de orterna. Där finns mest yrken inom tjänstemannasektorn, där den relativa frekvensen för skador totalt sett är låg. Skillnaderna mellan könen

inom samma län kan delvis förklaras av en skillnad i näringslivsstruktur och av att arbetsmarknaden skiljer sig mellan könen.

Karta 1 visar den totala relativ frekvensen för ett allvarligt olycksfall fördelat efter län. Högst relativ frekvens att drabbas av ett allvarligt olycksfall har de boende i Södermanlands och Jönköpings län. 3,0 av 1 000 sysselsatta skadade sig allvarligt 2014. Även Gävleborgs och Kalmar län återfinns högt upp i listan, med en relativ frekvens på 2,9 olycksfall per 1 000 sysselsatta. Lägst relativ frekvens har de boende i Stockholms län, 1,7 olycksfall per 1 000 sysselsatta.

Diagram 6

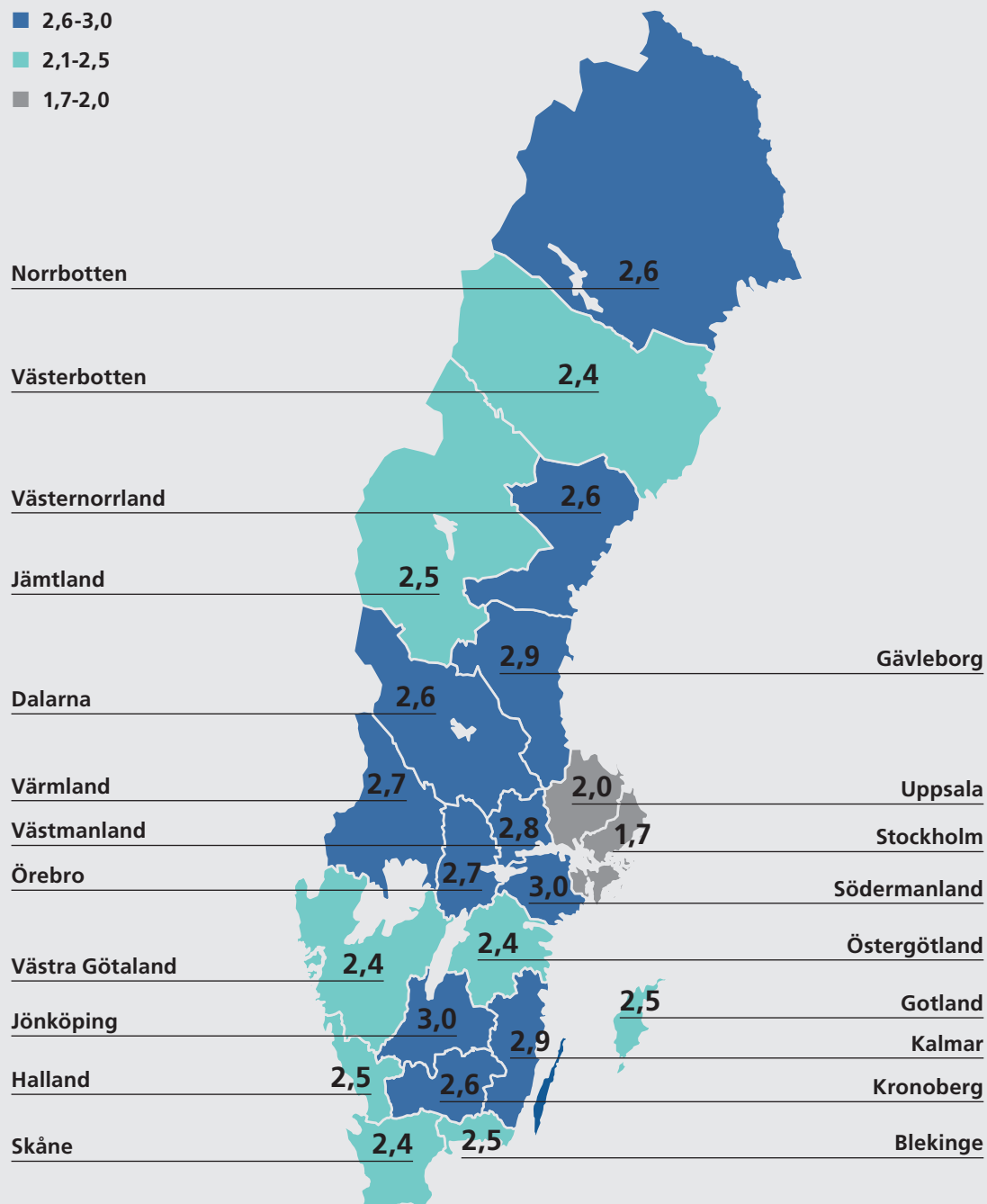
Relativ frekvens (antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta) 2014, efter län och kön.
Sorterat efter män.

Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta fördelat efter län.

- 2,6-3,0
- 2,1-2,5
- 1,7-2,0

Halt golv
Städning pågår

VANLIGA ORSAKER TILL ALLVARLIGA ARBETSOLYCKSFALL

Tabell 9

De vanligaste orsakerna till allvarliga olycksfall 2013 och 2014 efter kön.
Sorterad efter totala antalet.

Händelsetyp	Kvinnor	Män	Totalt	Andel av totalen	Andel med. inv.
Ramla inne	1 134	1 115	2 249	11%	46%
Ramla ute	1 007	1 098	2 105	10%	49%
Maskiner för bearbetning och framställning	263	1 413	1 676	8%	75%
Hot och våld	836	538	1 374	6%	23%
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	461	634	1 095	5%	25%
Lasta, lossa, bära eller flytta	258	836	1 094	5%	40%
Använda verktyg eller maskin (handhållen)	81	998	1 079	5%	74%
Något ramlar, tippar, välter eller rasar	185	643	828	4%	38%
Skuren av kniv	190	587	777	4%	82%
Fall från höjd	115	655	770	4%	45%
Skuren av övrigt (t.ex. glas, plåt eller keramik)	173	557	730	3%	76%
Olycka med person, barn, brukare, elev, boende eller patient (ej hot eller våld)	580	100	680	3%	32%
Hantera dörr, port, lucka	278	384	662	3%	55%
Fall i trappa	301	278	579	3%	42%
Ramla, oklart inne/ute	245	253	498	2%	47%
Klämskador, övriga	112	371	483	2%	66%
Stege	49	409	458	2%	47%
Delta i träning, övning eller annan aktivitet	166	279	445	2%	57%
Rån	257	122	379	2%	5%
Olycka med lyftanordning inblandad	44	333	377	2%	59%
Slå i kroppsdel	146	219	365	2%	47%
Vrida kroppsdel	115	218	333	2%	39%
Olycka med arbetsvagn, pallyftare eller skottkärra	99	177	276	1%	38%
Cykel	157	93	250	1%	50%
Djur	130	105	235	1%	50%
Risk för smitta (ej i samband med hot eller våld)	99	49	148	1%	6%
Kemikalie	22	98	120	1%	41%
Påkörning av person (tåg, tunnelbana eller spårvagn)	22	96	118	1%	9%
Kliva i eller ur fordon	18	98	116	1%	44%
Truck	8	92	100	0,5%	50%
Buller	26	60	86	0,5%	73%
Skogsröjningsarbete	7	79	86	0,4%	71%
Epileptiskt anfall, yrsel	25	30	55	0,3%	28%
Tåg, tunnelbana eller spårvagn (ej våld, hot eller självmord)	15	20	35	0,1%	40%
Trafikolycka	5	12	17	0,1%	40%
Övriga händelser	116	375	491	2%	
Totalsumma	7 745	13 424	21 169	100%	43%

Fall utomhus eller inomhus

Knappt en tredjedel av de allvarliga arbetsolycksfallen beror på att den drabbade halkade, snubblade, tappade balansen, eller ramlade av någon annan anledning. Olyckorna skedde i samband med förflyttningar både inomhus och utomhus, eller i trappor eller från stegar. Fallolyckor är vanligare bland män än bland kvinnor. Händelserna leder i 47 procent av fallen till medicinsk invaliditet. De yrkesgrupper som är mest utsatta för fallskador bland kvinnor är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, barnskötare, städare och fönsterputsare*. Bland män är fallolyckorna vanligast i yrkesgrupperna *yrkesförare, betong- bygg- och anläggningsarbete, metallarbete och byggnadsträarbetare*. *Yrkesförare* är särskilt utsatta för fall utomhus, ofta i samband med att de förflyttar sig till och från fordon.

Exempel på händelseförlopp:

Förskollärare Kvinna, 57 år

"Aktiviteter med fritidsbarnen. Halkade på en isfläck med snö över"

Diagnos:
Fraktur på nedre delen av radius (underarmen)

Allvarlighet:
Medicinsk invaliditet

Elektriker Kvinna, 41 år

"Jag föll från en stege och slog mig i både stege och betonggolvet"

Diagnos:
Multipla ytliga skador, ospecificerade

Allvarlighet:
Sjukskriven > 30 dagar

Försäljare inom handel Man, 49 år

"Fyllde på varor, snubblade på emballagematerialet till varorna"

Diagnos:
Kontusion på skuldra och överarm

Allvarlighet:
Medicinsk invaliditet

Lasta, lossa, bära eller flytta

Det är mer än tre gånger så vanligt att män skadas av olyckor som inträffar vid lastning, lossning eller bära och flytta än att kvinnor gör det. Yngre män i, åldrarna 16-25 år, råkar ut för fler olyckor per 1 000 sysselsatta än äldre män att skadas av denna typ av händelse. Olyckorna leder i 54 procent av fallen till medicinsk invaliditet. För män förekommer olycksfall vid lastning, lossning med mera oftast i yrkesgrupperna: *metallarbete, yrkesförare, betong- bygg- och anläggningsarbete*. Bland kvinnor är händelsen vanligast i yrkena *försäljare i detaljhandeln, undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter* mm.

Exempel på händelseförlopp:

Yrkesförare Man, 60 år

"Fick skivor över sig vid lossning"

Diagnos:
Fraktur på övre delen av radius (underarmen)

Allvarlighet:
Sjukskriven > 30 dagar

Byggnadsträarbetare Man, 53 år

"Flyttade på bräda, snubblade och gjorde illa revbenen"

Diagnos:
Kontusion på bröstkorgen

Allvarlighet:
Sjukskriven > 30 dagar

Undersköterska Kvinna, 45 år

"Boende ska lyftas från rullstol till säng med hjälp av glidbräda. Var tvungen att lyfta, vrida över boende till sängen"

Diagnos:
Kontusion på skuldra och överarm

Allvarlighet:
Medicinsk invaliditet

Maskiner för bearbetning och framställning eller använda handhållna verktyg

Cirka 11 procent av de allvarliga arbetsolyckorna orsakas i arbete med maskiner för bearbetning och framställning, eller vid användning av handhållna verktyg. Det är sex gånger vanligare att män skadas i den här typen av olycksfall än att kvinnor gör det. Både yngre män och yngre kvinnor, 16-25 år, drabbas av fler olyckor per 1 000 sysselsatta än sina äldre kollegor. För kvinnor är händelseförloppet vanligast i yrkesgrupperna *övrigt industriellt arbete* och *metallarbete, försäljare inom detaljhandeln*. Bland män är den här typen av olycksfall vanligast i yrkesgrupperna *metallarbete, byggnadsträarbetare* och *övrigt industriellt arbete*. Händelserna leder i 74 procent av fallen till medicinsk invaliditet.

Exempel på händelseförlopp:

Butiksförsäljare Kvinna, 20 år

"Jag skar upp skinka, halkade till och mitt finger hamnade i maskinen. Detta ledde till att jag skar av mig en bit av fingertopp samt större delen av nageln"

Diagnos:
Multipla sårskador,
ospecificerade

Allvarlighet:
Medicinsk invaliditet

Metallarbetare Man, 55 år

"Kapade metallskivor till inredning i bil, får metallspån i ögat"

Diagnos:
Främmande kropp i ögats yttre delar med icke specificerad lokalisation

Allvarlighet:
Sjukskriven > 30 dagar

Byggnadsträarbetare Man, 20 år

"Klyvning av masonit, slinter med handen"

Diagnos:
Sårskada på finger (fingrar) utan skada på nagel

Allvarlighet:
Sjukskriven > 30 dagar

Hot och våld eller rån

Drygt 6 procent av arbetsolyckorna orsakades av hot och våld eller rån. Rån står för cirka 22 procent av olyckorna i denna kategori. Bland kvinnor är yrkesgrupper som *socialt arbete, vård- och omsorgsarbete* och *försäljare inom detaljhandeln* mest utsatta för hot och våld eller rån. Bland män är yrkesgrupperna *polis*, *yrkesförare*, *väktare*, *ordningsvakter* ofta hotade, och utsatta för våld eller rån.

Exempel på händelseförlopp:

Butikskassör Man, 31 år

"Satt i kassan, blev hotad till livet"

Diagnos:
Reaktion på svår stress

Allvarlighet:
Sjukskriven > 30 dagar

Undersköterska Kvinna, 29 år

"Slagen i ansikte av patient vid provtagning"

Diagnos:
Luxationer och distorsioner som engagerar flera kroppsregioner

Allvarlighet:
Sjukskriven > 30 dagar

Polis Kvinna, 38 år

"Annan person bär blodsmitta, suger i sig sitt eget smittade blod och spottar sedan blodet i den försäkrades mun"

Diagnos:
Kontakt med och exponering för smittsamma sjukdomar

Allvarlighet:
Sjukskriven > 30 dagar

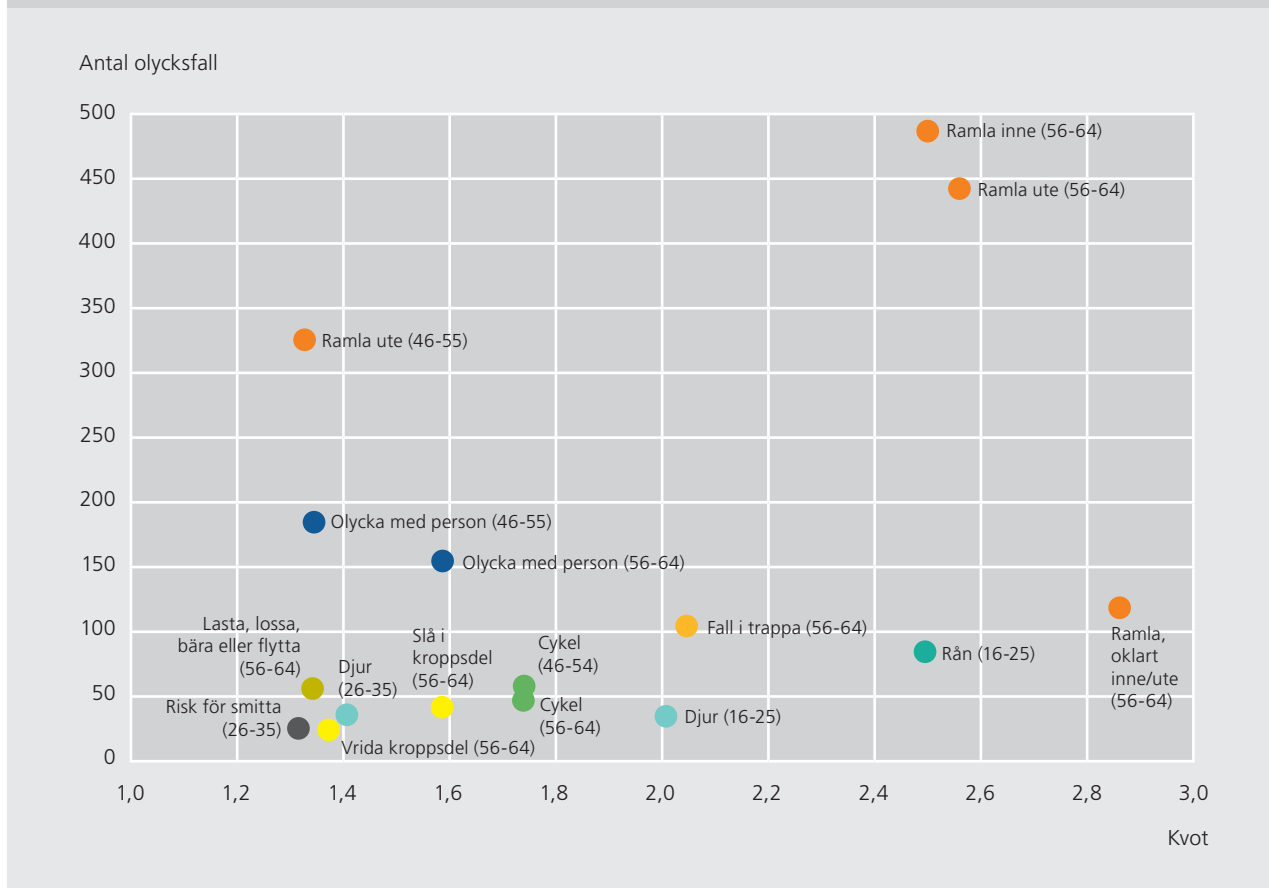
ÅLDERSBEROENDE OLYCKSFREKVENST¹, EFTER HÄNDELSETYP OCH KÖN

Äldre kvinnor drabbas oftare av allvarliga fallolyckor jämfört med kvinnor i genomsnitt. Detta visas i **diagram 7** i form av en kvot. Kvoten beskriver den relativa frekvensen (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) för en viss händelsetyp och åldersgrupp i förhållande till den relativa frekvensen för samma händelsetyp för kvinnor i genomsnitt. För kvinnor i åldrarna 56-64 år

är den relativa frekvensen att drabbas av en fallolycka inomhus (ramla inne) 2,6 gånger högre än för kvinnor i genomsnitt. Den relativa frekvensen att drabbas av en fallolycka utomhus (ramla ute) är 2,5 gånger högre. Unga kvinnor i åldrarna 16-25 år har 2,5 gånger högre relativ frekvens att drabbas av ett allvarligt olycksfall till följd av ett rån jämfört med kvinnor i genomsnitt.

Diagram 7

Jämförelse av den relativa frekvensen att drabbas av ett allvarligt olycksfall efter åldersgrupp och händelsetyp. **Kvinnor.**

¹ För de mest frekventa händelserna för olycksfall har en kvot som jämför de relativa frekvenserna tagits fram för kvinnor respektive män genom att: först beräkna ett **åldersberoende relativ frekvens** för t.ex. kvinnor genom att antalet arbetsolycksfall som beror på en specifik händelsetyp divideras med antalet sysselsatta kvinnor i motsvarande åldersgrupp och därefter beräkna ett **åldersoberoende relativ frekvens** på motsvarande sätt för kvinnor utan att hänsyn tas till ålder. **Kvoten** beräknas genom att det åldersspecifika relativa frekvensen divideras med det icke åldersrelaterade relativa frekvensen. Detta innebär att den relativa frekvensen för kvinnor i genomsnitt (normalfrekvensen) att drabbas av en olycka med en specifik händelsetyp får värdet 1.

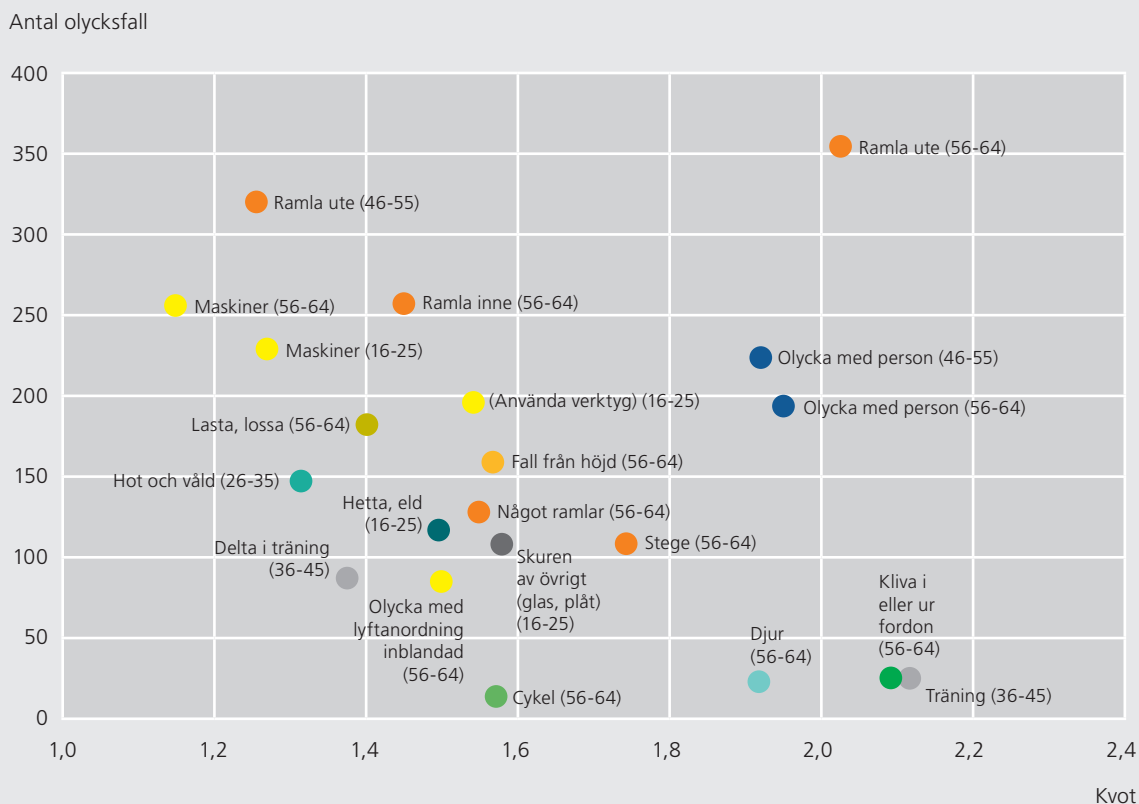

Även äldre män drabbas oftare av allvarliga olyckor orsakade av fall jämfört med män i genomsnitt. Detta framgår av **diagram 8**. Män i åldrarna 56-64 år har 1,5 gånger högre relativ frekvens att drabbas av en fallolycka inomhus (ramla inne) än män i genomsnitt. Antalet fallolyckor utomhus (ramla ute) per 1 000 sysselsatta är 2,0 gånger högre.

Unga män i åldrarna 16-25 år har en högre relativ frekvens för olyckor med verktyg och maskiner. Den relativa frekvensen för att yngre män ska råka ut för olyckor när de skär sig på en kniv är 2,1 gånger högre jämfört med män i genomsnitt. Den relativa frekvensen att skada sig på ett handhållet verktyg eller en handhållen maskin är 1,6 gånger högre än genomsnittet för män. Den relativa frekvensen för yngre män att drabbas av en olycka med en maskin för bearbetning och framställning är 1,3 gånger högre.

Diagram 8

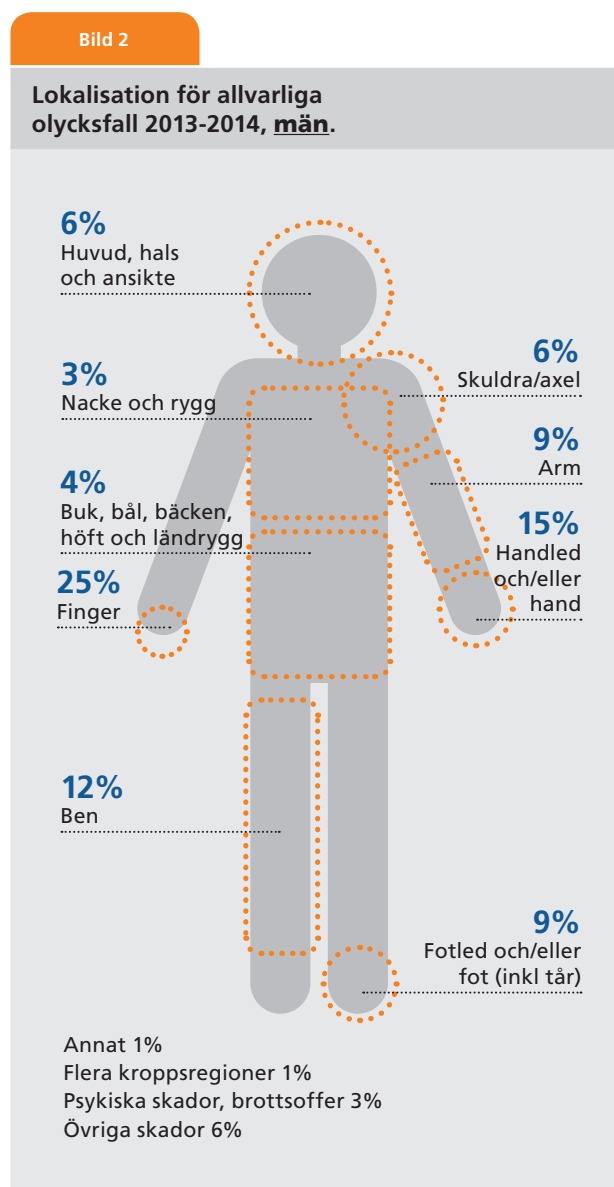
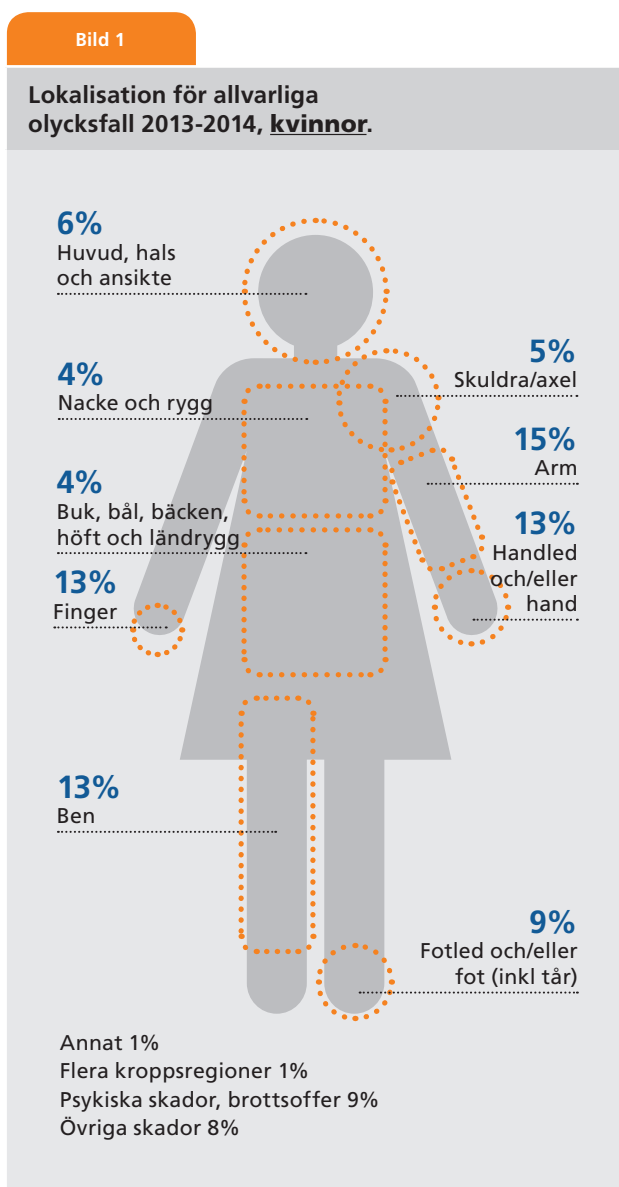
Jämförelse av den relativa frekvensen att drabbas av ett allvarligt olycksfall efter åldersgrupp och händelsetyp. **Män.**

VAR PÅ KROPPEN SKER SKADORNA

Bild 1 och **bild 2** visar, i procent, var på kroppen som de drabbade skadade sig vid allvarliga olycksfall 2013 och 2014. Det finns tydliga könsskillnader i vilka kroppsdelar som skadas. För män leder var fjärde olycka till någon form av fingerskada. Fingerskador inträffar ofta inom industrin, vid till exempel maskinolyckor. Därefter kommer skador i hand och handled. Sådana skador inträffar också ofta vid maskinanvändning, men även vid arbete med handhållna verktyg, till exempel bormaskiner.

Den kroppsdel som kvinnor skadar oftast är armarna. Där sitter 15 procent av kvinnornas skador. Skador på till exempel underarmen och handleden är vanliga vid fallolyckor som ofta drabbar personal i typiska kvinnoyrken. En annan skillnad mellan könen är att kvinnor oftare får psykiska skador efter arbetsolyckor. Det kan till exempel vara stressreaktioner efter hot, våld och rån. Även vårdpersonal som har utsatts för smittorisk via exempelvis nålstick kan drabbas av stressreaktioner.

GODKÄNDA ARBETSSJUKDOMAR

Statistiken över godkända arbetssjukdomar i detta avsnitt bygger på de arbetssjukdomar som visade sig under perioden 2010 till 2014. Antalet godkända arbetssjukdomar är underskattat, då en arbetssjukdom kan visa sig flera år efter att en person exponerades för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer in upp till tio år efter det att skadan visade sig. Det gör statistiken svårtolkad.

Tabell 10 visar antalet godkända arbetssjukdomar fördelat på kvinnor respektive män. Fler män än kvinnor drabbas av arbetssjukdomar. Det beror på att det är vanligare att män arbetar inom yrkesgrupper där den relativa frekvensen att drabbas av arbetssjukdomar är relativt hög. Detta syns också i antalet godkända arbetssjukdomar, där mer än hälften finns inom *betong- bygg- och anläggningsarbete, metall* och *byggnadsträarbetare*.

Diagram 9 visar arbetssjukdomar bland män fördelat på diagnoser. Den vanligaste sjukdomen bland män är hörselskador och *effekter av vibration*, som tillsammans står för nästan hälften av männens godkända arbetssjukdomar. Sjukdomarna är förknippade med arbete inom industrin samt *betong- bygg- och anläggningsarbete*.

Diagram 10 visar motsvarande uppgifter för kvinnor. För kvinnor är de godkända arbetssjukdomarna jämnare fördelade på diagnoser. Vanligast är diagnosen *skelettets och rörelseorganens sjukdomar*, som drabbade mer än var femte kvinna med arbetssjukdom. De näst vanligaste diagnoserna är *karpaltunnelsyndrom* och *hudens sjukdomar*, som vardera drabbade omkring var sjunde kvinna.

FAKTA OM ARBETSSJUKDOMAR

En arbetssjukdom är en sjukdom som beror på att en person har utsatts för skadlig inverkan i arbetet. Med skadlig inverkan i arbetet menas att det finns något i arbetsmiljön som påverkar den fysiska eller psykiska hälsan ogynnsamt. Det kan exempelvis vara

- tungt arbete eller olämpliga arbetsställningar som kan orsaka rygg- eller ledbesvär
- ensidigt arbete som kan orsaka muskel- och senskador
- farliga ämnen som kan orsaka eksem, allergier, luftvägsbesvär och cancer
- psykiskt påfrestande arbetsförhållanden som kan orsaka psykiska besvär eller psykosomatiska sjukdomar, till exempel magsår eller hjärtbesvär
- vibrationer som kan skada blodkärl, nerver och leder
- buller som kan orsaka hörselskador.

För att AFA Försäkring ska kunna pröva en arbetssjukdom krävs att besvären har kvarstått i minst 180 dagar och att sjukdomen är godkänd av Försäkringskassan som arbetsskada eller finns med på ILO-förteckningen över arbetssjukdomar. ILO är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor.

Tabell 10

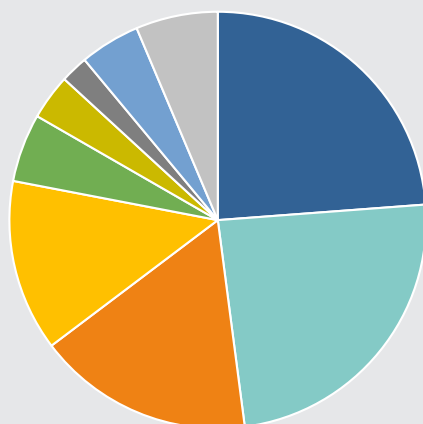

Antalet godkända arbetssjukdomar 2010-2014. Uppdelat efter yrkesgrupp och kön.

Yrkesgrupp	Män	Kvinnor
Metallarbete	617	70
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	376	8
Byggnadsträarbetare	233	<5
Övrigt industriellt arbete	167	27
Elektriskt arbete	64	<5
Isolerings- och VVS-montörer	63	<5
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	<5	58
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	59	<5
Byggnadsmålare	49	9
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	37	8
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	36	9
Livsmedelsarbete	27	14
Yrkesföreare	36	<5
Restaurang- och storköksarbete	8	29
Träindustriarbete	28	8
Städare och fönsterputsare	8	26
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	32	<5
Militärt arbete (endast anställda)	29	<5
Lärare och skolledare	15	13
Försäljare inom handel m.m.	8	19
Poliser	19	7
Sjuksköterskor och barnmorskor	<5	19
Tandvårdsarbete	<5	14
Pappers- och pappersmassarbetare	11	<5
Grafiskt arbete	11	<5
Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl	11	<5
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	<5	7
Socialt arbete	<5	6
Förskollärare och fritidspedagoger	<5	8
Brandpersonal	7	<5
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	<5	5
Övriga yrkesgrupper	138	107
Totalsumma	2 124	488

Diagram 9

Arbetsjukdomar, andel bland diagnos med visandeår 2010-2014, **män**.

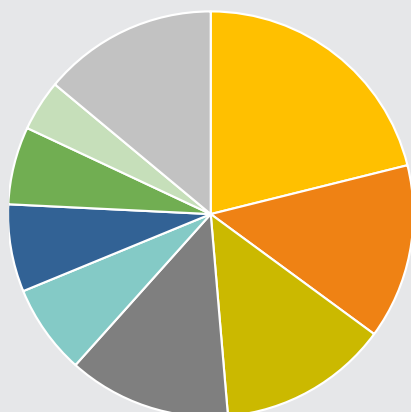

- 24% Buller, hörselnedsättning, tinnitus
- 24% Effekter av vibration
- 17% Karpaltunnelsyndrom (handledsskada)
- 13% Skelettets och rörelseorganens sjukdomar
- 5% Andningsorganens sjukdomar
- 4% Hudens sjukdomar
- 2% Psykiska sjukdomar
- 5% Tumörsjukdomar
- 6% Övriga diagnoser

Diagram 10

Arbetsjukdomar, andel bland diagnos med visandeår 2010-2014, **kvinnor**.

- 21% Skelettets och rörelseorganens sjukdomar
- 14% Karpaltunnelsyndrom (handledsskada)
- 14% Hudens sjukdomar
- 13% Psykiska sjukdomar
- 7% Effekter av vibration
- 7% Buller, hörselnedsättning, tinnitus
- 6% Andningsorganens sjukdomar
- 4% Infektionssjukdomar
- 14% Övriga diagnoser

LÅNGVARIG SJUK- FRÅNVARO

Avsnittet om långvarig sjukfrånvaro bygger på information om ersättningar från avtalsgruppförsäkringen (AGS och AGS-KL). Försäkringen ger ersättning till den som är sjukskriven eller har beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning (månadsersättning).

AGS gäller för arbetare anställda inom Svenskt Näringsliv, LO:s och Kooperationens avtalsområden

AGS-KL gäller för anställda i kommuner, landsting, regioner, Svenska Kyrkan och Pactaföretag.

Tjänstemän inom privat sektor, till exempel banktjänstemän och samtliga anställda i statlig sektor omfattas inte av ersättningarna AGS och AGS-KL. Viss vård- och omsorgspersonal som exempelvis undersköterskor och barnskötare omfattas inte heller av AGS och finns inte med i statistiken.

Detta medför att det saknas förutsättningar för korrekta jämförelser av långvarig sjukfrånvaro mellan privat och offentlig sektor. När jämförelser trots allt görs mellan de olika avtalsområdena AGS och AGS-KL görs, är det viktigt att påminna om att det är olika grupper som jämförs.

SJUKPENNING, SJUK- OCH AKTIVITETSERSÄTTNING

Försäkringskassan betalar ut sjukpenning vid sjukdom som medför att den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel. Sjukpenning är en dagersättning som prövas fortlöpande. AFA Försäkring betalar ut en kompletterande ersättning i form av dagsersättning till sjukskrivna som omfattas av AGS eller AGS-KL. Ersättningen betalas ut till och med dag 360 i sjukperioden.

Försäkringskassan beviljar sjukersättning för personer i åldrarna 30-64 år om arbetsförmågan är stadigvarande nedsatt, det vill säga nedsättningen bedöms bestå för all överskådlig framtid. Personer i åldrarna 19-29 år som troligen inte kommer att kunna arbeta heltid på minst ett år på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning beviljas aktivitetsersättning. Vi betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS eller AGS-KL.

NYA SJUKFALL 2008-2014

I detta avsnitt redovisas antalet nya sjukfall under perioden 2008-2014 fördelade efter:

- året då sjukfallet började
- sjukfallets längd
- typ av ersättning
- avtalsområde
- kön.

NYA SJUKFALL – ÅLDER, KÖN OCH SYSSELSÄTTNING

Avsnittet visar fördelningen mellan antalet långa sjukfall och sysselsättning efter ålder och kön.

ANTALET SJUKFALL FÖRDELAT EFTER YRKESGRUPP OCH KÖN

I avsnittet redovisar vi sjukfallens fördelning efter yrkesgrupp och kön. Även antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta redovisas.

ÅLDERSSTANDARDISERING

I rapporten har vi beräknat ett åldersstandardiserat tal, som beskriver antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta i olika yrkesgrupper. Syftet är att göra det möjligt att jämföra den relativa frekvensen i yrkesgrupper där åldersfördelningen är ojämn.

LÅNGVARIGA SJUKFALL 2007-2014, EFTER AVTALSOMRÅDE, ÅLDER OCH KÖN

Avsnittet visar antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde, ålder och kön 2007-2014.

ANTAL SJUKFALL EFTER AVTALSOMRÅDE, ÅLDER OCH KÖN

Avsnittet visar antalet långvariga sjukfall efter avtalsområde, ålder, kön 2013-2014.

PSYKISKA OCH MUSKULOS- KELETALA DIAGNOSER ÖVER TID

Avsnittet visar hur de två vanligaste diagnosgrupperna har utvecklats under perioden 2005-2014, fördelat efter avtalsområde och kön.

SJUKFALLENS FÖRDELNING EFTER AVTALSOMRÅDE, ÅLDER, KÖN OCH DIAGNOS

Avsnittet visar antal långa sjukfall efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos.

PSYKISKA DIAGNOSER EFTER YRKESGRUPP

Avsnittet visar antal fall per 1000 sysselsatta som drabbas av en långvarig sjukskrivning med en psykisk diagnos, efter yrkesgrupp och kön.

SJUKFALLENS FÖRDELNING EFTER AVTALSOMRÅDE, KÖN OCH YRKE

Avsnittet visar antal långa sjukfall efter yrkesgrupp, kön och avtalsområde.

MEDIANLÄNGD FÖR SJUKFALL

Avsnittet visar en tidsserie över medianlängden för sjukfall som har pågått i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning per yrke och kön.

SJUKFALL SOM MEDFÖRT MÅNADSERSÄTTNING

Avsnittet innehåller en tidsserie över antalet långa sjukfall som har lett till månadsersättning och den relativa frekvensen under 2008-2013, efter yrkesgrupp.

ANTAL SJUKFALL PER 1 000 SYSSELSATTA EFTER LÄN OCH KÖN

Avsnittet visar antalet fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta fördelat på län och kön.

NYA SJUKFALL 2008-2014

Tabell 11 redovisar sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukskrivning, aktivitets- eller sjukersättning mellan 2008 och 2014 inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. **Tabell 12** redovisar motsvarande uppgifter för avtalsområdet Kommuner och landsting.

Sedan andra hälften av 1990-talet har sjukförsäkringen varit föremål för en rad reformer. En av de större förändringarna gjordes den 1 juli 2008. Då infördes rehabiliteringskedjan och regler för att beviljas sjukpenning och sjuk- eller aktivitetsersättning blev striktare. Det bidrog till en fortsatt minskning av den långvariga sjukfrånvaron under 2008 och 2009. Under 2009 minskade även sysselsättningen, vilket också bidrog till att sjukfrånvaron gick ner.

Från och med 2010 har antalet långa sjukfall ökat och ökningen fortsatte även under 2014. Ökningen var dock inte lika stor mellan 2013 och 2014 som den var mellan 2012 och 2013. De långa sjukfallen ökade med 5 procent för anställda inom Svenskt Näringsliv/LO och 6 procent inom Kommuner och landsting mellan 2013 och 2014. Ökningen var något större för kvinnor än för män i båda kollektiven. Den grupp som ökar mest mellan 2013 och 2014 är kvinnor inom båda kollektiven (+ 7 procent).

Redovisningen av aktivitets- eller sjukersättning är ofullständig för 2013 och 2014, då beviljandet av aktivitets- eller sjukersättning från Försäkringskassan inte sker förrän alla andra möjligheter är utredda.

Tabell 11

Antalet nya sjukfall som medför mer än 90 dagars sjukskrivning eller månadsersättning. **Svenskt Näringsliv/LO. Uppdelat efter insjuknandeår och kön.**

(Antal sysselsatta privatanställda arbetare 2014: 1,33 miljoner)

Typ av arbetsskada	Kön	Insjuknandeår						
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	7 370	6 348	7 977	8 773	9 137	10 915	12 147
	Män	12 942	11 707	12 683	13 262	14 316	16 032	17 198
	Totalt	20 312	18 055	20 660	22 035	23 453	26 947	29 345
Månadsersättning	Kvinnor	492	358	784	711	812	890	433
	Män	1 013	744	1 241	997	1 151	1 076	545
	Totalt	1 505	1 102	2 025	1 708	1 963	1 966	978
Totalt	Kvinnor	7 862	6 706	8 761	9 484	9 949	11 805	12 580
	Män	13 955	12 451	13 924	14 259	15 467	17 108	17 743
	Totalt	21 817	19 157	22 685	23 743	25 416	28 913	30 323

Tabell 12

Antalet nya sjukfall som medför mer än 90 dagars sjukskrivning eller månadsersättning. **Kommuner och landsting. Uppdelat efter insjuknandeår och kön.**

(Antal sysselsatta i kommuner och landsting 2014: 1,1 miljoner)

Typ av arbetsskada	Kön	Insjuknandeår						
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	17 721	16 479	19 575	21 506	22 576	26 174	28 811
	Män	2 959	2 672	3 010	3 148	3 305	3 546	3 935
	Totalt	20 680	19 151	22 585	24 654	25 881	29 720	32 746
Månadsersättning	Kvinnor	1 238	838	1 548	1 496	1 543	1 537	723
	Män	326	218	347	328	323	281	109
	Totalt	1 564	1 056	1 895	1 824	1 866	1 818	832
Totalt	Kvinnor	18 959	17 317	21 123	23 002	24 119	27 711	29 534
	Män	3 285	2 890	3 357	3 476	3 628	3 827	4 044
	Totalt	22 244	20 207	24 480	26 478	27 747	31 538	33 578

NYA SJUKFALL – ÅLDER, KÖN OCH SYSSELSÄTTNING

Det är känt sedan tidigare att stigande ålder är en stark förklaring till en ökande relativ frekvens långa sjukfall. **Diagram 11 och 12** visar fördelningen av sysselsättning och antalet långa sjukfall efter ålder och kön för respektive avtalsområde.

Av alla män som drabbats av ett långvarigt sjukfall inom Kommuner och landsting 2014 var 71 procent 46 år eller äldre. Motsvarande andel bland de sysselsatta männen (över 45 år) som omfattas av avtalsgruppförsäkringen (AGS-KL) var 48 procent. Åldersgrupperna över 45 år har alltså ett högre antal sjukfall per 1 000 sysselsatta jämfört med yngre.

Samma förhållande gäller för kvinnor inom Kommuner och landsting. Kvinnor i alla åldersgrupper över 46 år har ett högre antal sjukfall per 1 000 sysselsatta jämfört med yngre. De två äldsta åldersgruppernas (46-55 år och 56-64 år) andel är 61 procent bland de långvarigt sjuka, medan bland de sysselsatta är motsvarande andel 50 procent.

Av alla män som drabbats av ett långvarigt sjukfall inom Svenskt Näringsliv/LO 2014 var 60 procent 46 år eller äldre. Motsvarande andel bland de sysselsatta männen (över 45 år) som omfattas av avtalsgruppförsäkringen (AGS) var 38 procent. Åldersgrupperna över 45 år har alltså ett högre antal sjukfall per 1 000 sysselsatta jämfört med yngre.

För kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO gäller att alla åldersgrupper över 36 år har ett högre antal sjukfall per 1 000 sysselsatta jämfört med yngre. De tre äldsta åldersgrupperna (36-45 år, 46-55 år och 56-64 år) utgör 67 procent av de långvarigt sjuka, medan 49 procent av de sysselsatta är i de åldersgrupperna.

Diagram 11

Fördelning av antalet långa sjukfall och antalet sysselsatta 2014 efter ålder och kön.
Kommuner och landsting.

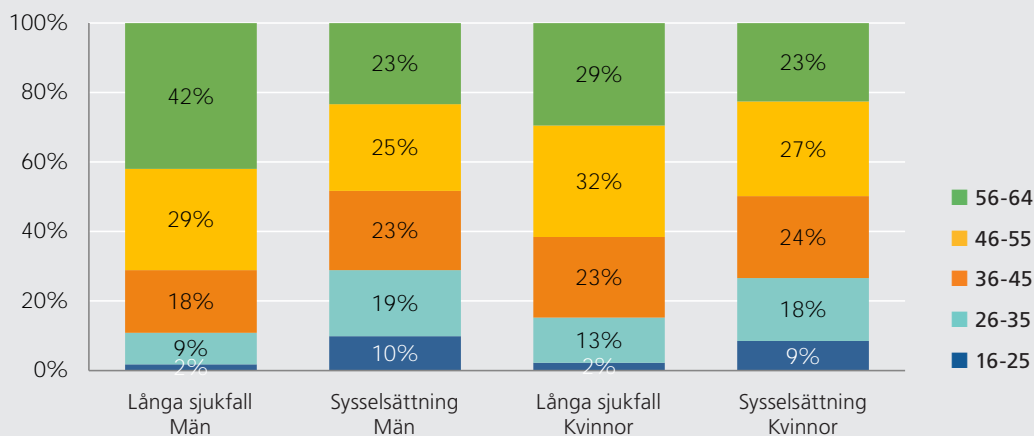
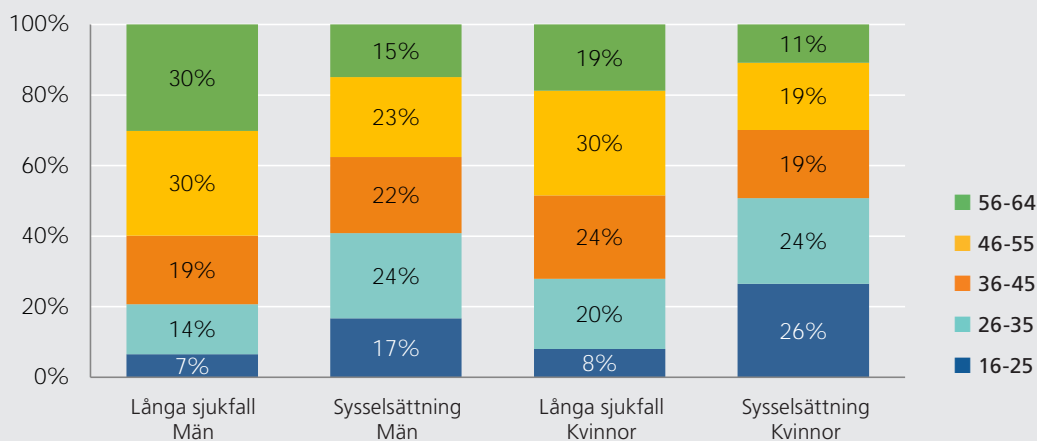

Diagram 12

Fördelning av antalet långa sjukfall och antalet sysselsatta 2014 efter ålder och kön.
Svenskt Näringsliv/LO.

ANTAL SJUKFALL – FÖRDELAT EFTER YRKESGRUPP OCH KÖN

Tabell 13 och 14 visar antalet långa sjukfall under åren 2008-2014. Även antalet fall per 1 000 sysselsatta har beräknats. För män har yrkesgruppen *städare och fönsterputsare* högst relativ frekvens 2014. För kvinnor är det yrkesgruppen *textil-, skinn- och läderindustriarbete*. Antalet fall per 1 000 sysselsatta har stigit för både kvinnor och män från 2009 till 2014. Totalt sett har kvinnor en högre relativ frekvens än män att drabbas av ett långvarigt sjukfall i samtliga yrkesgrupper.

Individer som saknar anställning räknas inte in i statistiken för sysselsatta men de kan ändå omfattas av AGS och AGS-KL genom så kallat efterskydd.

Yrkesgrupper som inte omfattas av AGS, men av AGS-KL (till exempel undersköterskor) räknas inte med i sysselsättningsstatistiken för privat sektor. Det innebär att yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.* inte omfattar privatnäställda undersköterskor.

Den relativa frekvensen för långvarig sjukfrånvaro har ökat dubbelt så mycket för kvinnor som för män. Sedan 2009 då den var som lägst har den relativa frekvensen för långvarig sjukfrånvaro ökat med drygt 75 procent för kvinnor och med drygt 40 procent för män.

Tabell 15 redovisar antalet fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatt i åldrarna 16-64 år åren 2008-2014, fördelat på yrkesgrupper. De senaste åren har den relativa frekvensen för sjukskrivning ökat för de flesta yrkesgrupper. De enskilda yrkesgrupper som har högst relativ frekvens är *städare och fönsterputsare* och *textil-, skinn- och läderindustriarbete*. Dessa yrkesgrupper har över 40 sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Tabell 13

Antalet nya godkända sjukfall som medför mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning för män och antal fall per 1 000 sysselsatta. Sorterat efter relativ frekvens för 2014.

Yrkesgrupp	Relativ frekvens							Antal långa sjukfall
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014
Städare och fönsterputsare	19,2	18,7	22,4	21,4	21,1	26,0	32,0	549
Övrigt industriellt arbete	15,9	15,6	16,3	17,0	18,8	23,4	26,8	2 262
Byggnadsmålare	22,6	19,2	21,2	20,2	22,7	23,7	24,9	336
Livsmedelsarbete	18,8	17,8	22,3	22,1	20,6	23,1	24,4	446
Träindustriarbete	17,0	16,0	19,0	20,7	22,0	25,0	24,3	433
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	17,0	17,2	19,0	21,2	19,0	23,1	23,5	1 248
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	17,0	10,5	18,8	20,0	17,5	21,6	23,3	47
Yrkesförare	16,0	15,0	16,8	16,3	18,0	21,0	23,0	2 181
Byggnadsträarbetare	20,8	16,7	16,0	17,0	21,1	21,8	22,8	1 090
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	15,3	15,5	15,7	16,0	17,2	25,1	22,5	77
Socialt arbete	16,3	13,3	17,0	17,8	17,7	19,0	22,1	170
Förskollärare och fritidspedagoger	12,1	14,0	13,5	14,5	17,0	15,8	21,3	128
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	14,9	14,7	15,2	14,4	15,2	17,7	20,7	1 448
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	17,3	15,6	14,8	15,9	16,7	17,0	20,0	1 809
Brandpersonal	12,7	15,4	13,0	13,7	18,0	16,7	19,2	94
Metallarbete	16,0	14,7	15,3	16,2	18,2	18,0	19,0	3 392
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	16,0	13,9	16,5	15,1	14,7	16,8	16,3	84
Tandvårdsarbete	13,1	10,5	9,6	15,8	13,2	15,6	16,2	21
Isolerings- och VVS-montörer	12,7	10,9	11,7	11,1	13,7	14,6	15,6	331
Sjuksköterskor och barnmorskor	14,0	12,6	13,6	13,1	18,3	17,3	15,5	140
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	10,8	10,3	11,4	12,2	12,7	13,8	15,5	867
Pappers- och pappersmassarbetare	13,7	13,9	16,5	12,9	14,7	17,3	15,0	162
Lärare och skolledare	12,6	9,4	11,8	12,8	14,2	14,8	13,7	512
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	32,0	38,0	26,6	23,3	21,2	18,8	13,7	75
Väktare, ordningsvakter	9,4	9,1	10,5	9,9	9,0	11,0	13,1	171
Grafiskt arbete	15,0	12,1	13,8	10,7	13,6	14,2	12,7	103
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	9,9	10,0	10,0	10,4	11,5	12,9	12,7	421
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	7,8	6,0	8,5	7,8	8,0	8,0	12,1	168
Elektriskt arbete	8,0	8,0	8,4	9,0	9,6	11,2	12,0	625
Restaurang- och storköksarbete	7,1	6,5	6,3	6,8	6,3	8,6	8,6	418
Försäljare inom handel m.m.	4,8	4,0	5,6	5,5	6,2	6,8	8,4	637
Läkare	7,7	8,0	8,6	7,9	7,6	7,9	7,3	104
Övriga yrkesgrupper								1 257
Samtliga yrkesgrupper	14,1	13,1	14,0	14,3	15,4	17,1	18,4	21 787

Tabell 14

Antalet nya godkända sjukfall som medför mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning för kvinnor och antal fall per 1 000 sysselsatta. Sorterat efter relativ frekvens 2014.

Yrkesgrupp	Relativ frekvens							Antal långa sjukfall
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	34,4	30,7	33,3	34,8	37,5	48,4	55,6	234
Träindustriarbete	36,6	32,9	40,1	50,0	46,1	52,9	53,6	140
Livsmedelsarbete	38,1	33,1	40,4	46,1	44,4	51,5	52,9	451
Yrkesföreare	28,3	26,6	29,4	34,4	36,8	39,4	50,6	459
Byggnadsträarbetare	61,0	50,0	44,8	18,6	44,4	38,0	50,3	28
Övrigt industriellt arbete	25,2	23,6	27,9	31,1	31,4	42,0	47,2	1 342
Städare och fönsterputsare	31,6	27,1	36,2	36,6	37,5	43,2	46,7	2 519
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	24,5	21,4	26,2	24,9	27,0	35,1	41,1	705
Metallarbete	32,9	28,7	33,9	38,8	41,7	42,4	39,4	1 050
Socialt arbete	23,8	25,1	27,7	29,1	30,1	36,9	39,3	1 360
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	21,7	20,9	24,9	27,6	29,4	34,4	37,9	11 730
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	43,0	35,4	45,9	46,7	33,4	36,6	37,8	72
Byggnadsmålare	29,1	20,2	27,1	30,8	32,8	35,8	37,7	34
Förskollärare och fritidspedagoger	20,5	19,7	22,8	27,4	27,4	32,6	37,7	2 678
Sjuksköterskor och barnmorskor	23,2	21,7	24,8	26,6	28,6	31,4	35,0	2 801
Tandvårdsarbete	22,1	20,6	23,0	25,9	25,8	30,7	34,6	382
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	19,6	18,7	22,5	25,8	26,6	30,8	34,2	2 345
Pappers- och pappersmassarbetare	13,2	19,7	22,5	21,4	28,5	32,3	32,5	72
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	24,5	17,4	23,9	27,2	26,4	30,7	32,1	507
Väktare, ordningsvakter	16,2	19,8	22,9	23,9	25,6	33,0	30,6	146
Elektriskt arbete	12,9	12,9	20,6	18,9	22,6	27,9	28,9	46
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	18,6	18,2	18,3	23,4	20,5	26,0	28,6	269
Lärare och skolledare	17,9	16,3	18,6	20,5	23,9	25,7	26,7	2 424
Restaurang- och storköksarbete	17,7	15,0	17,9	19,6	19,3	21,7	24,9	1 994
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	30,4	21,0	22,0	19,6	22,0	25,1	24,5	79
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	13,6	13,6	12,5	14,4	18,9	21,7	23,8	259
Försäljare inom handel m.m.	12,4	11,6	13,8	15,6	16,2	20,0	22,9	3 075
Läkare	13,7	12,6	17,5	15,6	14,3	18,9	19,8	291
Grafiskt arbete	19,4	14,5	22,0	17,0	15,7	18,7	18,6	53
Övriga yrkesgrupper								4 709
Samtliga yrkesgrupper	20,6	19,0	22,6	24,8	26,0	30,4	33,4	42 114

Tabell 15

Antalet nya godkända sjukfall som medför mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning och antal fall per 1 000 sysselsatta. Sorterat efter relativ frekvens 2014.

Yrkesgrupp	Relativ frekvens							Antal långa sjukfall
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014
Städare och fönsterputsare	28,9	25,3	33,1	33,1	33,7	39,1	43,3	3 068
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	26,2	24,2	25,7	26,7	28,5	38,0	40,8	311
Förskollärare och fritidspedagoger	19,9	19,3	22,1	26,4	26,6	31,3	36,5	2 806
Socialt arbete	22,4	22,9	25,8	27,0	27,8	33,6	36,2	1 530
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	20,2	19,4	23,0	25,4	27,0	31,2	34,4	12 597
Livsmedelsarbete	25,3	23,0	28,3	29,9	28,4	32,1	33,5	897
Sjuksköterskor och barnmorskor	22,3	20,8	23,7	25,3	27,6	30,0	33,1	2 941
Tandvårdsarbete	21,1	19,4	21,6	24,8	24,5	29,1	32,7	403
Övrigt industriellt arbete	18,5	17,7	19,4	21,1	22,1	28,1	31,9	3 604
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	23,7	16,7	23,3	26,4	25,5	29,7	31,1	554
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	18,0	16,9	20,5	23,1	23,7	27,1	30,5	2 513
Träindustriarbete	19,6	18,9	22,4	24,4	25,1	28,5	28,0	573
Byggnadsmålare	22,9	19,3	21,5	20,8	23,3	24,5	25,7	370
Yrkesförare	17,0	15,9	17,8	17,8	20,4	22,6	25,4	2 640
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	16,8	16,0	17,3	16,5	17,5	21,1	24,7	2 153
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	17,7	17,3	18,9	21,5	20,0	23,6	24,3	1 517
Byggnadsträarbetare	21,2	17,1	16,7	17,2	21,4	22,0	23,1	1 118
Lärare och skolledare	16,3	14,2	16,6	18,2	21,1	22,5	22,9	2 936
Metallarbete	18,2	16,5	17,7	19,1	21,3	21,7	21,8	4 442
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	17,9	16,7	19,2	10,7	19,2	17,3	21,6	29
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	17,5	15,8	15,0	16,0	16,9	17,9	20,2	1 888
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	35,6	37,2	32,0	29,4	24,4	23,4	19,9	147
Brandpersonal	12,9	15,7	12,9	13,5	18,5	17,3	19,5	99
Restaurang- och storköksarbete	14,2	12,2	13,9	15,0	14,5	16,7	18,8	2 412
Pappers- och pappersmassearbetare	13,6	14,8	17,5	14,4	17,1	19,9	17,9	234
Väktare, ordningsvakter	11,3	12,1	14,1	13,8	13,6	16,9	17,8	317
Försäljare inom handel m.m.	9,7	9,1	10,9	11,9	12,6	15,2	17,6	3 712
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	16,9	14,1	16,1	15,1	14,6	17,3	16,3	90
Isolerings- och VVS-montörer	12,9	11,0	11,7	11,1	13,7	14,9	15,8	339
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	10,8	11,0	10,7	11,4	13,3	15,1	15,4	680
Grafiskt arbete	16,2	12,7	15,9	12,3	14,1	15,4	14,2	156
Läkare	10,6	10,3	13,0	11,7	11,0	13,5	13,7	395
Elektriskt arbete	8,8	8,8	8,8	9,6	10,0	11,6	12,5	671
Övriga yrkesgrupper								5 759
Samtliga yrkesgrupper	17,5	16,1	18,4	19,7	20,9	24,0	26,1	63 901

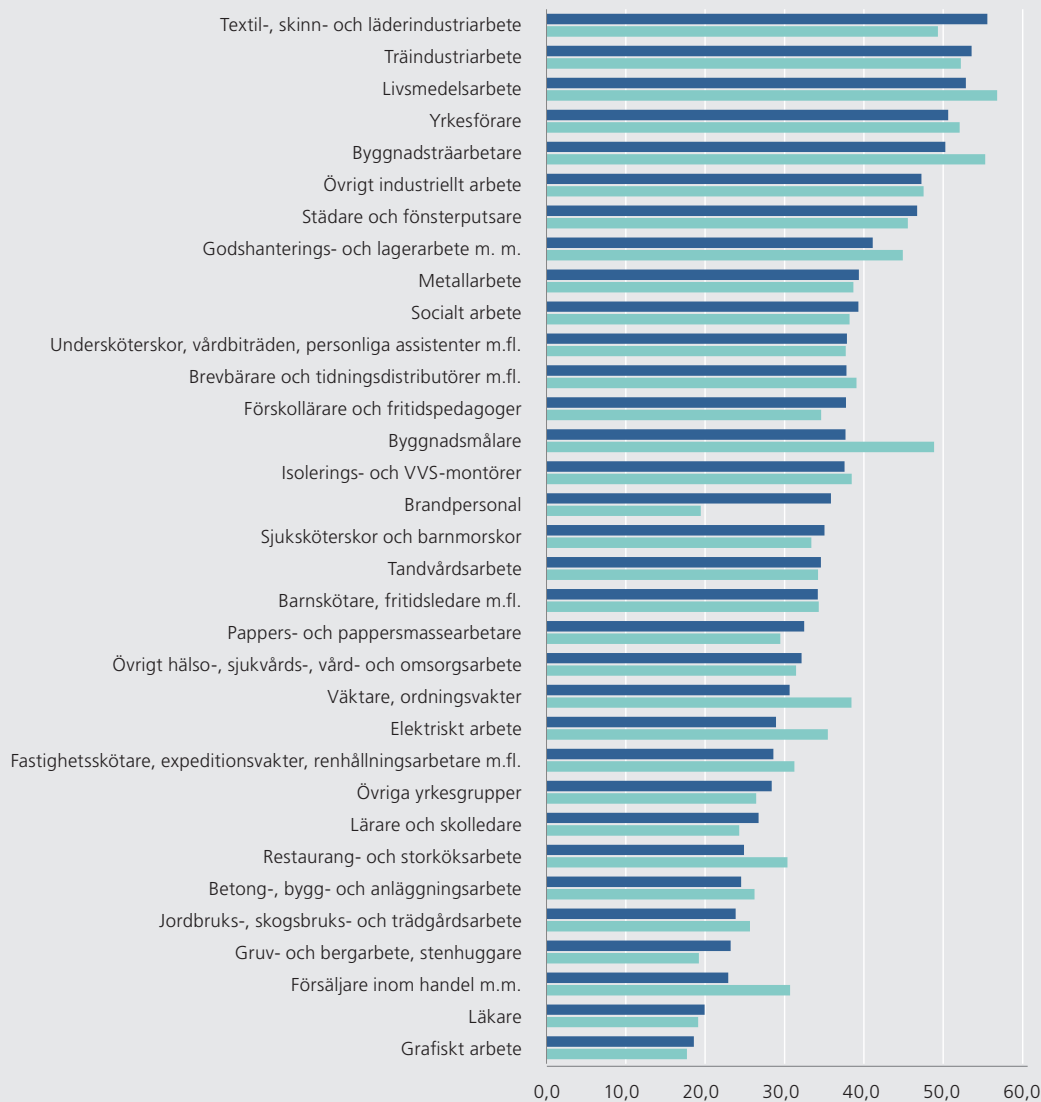
ÅLDERSSTANDARDISERING

Den relativa frekvensen för långvarig sjukskrivning skiljer sig mellan könen och mellan olika åldersgrupper. Äldre blir generellt långvarigt sjukskrivna i högre grad än yngre, och kvinnor i högre grad än män. Därför kan beräkningen av antalet fall per 1000 sysselsatta i en viss yrkesgrupp vara missvisande om åldersfördelningen är

ojämn. En yrkesgrupp med en hög andel yngre anställda har troligtvis ett lågt antal fall per 1 000 sysselsatta. För att kompensera för detta har vi gjort en så kallad åldersstandardisering. En åldersstandardisering bidrar till mer rättvisande jämförelser av den relativa frekvensen mellan olika yrkesgrupper.

Diagram 13

Ålderstandardisering. Nya sjukfall för kvinnor 2014 som medför mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter yrkesgrupp. Sorterat efter relativ frekvens 2014.

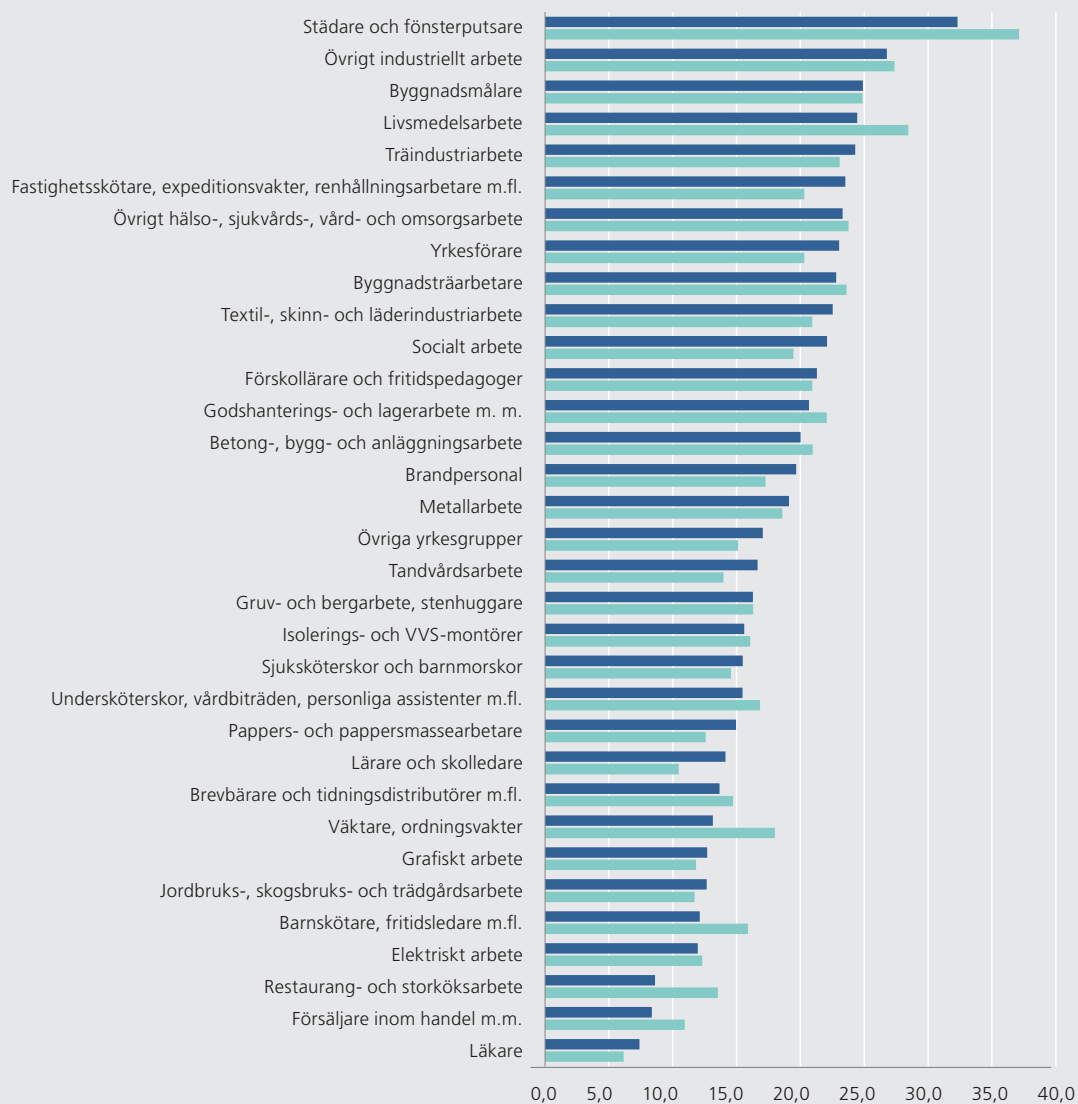

Livsmedelsarbete, väktare och ordningsvakter är exempel på yrkesgrupper som får högre relativ frekvens vid en åldersstandardisering. Lärare och skolledare och brandpersonal får lägre relativ frekvens.

I bilaga 6 (tabell 30-31) redovisas åldersstandardiserade relativa frekvenser för hela avtalsområdena Svensk Näringsliv/LO samt kommuner och landsting.

Diagram 14

Åldersstandardisering. Nya sjukfall för **män** 2014 som medför mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter yrkesgrupp. Sorterat efter relativ frekvens 2014.

LÅNGVARIGA SJUKFALL 2007-2014 EFTER AVTALSOMRÅDE, ÅLDER OCH KÖN

Diagram 15-18 presenterar antal långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta utifrån kön, avtalsområde och ålder under 2007-2014. Som vi nämnt i tidigare avsnitt ökar den relativa frekvensen långvariga sjukfall generellt ju äldre de anställda blir. Överlag har kvinnor högre relativ frekvens långvarig sjukfrånvaro än män. Kvinnor inom kommuner och landsting har totalt sett en högre relativ frekvens långvarig sjukdom än kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO, fastän de har lägre relativ frekvens i flera av åldersgrupperna. Det beror på ålderssammansättningen inom de olika avtalsområdena.

Fram till 2009 sjönk den relativa frekvensen för kvinnor i samtliga åldersgrupper inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Därefter har antalet fall av långvarig sjukskrivning per 1 000 sysselsatta ökat. För åldersgruppen 46-55 år skedde den största ökningen under 2010. Därefter ligger den relativa frekvensen för kvinnor i åldrarna 45-55 år på ungefär samma nivå som för den äldsta åldersgruppen. För alla åldersgrupper 2014 gick det totalt 30,6 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Det är den högsta relativa frekvensen som uppmätts under den period som diagrammet redovisar.

Utvecklingen för män inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO har varit likartad. Den relativa frekvensen minskade således fram till 2009 för att därefter öka. För männen i den här gruppen är det dock stor skillnad mellan den äldsta åldersgruppen och de övriga. År 2014 var den relativa frekvensen för männen i åldrarna 56-64 år cirka 38 fall per 1 000 sysselsatta, mer än dubbelt så hög som den totala relativa frekvensen för alla åldersgrupper.

Kommun- och landstingsanställda kvinnor i de två yngsta åldersgrupperna 16-25 år och 26-35 år har en likvärdig relativ frekvens av långvarig sjukdom som kvinnor inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO.

För de som är 16-25 år ligger den på drygt 9 och för åldersgruppen 26-35 år är den relativa frekvensen drygt 25. För kvinnor inom kommuner och landsting som är i de tre äldsta åldersgrupperna är den relativa frekvensen lägre jämfört med motsvarande åldersgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO. Det är värt att notera att den relativa frekvensen har ökat med nästan 50 procent i den yngsta åldersgruppen, 16-25 år. Ökningen har dock skett från en låg nivå.

Antalet fall per 1 000 sysselsatta 2014 för kommun- och landstingsanställda kvinnor i alla åldersgrupper var 34,7 vilket är högre än 2007.

Män inom kommuner och landsting har lägre relativ frekvens långvarig sjukdom jämfört med män inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Detta gäller för samtliga åldersgrupper. Som exempel är den relativa frekvensen för de yngsta männen i kommuner och landsting 3,1, vilket kan jämföras med Svenskt Näringsliv/LO som har en relativ frekvens på 7,9 för den yngsta åldersgruppen.

Ökningarna under de senaste åren beror till stor del på att sjukskrivningar med psykiska diagnoser ökar. Sedan 2009 har den relativa frekvensen psykiska diagnoser ökat snabbare för åldersgruppen 16-25 år än för grupperna 26-64 år. Det gäller både kvinnor och män i privat sektor, men enbart kvinnor i kommun- och landstingssektorn. (AFA Försäkring, 2014)

Tabell 27 i bilaga 6 visar antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta fördelat på ålder och avtalsområde.

Diagram 15

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) **kvinnor**, efter åldersgrupper.
Svenskt Näringsliv/LO.

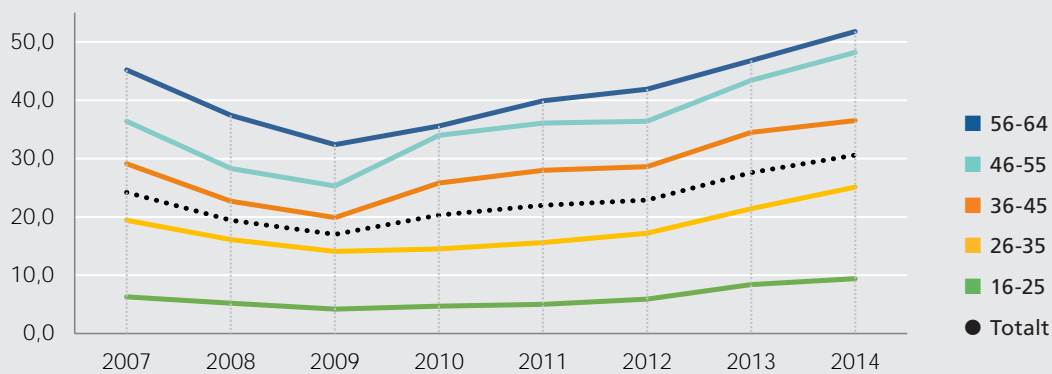

Diagram 16

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) , efter åldersgrupper.
Svenskt Näringsliv/LO.

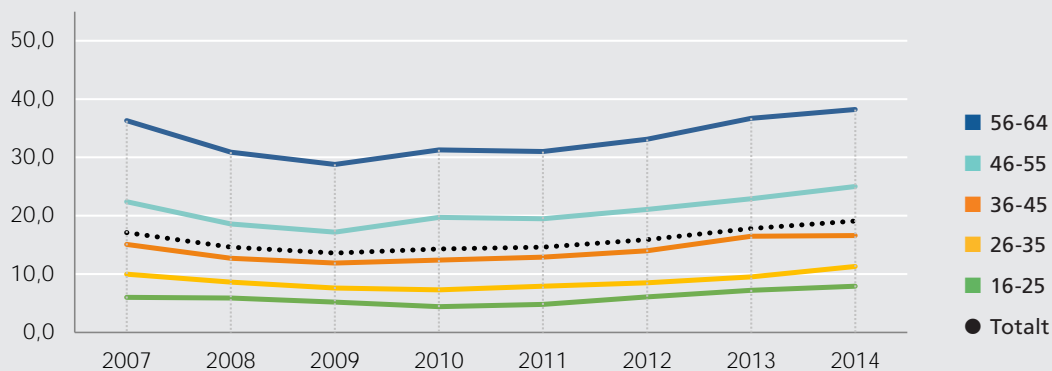

Diagram 17

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter åldersgrupper.
Kommuner och landsting.

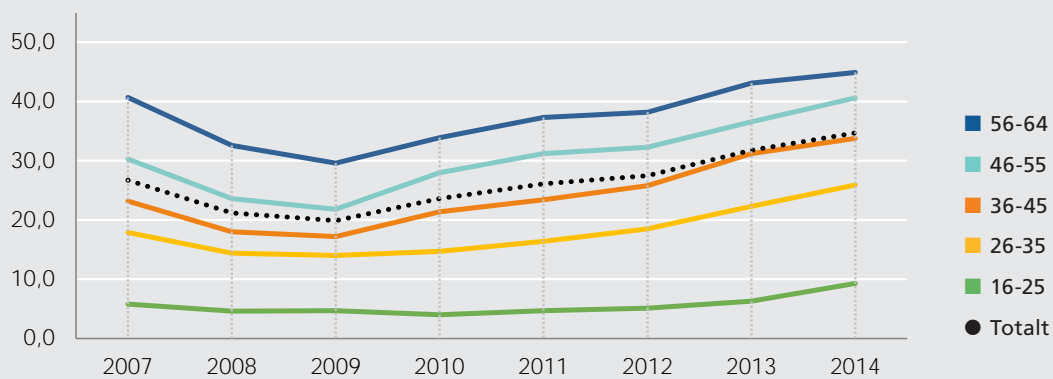
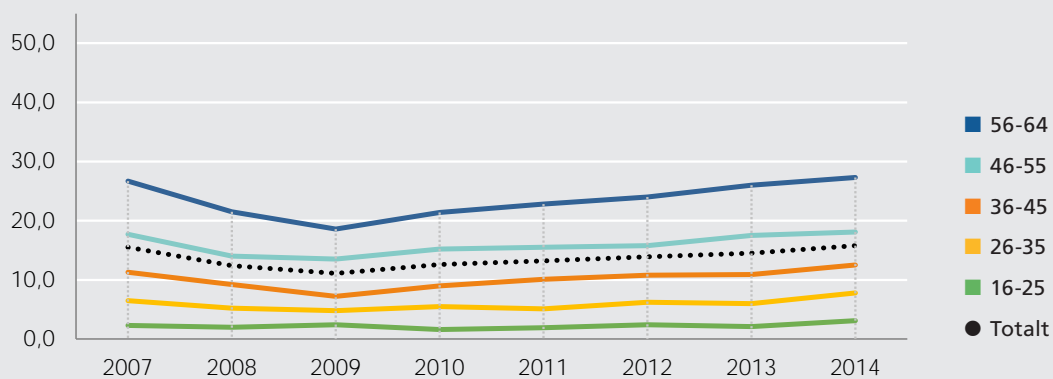

Diagram 18

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) , efter åldersgrupper.
Kommuner och landsting.

ANTAL SJUKFALL EFTER AVTALSOMRÅDE, ÅLDER OCH KÖN

I **diagram 19 och diagram 20** redovisar vi antalet långa sjukfall 2013 och 2014 fördelat efter ålder och kön. Inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO har åldersgruppen 46-55 år flest sjukdomsfall under dessa två år. Männen dominerar i antal i de flesta åldersintervall förutom åldersgruppen 26-35 år. Tydligast är detta i den äldsta åldersgruppen, 56-64 år.

Inom kommuner och landsting står kvinnorna för över 88 procent av sjukdomsfallen. Andelen kvinnor som blir sjuka är högst i åldersgruppen 26-35 år, 92 procent jämfört med männens 8 procent.

Diagram 19

Nya sjukfall 2013 och 2014 som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning, fördelat efter ålder och kön. **Svenskt Näringsliv/LO**. Antal långa sjukfall för respektive kön och åldersgrupp visas i staplarna. Andel sysselsatta kvinnor: 31 procent.

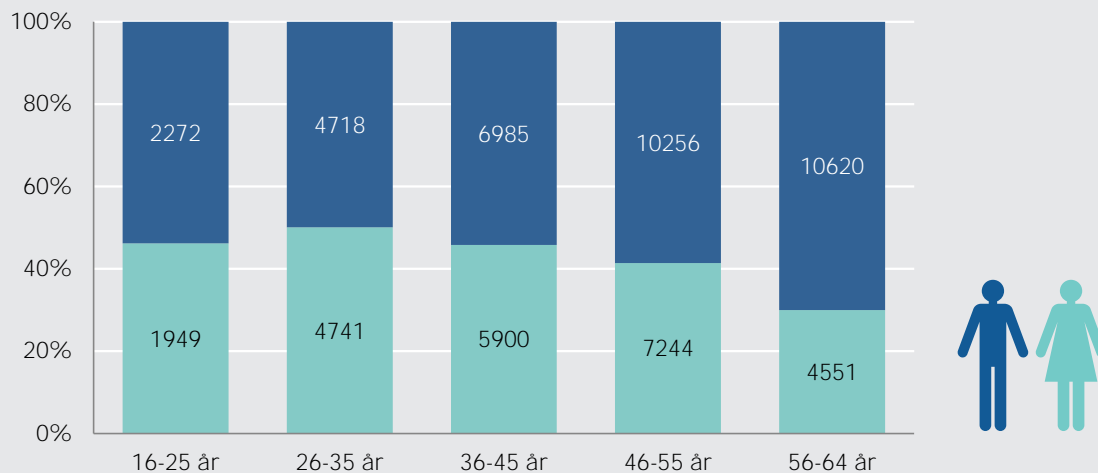
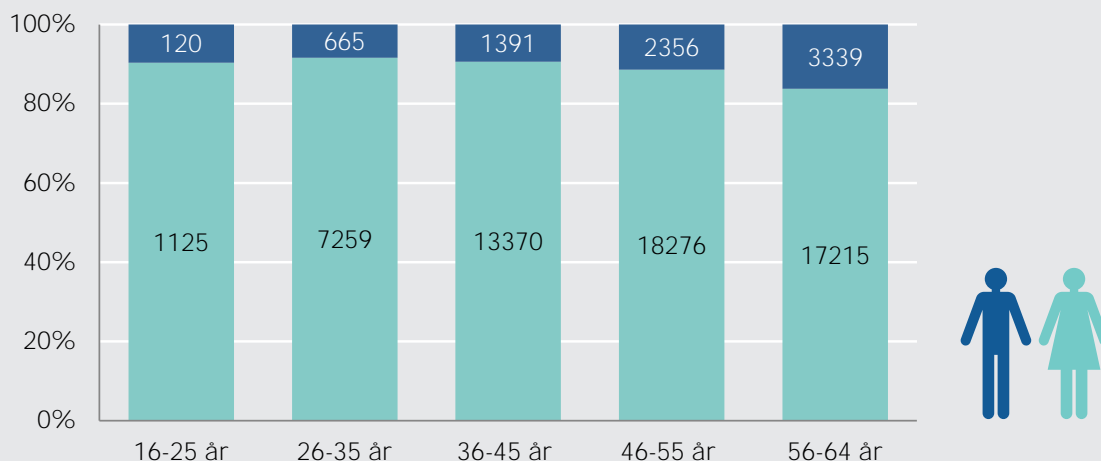

Diagram 20

Nya sjukfall 2013 och 2014 som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning, fördelat efter ålder och kön. **Kommuner och landsting**. Antal långa sjukfall för respektive kön och åldersgrupp visas i staplarna. Andel sysselsatta kvinnor: 77 procent.

PSYKISKA OCH MUSKULOSKELETALA DIAGNOSER ÖVER TID

Diagram 21 och diagram 22 visar den procentuella fördelningen av de två vanligaste diagnoserna, psykiska och muskuloskeletala, vid långa sjukfall åren 2005-2014. Cirka 68 procent av kvinnornas och cirka 60 procent av männens långa sjukfall berodde på dessa diagnoser. Diagrammen är uppdelade efter kön och avtalsområde.

Fram till och med 2009 utgjorde psykiska och muskuloskeletala diagnoser ungefär lika stor andelar av det totala antalet diagnoser bland anställda kvinnor och män inom kommuner och landsting. Från och med 2010 överstiger andelen psykiska diagnoser de muskuloskeletala. Under 2014 utgjorde de psykiska

diagnoserna 42 procent av kvinnornas och 37 procent av männens diagnoser. De muskuloskeletala diagnoserna stod för 27 procent av kvinnornas och 24 procent av männens diagnoser

Inom Svenskt Näringsliv/LO är diagnosen *sjukdomar i muskuloskeletala systemet* den vanligaste för både kvinnor och män. Under 2014 utgjorde de muskuloskeletala diagnoserna 35 procent av kvinnornas och 40 procent av männens diagnoser. De psykiska diagnoserna stod för 31 procent av kvinnornas och 20 procent av männens diagnoser. En tydlig trend är dock att andelen psykiska diagnoser ökar generellt.

Diagram 21

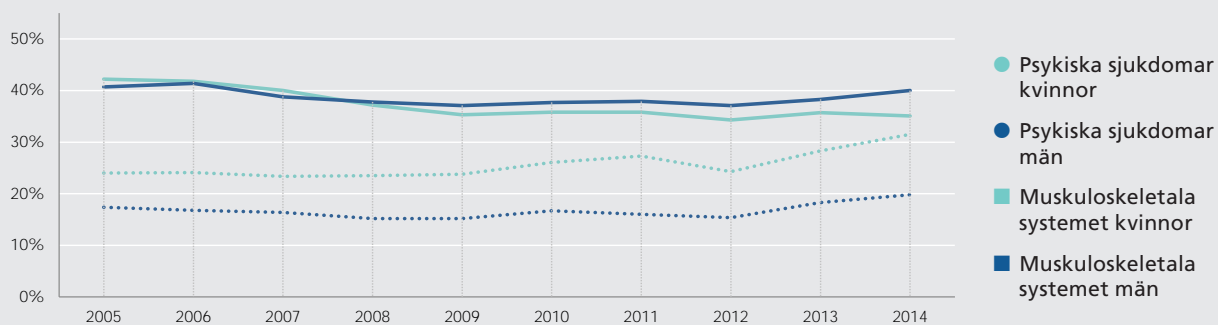
Andel i procent med diagnoserna muskuloskeletala diagnoser eller psykiska diagnoser av alla sjukfall inom **Kommuner och landsting**, efter kön.

Diagram 22

Andel i procent med diagnoserna muskuloskeletala diagnoser eller psykiska diagnoser av alla sjukfall inom **Svenskt Näringsliv/LO**, efter kön.

SJUKFALLENS FÖRDELNING EFTER AVTALSOMRÅDE, ÅLDER, KÖN OCH DIAGNOS

Som vi nämnt tidigare i rapporten är ålder en viktig förklaring till antalet långa sjukdomsfall. I **Diagram 23-26** redovisar vi sjukfallen efter ålder och diagnosgrupp för åren 2013 och 2014. De fyra diagrammen är även uppdelade efter avtalsområde och kön för att belysa eventuella skillnader.

Diagram 23 och diagram 24 visar de vanligaste diagnoserna fördelade efter ålder och kön för anställda inom Svenskt Näringsliv/LO. Från 46 års ålder är sjukdomar i muskuloskeletala systemet den diagnos som förekommer oftast bland kvinnor. Kvinnor under 46 år har psykiska sjukdomar som vanligaste diagnos.

Bland män inom Svenskt Näringsliv/LO dominerar diagnosen *sjukdomar i muskuloskeletala systemet* i alla

åldersgrupper från 26 års ålder. I åldersgruppen 16-25 år är *skador och förgiftningar* den vanligaste diagnosgruppen.

Diagram 25 visar de vanligaste diagnoserna för kvinnor anställda inom kommuner och landsting. Upp till 55 års ålder dominerar diagnosen psykiska sjukdomar och syndrom. Därefter ökar andelen muskuloskeletala sjukdomar, som då blir den vanligaste diagnosen.

Mönstret är liknande för män inom kommuner och landsting. I **diagram 26** visar vi att män upp till 55 år drabbas mest av psykiska sjukdomar. Bland män över 55 år är muskuloskeletala sjukdomar vanligast.

Diagram 23

Nya sjukfall för **kvinnor** inom **Svenskt Näringsliv/LO** med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2013 och 2014, efter de vanligaste diagnosgrupperna och åldersgrupp.

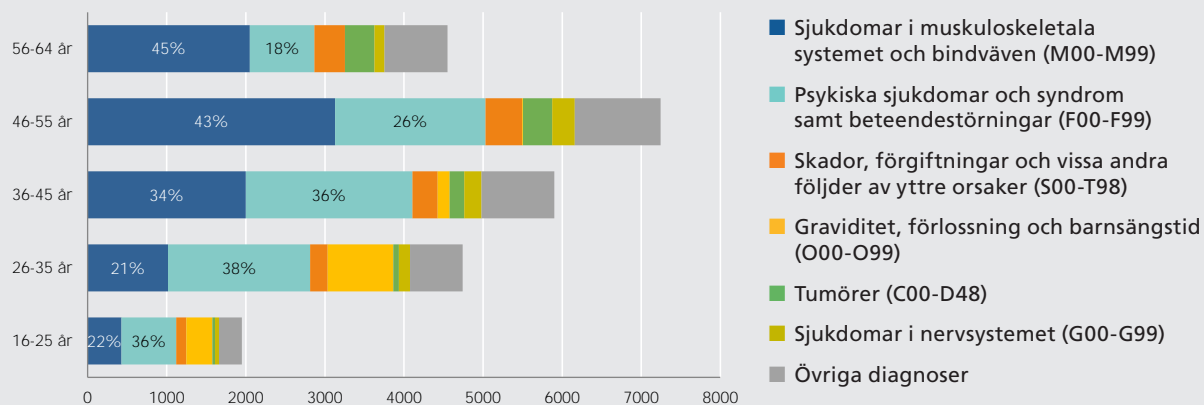

Diagram 24

Nya sjukfall för **män** inom **Svenskt Näringsliv/LO** med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2013 och 2014, efter de vanligaste diagnosgrupperna och åldersgrupp.

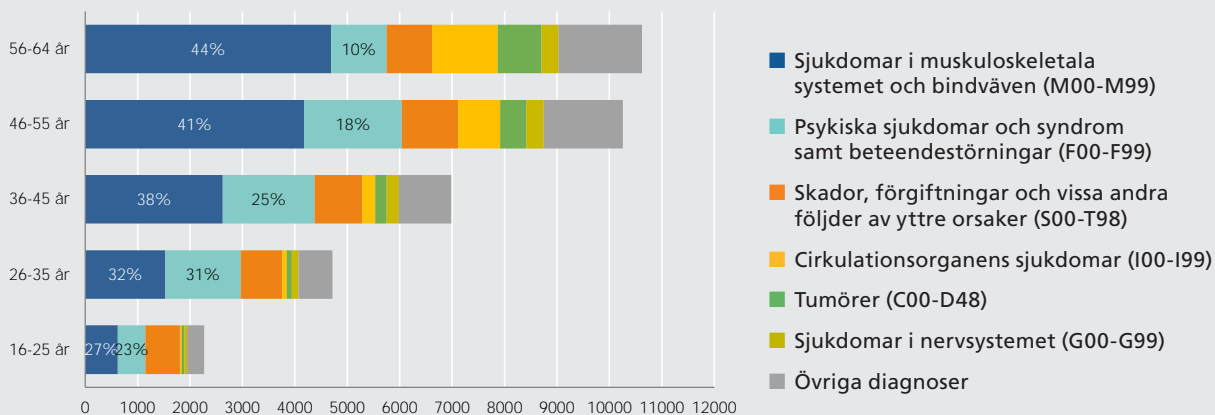

Diagram 25

Nya sjukfall för **kvinnor** inom **Kommuner och landsting** med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2013 och 2014, efter de vanligaste diagnosgrupperna och åldersgrupp.

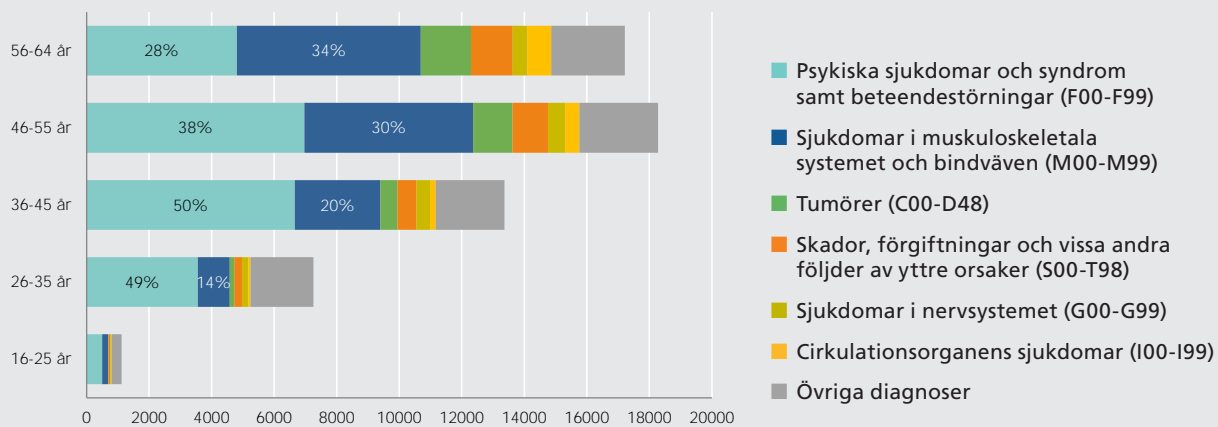
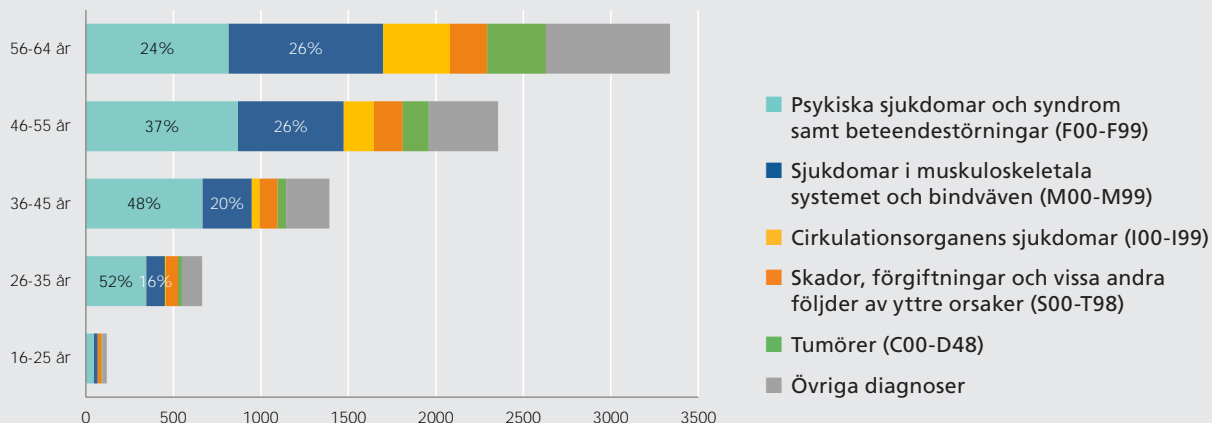

Diagram 26

Nya sjukfall för **män** inom **Kommuner och landsting** med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2013 och 2014, efter de vanligaste diagnosgrupperna och åldersgrupp.

PSYKISKA DIAGNOSER EFTER YRKESGRUPP

Kvinnor har högre relativ frekvens för långvariga sjukskrivningar på grund av en psykisk diagnos, oavsett yrkesgrupp. Det framgår av **diagram 27**.

År 2014 var den relativa frekvensen för anställda inom Svenskt Näringsliv/LO att drabbas av en långvarig sjukskrivning på grund av en psykisk diagnos 9,7 för kvinnor och 3,8 för män.

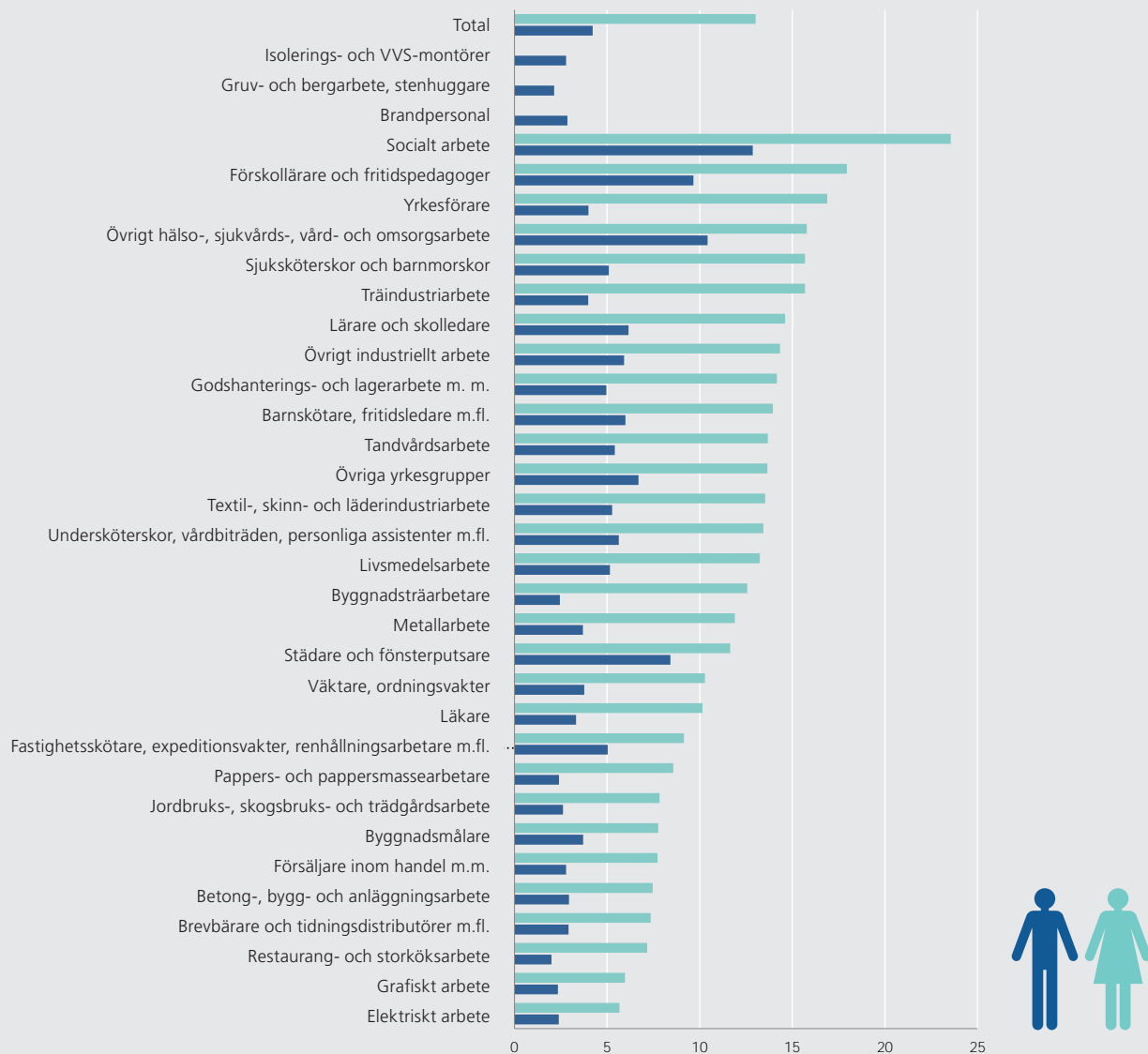
Motsvarande siffror för anställda inom Kommuner och landsting var 14,7 för kvinnor och 5,8 för män.

Som tidigare nämnts beror de senaste årens ökning av sjukfallen till stor del på att sjukskrivningarna med

psykiska diagnoser ökar. Kvinnor och män som arbetar inom *socialt arbete* har flest fall per 1 000 sysselsatta av långvarig sjukskrivning på grund av en psykisk diagnos. Flera yrken inom socialt arbete, vård, omsorg, förskola och skola har höga relativa frekvenser för psykiska diagnoser. Traditionellt mansdominerade yrken har generellt lägre relativa frekvenser. Det gäller även för kvinnor som arbetar inom dessa yrken.

Det är värt att notera att kvinnor på totalnivå, oavsett yrke, har mer än tre gånger så hög relativ frekvens som män att drabbas av en långvarig sjukskrivning på grund av psykiska besvär.

Relativ frekvens (antal fall per 1 000 sysselsatta) att drabbas av ett långt sjukfall med en psykisk diagnos fördelat på yrkesgrupp och kön. 2014.

SJUKFALLENS FÖRDELNING EFTER AVTALSOMRÅDE, KÖN OCH YRKE

Diagram 28-31 visar fördelningen av långvariga sjukfall mellan olika yrkesgrupper. Diagrammen delas upp efter avtalsområde och kön.

Samtliga kommun- och landstingsanställda ingår i statistiken. I den privata sektorn omfattas inte privatanställda tjänstemän eller viss vård- och omsorgspersonal såsom privatanställda undersköterskor och barnskötare.

Bland kvinnor inom kommuner och landsting (**diagram 28**) står *undersköterskor m.fl.* för den största andelen av de långa sjukfallen (36 procent). Den yrkesgruppen är kraftigt överrepresenterad och är fyra gånger mer frekvent än nästkommande yrkesgrupp som är *sjuksköterskor och barnmorskor* (9 procent).

Bland män inom kommuner och landsting (**diagram 29**) dominerar yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.* (17 procent) bland dem som drabbats av långvariga sjukfall. Även

yrkesgrupperna *fastighetsskötare m.fl.* och *lärare och skolledare* ligger i topp.

Bland kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO (**diagram 30**) är det helt andra yrkesgrupper som drabbas av långvariga sjukfall. Inom detta avtalsområde står *försäljare inom detaljhandel* för flest långvariga sjukfall (24 procent). Även *städare och fönsterputsare* (15 procent) är vanligt förekommande. Hälften av de långvariga sjukfallen återfinns i gruppen övriga yrkesgrupper.

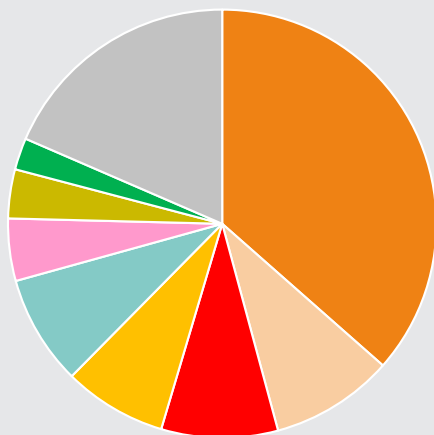
Inom Svenskt Näringsliv/LO är metallarbete den mest drabbade yrkesgruppen (**diagram 31**). Dit hör omkring en av fem män som blir långvarigt sjuka. Om *metallarbete* läggs ihop med *övrigt industriellt arbete* (12 procent) svarar dessa två industriella grupper för nästan en tredjedel av de långvariga sjukfallen.

Diagram 28

Nya godkända långa sjukfall/månadsersättning 2013-2014 för **kvinnor**.
Kommuner och landsting, efter yrkesgrupp. Antal: 57 245.

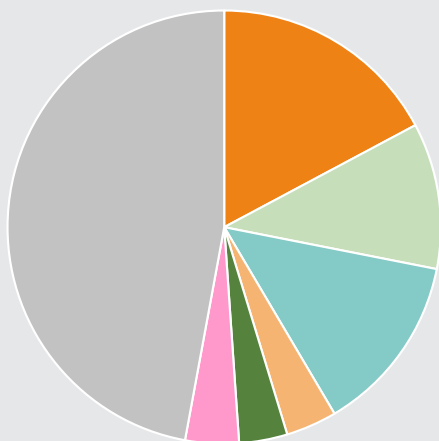

- 36% Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.
- 9% Sjuksköterskor och barnmorskor
- 9% Förskollärare och fritidspedagoger
- 8% Barnskötare, fritidsledare m.fl.
- 8% Lärare och skolledare
- 5% Socialt arbete
- 4% Restaurang- och storköksarbete
- 2% Städare och fönsterputsare
- 19% Övriga yrkesgrupper

Diagram 29

Nya sjukfall för **män** med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2013 och 2014.
Kommuner och landsting, efter yrkesgrupp. Antal: 7 871.

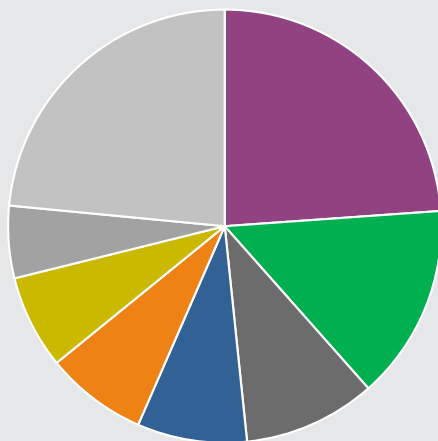

- 17% Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.
- 11% Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.
- 13% Lärare och skolledare
- 4% Sjuksköterskor och barnmorskor
- 4% Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete
- 4% Socialt arbete
- 47% Övriga yrkesgrupper

Diagram 30

Nya sjukfall för **kvinnor** med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2013 och 2014. **Svenskt Näringsliv/LO**, efter yrkesgrupp. Antal: 24 385.

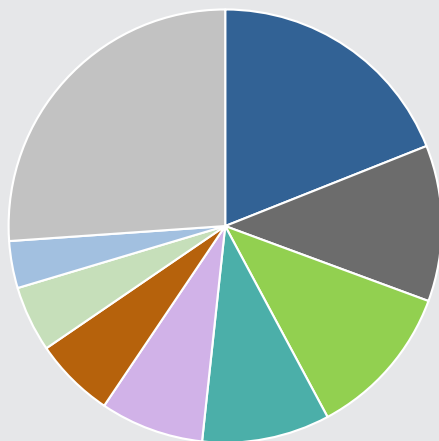

- 24% Försäljare inom handel m.m.
- 15% Städare och fönsterputsare
- 10% Övrigt industriellt arbete
- 8% Metallarbete
- 7% Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.
- 7% Restaurang- och storköksarbete
- 5% Godshanterings- och lagerarbete m. m.
- 23% Övriga yrkesgrupper

Diagram 31

Nya godkända långa sjukfall/månadsersättning 2013-2014 för **män**. **Svenskt Näringsliv/LO**, efter yrkesgrupp. Antal: 34 851.

- 19% Metallarbete
- 12% Övrigt industriellt arbete
- 12% Yrkesförare
- 9% Betong-, bygg- och anläggningsarbete
- 8% Godshanterings- och lagerarbete m. m.
- 6% Byggnadsträarbetare
- 5% Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.
- 3% Elektriskt arbete
- 26% Övriga yrkesgrupper

MEDIANLÄNGD FÖR SJUKFALL

Tabell 16 och 17 redovisar medianlängden för de sjukfall som varat mer än 90 dagar eller som lett till månadsersättning. Statistiken är uppdelad på kön, sjukskrivningsår och yrkesgrupp.

Samtliga kommun- och landstingsanställda ingår i statistiken. I den privata sektorn omfattas inte privatanställda tjänstemän eller privatanställda undersköterskor och barnskötare. Det innebär att yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.* inte omfattar privatanställda undersköterskor och att yrkesgruppen *barnskötare och fritidsledare m.fl.* endast omfattar kommunalt anställda.

Medianlängd är den längd då hälften av sjukfallen har avslutats och hälften fortfarande pågår. Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukskrivningstid som AFA Försäkring betalar ut dag ersättning för. I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar, men för medianberäkningen saknar det betydelse då mer hälften av sjukfallen för samtliga yrkesgrupper avslutas före dag 360.

Den som läser tabellerna bör ha i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukskrivningar inom de olika yrkesgrupperna, utan endast sjukfall som har blivit mer än 90 dagar. De flesta sjukskrivningar avslutas redan innan de blivit så långa. Anledningen till att de redovisade medianlängderna inte inkluderar sjukfall kortare än 91 dagar är att AGS-KL i normalfallet börjar utbetalas vid dag 91 i en sjukskrivning. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2014 med de yrkesgrupper som har högst medianlängd överst.

Medianlängden för sjukfall som varade mer än 90 dagar, eller som ledde till månadsersättning, minskade mellan 2008 och 2009. Det berodde bland annat på de nya sjukförsäkringsregler som infördes i juli 2008. Rehabiliteringskedjan bidrog till att sjukfall avslutades tidigare och de stramare reglerna för sjukersättning ledde till att färre beviljades månadsersättning. Också det bidrog till att sänka mediantiden.

Efter 2009 har mediantiden ökat. Även här påverkade de nya sjukförsäkringsreglerna i och med att tiden för sjukskrivning i normalfallet begränsades till 2,5 år och den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades. Majoriteten av dem som uppnådde maximal tid i sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning kom tillbaka till sjukförsäkringen och startade därmed ett nytt sjukfall. De här återvändande personernas sjukfall blir överlag klart längre än övriga sjukfall och drar därmed upp medianlängden. Sannolikt är det framförallt ökningen av medianlängd mellan 2009 och 2010 som beror på återvändare. Därefter drivs ökningen främst av andra orsaker.

Kvinnor inom *övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete* hade 2014 den längsta medianlängden för långa sjukfall. För män hade sjukfallen i yrkesgruppen socialt arbete längst medianlängd. Värt att notera är att två yrkesgrupper, *läkare samt lärare och skolledare*, som har bland de lägsta relativa frekvenserna för långvarig sjukfrånvaro (se **tabell 15**) ligger förhållandevis högt i fråga om medianlängd för både kvinnor och män. *Övrigt industriellt arbete*, som har den klart högsta relativa frekvensen för långvarig sjukfrånvaro, har däremot en kortare medianlängd än samtliga yrkesgrupper totalt.

Tabell 16

Medianlängden för sjukfall som blivit minst 90 dagar eller lett till månadsersättning. Kvinnor.
Sorterat efter antal dagar 2014.

Yrkesgrupp	Medianlängd dagar							Antal långa sjukfall
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	269	249	290	266	320	324	354	507
Socialt arbete	275	262	274	292	308	342	352	1 393
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	264	242	266	292	286	308	320	2 345
Sjuksköterskor och barnmorskor	258	236	273	275	279	284	310	2 801
Förskollärare och fritidspedagoger	247	232	258	259	275	298	309	11 730
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	258	238	261	272	270	300	309	2 678
Lärare och skolledare	262	251	268	276	292	300	308	2 424
Läkare	290	218	242	286	323	305	303	291
Städare och fönsterputsare	252	220	246	273	270	290	301	2 519
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	222	207	272	269	263	315	299	269
Tandvårdsarbete	250	227	237	236	237	259	278	382
Restaurang- och storköksarbete	249	221	255	260	249	270	273	1 994
Textil-, skinn och läderindustriarbete	265	239	259	239	348	313	272	234
Övrigt industriellt arbete	224	222	273	265	263	251	266	1 342
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	184	161	230	239	214	215	261	79
Livsmedelsarbete	212	188	235	224	233	223	251	451
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	229	216	243	246	242	278	249	259
Väktare, ordningsvakter	203	180	214	227	230	239	243	146
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	206	182	239	208	200	218	243	705
Yrkesförare	234	213	207	243	241	253	241	459
Försäljare inom handel m.m.	225	198	224	242	237	249	241	3 075
Metallarbete	200	209	219	231	242	263	236	1 050
Grafiskt arbete	214	180	238	284	247	239	235	53
Träindustriarbete	210	180	203	204	231	209	233	140
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	203	194	277	250	202	299	221	72
Byggnadsträarbetare	342	198	154	258	243	336	220	28
Pappers- och pappersmassearbetare	195	240	244	360	190	206	218	72
Elektriskt arbete	203	184	183	180	230	300	218	46
Byggnadsmålare	327	165	255	164	214	180	194	34
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	174	162	338	296	206	161	132	84
Övriga yrkesgrupper								2 438
Samtliga yrkesgrupper	249	230	258	267	270	288	299	42 114

Tabell 17

**Medianlängden för sjukfall som blivit minst 90 dagar eller lett till månadsersättning. Män.
Sorterat efter antal dagar 2014.**

Yrkesgrupp	Medianlängd dagar							Antal långa sjukfall
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014
Socialt arbete	279	238	285	231	343	320	360	174
Läkare	273	241	312	268	310	301	346	104
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	265	360	228	305	332	266	325	168
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	287	272	235	298	291	306	309	867
Städare och fönsterputsare	260	247	273	279	256	292	297	512
Lärare och skolledare	241	231	248	315	316	340	295	549
Förskollärare och fritidspedagoger	224	208	222	238	253	305	290	128
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	205	217	204	243	294	296	284	77
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	337	187	219	306	314	301	283	47
Restaurang- och storköksarbete	272	222	291	231	265	275	275	418
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	236	203	223	239	243	241	272	1 248
Försäljare inom handel m.m.	243	227	231	263	226	242	262	637
Väktare, ordningsvakter	213	203	226	219	178	246	255	171
Tandvårdsarbete	199	276	198	360	360	303	255	21
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	248	232	203	244	251	255	250	421
Sjuksköterskor och barnmorskor	212	208	271	227	238	269	246	140
Pappers- och pappersmassearbetare	204	189	234	221	188	210	246	162
Yrkesförare	228	198	211	213	212	237	240	2 181
Övrigt industriellt arbete	200	204	238	221	221	235	231	2 262
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	199	195	168	173	217	262	231	75
Livsmedelsarbete	220	194	210	220	194	227	231	446
Byggnadsmålare	207	180	206	199	213	219	224	336
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	196	189	195	184	207	196	224	1 448
Träindustriarbete	203	198	202	187	200	192	222	433
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	220	189	192	190	206	206	220	1 809
Metallarbete	214	198	205	204	209	213	216	3 392
Isolerings- och VVS-montörer	186	173	181	203	192	191	209	331
Elektriskt arbete	189	169	195	186	194	197	203	625
Brandpersonal	192	156	163	185	183	179	203	94
Byggnadsträarbetare	210	180	189	194	196	194	203	1 090
Grafiskt arbete	229	184	192	202	214	216	195	103
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	178	156	180	193	168	201	187	84
Övriga yrkesgrupper								1 234
Samtliga yrkesgrupper	222	201	214	215	220	231	239	21 787

SJUKFALL SOM MEDFÖRT MÅNADERSÄTTNING

I **tabell 18** nedan har vi beräknat den årliga relativa frekvensen för sjukfall som leder till månadsersättning. De årtal som redovisas i tabellen är registreringsår, det vill säga det år som sjukfallet som leder till månadsersättning börjar, och inte det år då månadsersättning beviljas. Det kan därför finnas en viss eftersläpning det senaste året. Därför redovisas bara uppgifter till och med 2013.

Den genomsnittliga relativa frekvensen för alla yrkesgrupper ökade efter 2009. Det berodde bland annat på att de personer som hade utförsäkrats och återvänt till sjukförsäkringen har högre relativ frekvens sjukersättning. De yrkesgrupper där den relativa frekvensen sjukskrivningar som leder till månadsersättning är högst är *textil-, skinn och läderindustriarbete, städare och fönsterputsare och övrigt industriellt arbete*.

Tabell 18

Nya sjukfall med månadsersättning och antal fall per 1 000 sysselsatta. Sorterat efter relativ frekvens 2013.

Yrkesgrupp	Risk						Antal månadsersättning
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Textil-, skinn- och läderindustriarbete	2,0	1,7	3,2	1,9	3,6	6,1	46
Städare och fönsterputsare	1,9	1,4	2,3	2,1	3,1	4,0	281
Övrigt industriellt arbete	1,5	1,1	1,6	1,5	2,2	2,8	312
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	1,0	0,7	1,1	1,2	1,3	2,1	169
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	1,5	1,0	1,7	1,8	1,8	2,0	126
Träindustriarbete	1,3	1,0	1,3	1,3	1,7	2,0	40
Socialt arbete	1,1	1,0	1,4	1,1	1,1	1,9	81
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.	1,1	0,6	1,2	1,2	1,5	1,9	688
Livsmedelsarbete	1,2	1,0	2,4	1,7	1,6	1,8	49
Förskollärare och fritidspedagoger	1,0	0,6	1,0	1,1	1,3	1,5	115
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	1,1	0,5	1,0	1,0	1,1	1,5	65
Metallarbete	1,1	0,7	1,2	1,0	1,4	1,5	295
Restaurang- och storköksarbete	0,9	0,4	0,9	0,8	0,8	1,4	179
Yrkesförare	0,8	0,5	1,3	0,8	1,0	1,4	141
Godshanterings- och lagerarbete m. m.	0,9	0,6	1,0	0,7	1,0	1,3	112
Lärare och skolledare	1,1	0,6	0,9	0,8	1,0	1,2	140
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,1	0,6	0,9	0,7	1,1	1,2	110
Byggnadsträarbetare	1,1	0,5	0,9	0,6	1,2	1,0	48
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	1,0	0,6	0,8	0,6	0,7	0,9	87
Försäljare inom handel m.m.	0,4	0,2	0,6	0,6	0,7	0,9	195
Elektriskt arbete	0,3	0,2	0,4	0,3	0,4	0,5	27
Övriga yrkesgrupper							478
Samtliga yrkesgrupp	1,0	0,6	1,1	1,0	1,2	1,6	3 784

ANTAL SJUKFALL PER 1 000 SYSSELSATTA EFTER LÄN OCH KÖN

Diagram 32 visar antal fall av långvarig sjukfrånvaro per 1000 sysselsatta 2014 fördelad på län och kön. Den regionala spridningen av det totala antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta för båda könen visas också i form av en kartbild (**karta 2**).

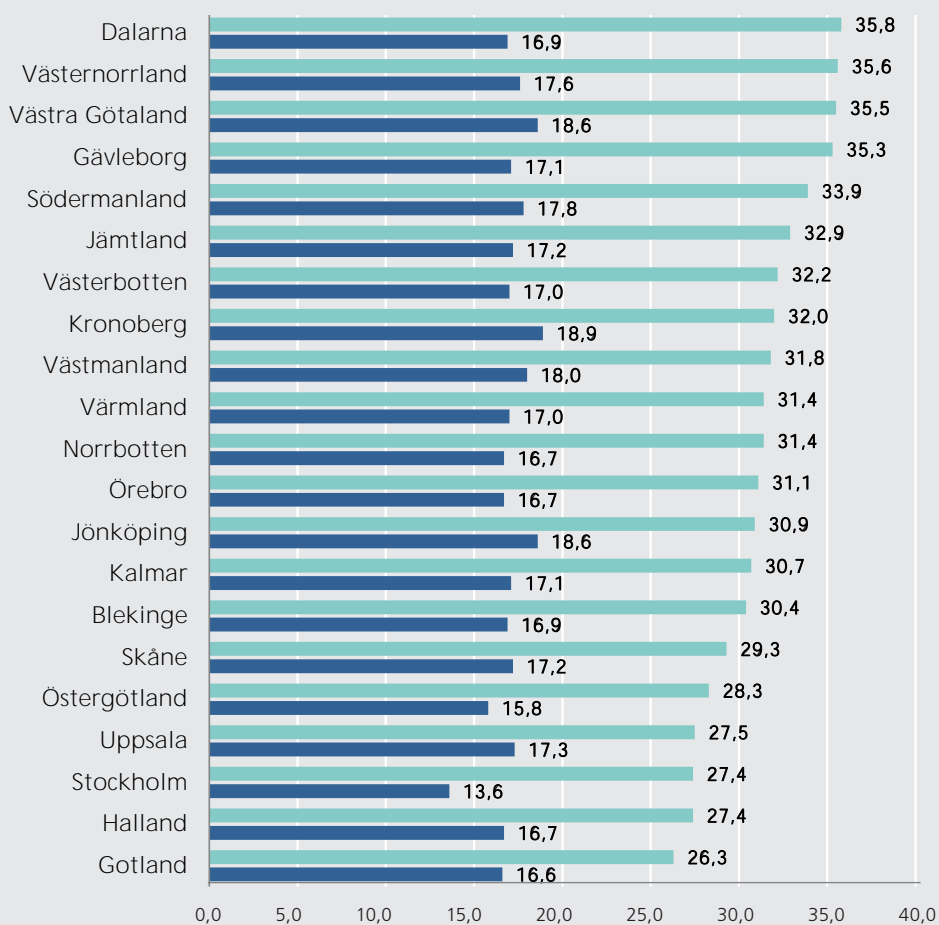
Kvinnor har fler långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta än män i samtliga län. Under 2014 var antalet fall per 1 000 sysselsatta kvinnor högst i Dalarnas län (35,8) och för män i Kronobergs län (18,9).

Även i Västra Götalands län hade ett högt antal fall per 1 000 sysselsatta för både kvinnor och män. Skillnaden mellan könen var minst i Gotlands län.

För män var den relativa frekvensen lägst i Stockholms län och för kvinnor i Gotlands län. Skillnader mellan länen kan delvis förklaras av skillnader i näringslivsstruktur. Den relativa frekvensen är beräknad efter var den sjukskrivna bor och inte utifrån var arbetsplatsen ligger.

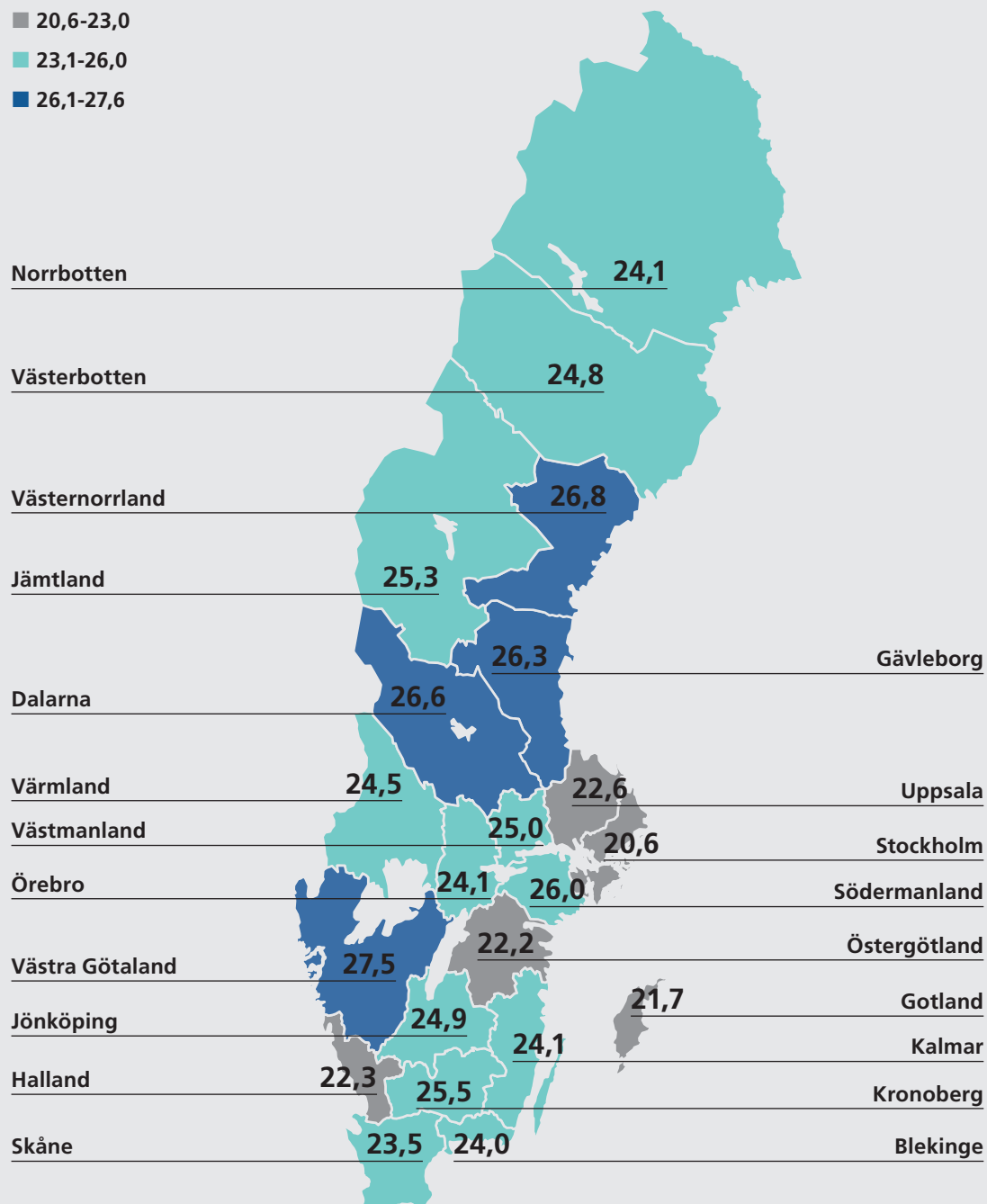
Diagram 32

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2014, efter län och kön. Sorterat efter kvinnor.

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2014 fördelad på län.

- 20,6-23,0
- 23,1-26,0
- 26,1-27,6

UPPGIFTERNA I VÅRA SKADEREGISTER – METOD OCH URVAL

HÄNDELSEFÖRLOPP – HUR GICK ARBETSOLYCKAN TILL?

För varje arbetsolycksfall registreras information om hur olyckan gick till och hur skadan uppstod. Vid anmälan får den skadade svara på tre frågor:

- 1) Vad sysslade du med när olyckan inträffade?
- 2) Vad orsakade olyckan?
- 3) Vad gjorde du dig illa på (hur uppstod skadan)?

Den skadade får möjlighet att med egna ord svara på frågorna i fritext. En fritextbeskrivning av händelseförloppet ger goda möjligheter att specificera detaljer som är viktiga för att veta vilka praktiska skadeförebyggande åtgärder man kan ta till för att olycksfall ska kunna undvikas i framtiden.

Sedan 2005 registreras svaren som löpande fritext. I rapporten har händelseförloppen klassificerats direkt med ledning av de fritextbaserade svaren.

BERÄKNING AV RELATIV FREKVENNS

För att identifiera de yrkesgrupper i arbetslivet som oftare råkar ut för arbetsskada och/eller långvarig sjukfrånvaro än andra har vi beräknat hur många fall som inträffar per 1 000 sysselsatta (i åldrarna 16-64 år) och år. Uppgift om antal sysselsatta fördelat på kön, åldersgrupp, näringsgren, yrkeskod och sektor kommer från Statistiska centralbyråns (SCB:s) yrkesregister.²

ÅLDERSTANDARDISERING AV RELATIV FREKVENNS

Förekomsten av sjukdomar påverkas av ålder och kön. Även den relativa frekvensen för att drabbas av olika

typer av arbetsolyckor kan påverkas av ålder och kön. Den som vill jämföra sjukdomsfrekvensen mellan yrkesgrupper behöver ta hänsyn till eventuella skillnader i ålder och kön mellan grupperna. I rapporten har vi beräknat en ålderstandardisering för olika yrkesgrupper och kön att drabbas av långvarig sjukfrånvaro.

Vi har också beräknat relativa frekvensen att drabbas av olika typer av arbetsolycksfall i förhållande till genomsnittet för olika åldersgrupper och kön. I exemplet nedan beräknas den relativa frekvensen i förhållande till genomsnittet för kvinnor i åldersgruppen 26-34 år.

EXEMPEL (Helt fiktiva siffror)

- Totalt antal sysselsatta kvinnor är 100 000
- I åldersgruppen 26-35 år finns det 20 000 sysselsatta kvinnor
- Antalet olycksfall som kvinnor i alla åldrar råkar ut för är 1 500
- Antalet olycksfall för kvinnor i åldersgruppen 26-35 år är 600

A Den relativa frekvensen för kvinnor att drabbas av ett olycksfall

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i alla åldrar}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i alla åldrar}} = \frac{1\,500}{100\,000} = 0,015$$

B Den relativa frekvensen för kvinnor i åldrarna 26-35 år att drabbas av ett olycksfall

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i åldern 26-35 år}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i åldern 26-35 år}} = \frac{600}{20\,000} = 0,03$$

$$\frac{B}{A} = \frac{0,03}{0,015} = 2,0$$

Med liknande räkneexempel för kvinnor i genomsnitt (alla åldrar) blir den relativa frekvensen 1,0 att drabbas av ett olycksfall. Detta betraktas då som en normalvärde. Den relativa frekvensen för kvinnor i åldrarna 26-35 år är alltså dubbelt så hög som för kvinnor generellt (normalvärde).

LÄNSUPPGIFTER

I de tabeller där vi redovisar länsstatistik är det efter uppgift om var den skadade bor, inte efter var skadan inträffade.

AFA FÖRSÄKRINGS SKADEDATAREGISTER

AFA Försäkring har det senaste året förändrat sitt datalager där alla uppgifter om skador är lagrade. Detta medför att uppgifter från tidigare år i denna rapport inte kan jämföras med motsvarande uppgifter i tidigare arbetsskaderapporter som AFA Försäkring har gett ut.

PRELIMINÄRA UPPGIFTER

Om inte annat anges utgår statistikbearbetningarna i årets rapport från de ärenden som rapporterats in och godkänts av AFA Försäkring till och med december 2015. Statistiken redovisas per det år då olycksfallet eller sjukskrivningen inträffade. Arbetssjukdomarna redovisas för det år sjukdomen visade sig. Uppgifterna för de senaste åren är ofullständiga, då det finns viss eftersläpning av inflödet av våra ärenden.

Dessutom sker det, särskilt när det gäller de senaste åren, en viss förskjutning av skadornas allvarlighet. Det kan i en del fall dröja flera år innan det står klart vilka medicinska, ekonomiska och individuella konsekvenser en viss skada eller sjukdom kommer att medföra. Detta försvårar jämförelser av skadeutvecklingen över tid. I slutet av varje avsnitt redovisar vi ett antal tidsserier där varje år har avlästs ett eller två år efter det att skadan/sjukskrivningen inträffade.

² Yrkesregistret baseras på SCB:s befolkningsregister (RTB), sysselsättningsregister (SREG), aktivitetsregister (AREG) samt register över befolkningens utbildning (UREG). Yrkesuppgiften kommer från ett tjugotal källor, men i första hand hämtas uppgifter för anställda från SCB:s årliga officiella lönestrukturstatistik.

BILAGOR

Bilaga 1

Tabell 19

Arbetsolycksfall som orsakat dödsfall 2014.

Händelse	Antal
Trafikolycka	4
Något faller	2
Fallolycka	1
Klämskada	1
Lasta, lossa	1
Förgiftning	1
Djur	1
Drunkning	1
Knivhuggen	1
Övrigt	8
Totalt	21

Bilaga 2

Tabell 20

Arbetsjukdomar som orsakat dödsfall 2005-2014, efter diagnos.

Diagnos	Antal	Andel
Tumörer	152	86%
Andningsorgans sjukdomar	7	4%
Psykiska sjukdomar	3	2%
Övriga sjukdomar/ diagnoser	14	8%
Totalt	176	

Bilaga 2

Tabell 21

Arbetsjukdomar som orsakat dödsfall 2005-2014, efter yrkesgrupp.

Yrkesgrupp	Antal
Metallarbete	46
Elektriskt arbete	16
Betong- bygg- o anläggningsarbete	17
Isolerings- och VVS-montörer	15
Byggnadsträarbetare	12
Byggnadsmålare	8
Övrigt industriellt arbete	9
Poliser, tullbevakningspersonal	4
Yrkesförare	4
Lärare och skolledare	2
Övriga yrkesgrupper	43
Totalt	176

Antalet nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukskrivning inom **Kommuner och landsting**.
Uppdelat efter kön, sjukfallstyp och skadeår.

Sjuklass	Kön	2010	2011	2012	2013	2014
15-90 sjukdagar	Kvinnor	377	401	400	498	466
	Män	246	266	237	287	252
	Totalt	623	667	637	785	718
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	19 575	21 506	22 576	26 174	28 811
	Män	3 010	3 148	3 305	3 546	3 935
	Totalt	22 585	24 654	25 881	29 720	32 746
Månadsersättning	Kvinnor	1 548	1 496	1 543	1 537	723
	Män	347	328	323	281	109
	Totalt	1 895	1 824	1 866	1 818	832
Totalt KL		25 103	27 145	28 384	32 323	34 296

Antalet nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukskrivning inom **Svenskt Näringsliv/LO**.
Uppdelat efter kön, sjukfallstyp och skadeår.

Sjuklass	Kön	2010	2011	2012	2013	2014
15-90 sjukdagar	Kvinnor	12 692	13 661	13 205	13 585	13 345
	Män	20 888	21 843	21 459	21 959	21 655
	Totalt	33 580	35 504	34 664	35 544	35 000
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	7 977	8 773	9 137	10 915	12 147
	Män	12 683	13 262	14 316	16 032	17 198
	Totalt	20 660	22 035	23 453	26 947	29 345
Månadsersättning	Kvinnor	784	711	812	890	433
	Män	1 241	997	1 151	1 076	545
	Totalt	2 025	1 708	1 963	1 966	978
Totalt Svenskt Näringsliv/LO		56 265	59 247	60 080	64 457	65 323
Totalt KL + SN/LO		81 368	86 392	88 464	96 780	99 619

**Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2013 och 2014.
De vanligaste diagnoserna uppdelad efter kön. Kommuner och landsting.**

Diagnosgrupper	Kvinnor	Andel kvinnor	Män	Andel män	Total	Andel av total	Andel med månadsersättning
Andningsorganens sjukdomar (J00-J99)	456	0,8%	80	1,1%	536	0,9%	11,2%
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	1 477	2,7%	604	8,1%	2 081	3,4%	8,4%
varav bla. Akut hjärtinfarkt	89	0,2%	67	0,9%	156	0,3%	1,9%
Andra former av hjärtsjukdom	326	0,6%	154	2,1%	480	0,8%	5,8%
Sjukdomar i hjärnans kärl	656	1,2%	249	3,3%	905	1,5%	13,3%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningsjukdomar (E00-E90)	447	0,8%	69	0,9%	516	0,8%	6,4%
Graviditet, förlossning och barnsängstid (O00-O99)	1 473	2,7%	0	0,0%	1 473	2,4%	0,0%
Hudens och underhudens sjukdomar (L00-L99)	278	0,5%	37	0,5%	315	0,5%	8,9%
Matsmältningsorganens sjukdomar (K00-K93)	625	1,2%	130	1,7%	755	1,2%	3,4%
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	22 492	41,6%	2 746	36,9%	25 238	41,0%	3,9%
varav bla. Förstämningssyndrom (t.ex. depression)	8 526	15,8%	1 141	15,3%	9 667	15,7%	4,5%
Ångestsyndrom	2 319	4,3%	344	4,6%	2 663	4,3%	4,5%
Anpassningsstörning och reaktion på svår stress	10 697	19,8%	1 032	13,9%	11 729	19,1%	2,2%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven (M00-M99)	15 220	28,1%	1 893	25,4%	17 113	27,8%	4,1%
varav bla. Ledsjukdomar	5 049	9,3%	691	9,3%	5 740	9,3%	3,0%
Ryggsjukdomar	5 616	10,4%	794	10,7%	6 410	10,4%	4,4%
Sjukdomar i mjukvävnader	3 835	7,1%	322	4,3%	4 157	6,8%	4,7%
Sjukdomar i nervsystemet (G00-G99)	1 687	3,1%	274	3,7%	1 961	3,2%	13,1%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	3 394	6,3%	575	7,7%	3 969	6,4%	1,4%
Symptom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	1 395	2,6%	167	2,2%	1 562	2,5%	5,9%
Tumörer (C00-D48)	3 574	6,6%	558	7,5%	4 132	6,7%	1,6%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar (A00-B99)	252	0,5%	57	0,8%	309	0,5%	2,6%
Övriga diagnosgrupper och saknade värden	4 475		681		5 156		
Samtliga diagnoser	57 245	100%	7 871	100%	65 116	100%	4,1%

Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2013 och 2014.
De vanligaste diagnoserna uppdelad efter kön. Svenskt Näringsliv/LO.

Diagnosgrupper	Kvinnor	Andel kvinnor	Män	Andel män	Total	Andel av total	Andel med månadsersättning
Andningsorganens sjukdomar (J00-J99)	204	0,9%	387	1,2%	591	1,0%	13,2%
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	518	2,2%	2 418	7,2%	2 936	5,2%	8,9%
varav bla. Akut hjärtinfarkt	30	0,1%	286	0,9%	316	0,6%	2,2%
Andra former av hjärtsjukdom	106	0,5%	670	2,0%	776	1,4%	6,7%
Sjukdomar i hjärnans kärl	236	1,0%	893	2,7%	1 129	2,0%	14,1%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningsjukdomar (E00-E90)	179	0,8%	286	0,9%	465	0,8%	10,5%
Graviditet, förlossning och barnsängstid (O00-O99)	1 319	5,6%	0	0,0%	1 319	2,3%	0,2%
Hudens och underhudens sjukdomar (L00-L99)	155	0,7%	237	0,7%	392	0,7%	4,8%
Matsmältningsorganens sjukdomar (K00-K93)	314	1,3%	679	2,0%	993	1,7%	2,4%
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	7 309	31,2%	6 639	19,8%	13 948	24,5%	6,6%
varav bla. Förstämmningssyndrom (t.ex. depression)	3 156	13,5%	2 987	8,9%	6 143	10,8%	5,8%
Ångestsyndrom	1 154	4,9%	1 176	3,5%	2 330	4,1%	5,7%
Anpassningstörning och reaktion på svår stress	2 438	10,4%	1 625	4,9%	4 063	7,1%	4,5%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven (M00-M99)	8 626	36,9%	13 647	40,8%	22 273	39,2%	4,2%
varav bla. Ledsjukdomar	2 295	9,8%	4 423	13,2%	6 718	11,8%	2,8%
Ryggsjukdomar	3 143	13,4%	5 629	16,8%	8 772	15,4%	5,3%
Sjukdomar i mjukvävnader	2 897	12,4%	3 148	9,4%	6 045	10,6%	4,1%
Sjukdomar i nervsystemet (G00-G99)	826	3,5%	1 065	3,2%	1 891	3,3%	11,0%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	1 523	6,5%	4 298	12,8%	5 821	10,2%	1,6%
Symptom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	776	3,3%	928	2,8%	1 704	3,0%	4,9%
Tumörer (C00-D48)	1 030	4,4%	1 707	5,1%	2 737	4,8%	1,9%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar (A00-B99)	72	0,3%	171	0,5%	243	0,4%	4,5%
Övriga diagnosgrupper och saknade värden	1 534		2 389		3 923		
Samtliga diagnoser	24 305	100%	34 851	100%	59 236	100%	5,0%

**Mediansjukskrivningstid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2013-2014.
Kommuner och landsting.**

Diagnoser	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar (J00-J99)	345	340
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	360	342
varav bla. Akut hjärtinfarkt	227	167
Andra former av hjärtsjukdom	296	277
Sjukdomar i hjärnans kärl	360	360
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningsjukdomar (E00-E90)	314	296
Graviditet, förlossning och barnsängstid (O00-O99)	144	
Hudens och underhudens sjukdomar (L00-L99)	320	306
Matsmältningsorganens sjukdomar (K00-K93)	250	237
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	360	358
varav bla. Förstämningssyndrom (t.ex. depression)	360	340
Ångestsyndrom	360	356
Anpassningsstörning och reaktion på svår stress	359	360
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven (M00-M99)	272	221
varav bla. Ledsjukdomar	219	179
Ryggsjukdomar	321	274
Sjukdomar i mjukvävnader	277	216
Sjukdomar i nervsystemet (G00-G99)	360	360
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	190	176
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	348	327
Tumörer (C00-D48)	360	327
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar (A00-B99)	282	255
Samtliga diagnoser	315	287

**Mediansjukskrivningstid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2013-2014.
Svenskt Näringsliv/LO.**

Diagnoser	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar (J00-J99)	291	313
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	360	293
varav bla. Akut hjärtinfarkt	176	163
Andra former av hjärtsjukdom	265	228
Sjukdomar i hjärnans kärl	360	360
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningsjukdomar (E00-E90)	231	290
Graviditet, förlossning och barnsängstid (O00-O99)	136	
Hudens och underhudens sjukdomar (L00-L99)	204	226
Matsmältningsorganens sjukdomar (K00-K93)	234	194
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	358	321
varav bla. Förstämmningssyndrom (t.ex. depression)	359	334
Ångestsyndrom	360	327
Anpassningsstörning och reaktion på svår stress	326	268
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven (M00-M99)	252	207
varav bla. Ledsjukdomar	205	180
Ryggsjukdomar	289	257
Sjukdomar i mjukvävnader	265	194
Sjukdomar i nervsystemet (G00-G99)	274	329
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	180	157
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	302	268
Tumörer (C00-D48)	350	329
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar (A00-B99)	223	238
Samtliga diagnoser	261	229

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) fördelat på ålder och avtalsområde.
Svenskt Näringsliv/LO

Ålder	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
16-25	6,1	5,6	4,8	4,5	4,9	6,0	7,7	8,5
26-35	12,8	10,8	9,6	9,5	10,3	11,1	13,2	15,5
36-45	18,9	15,4	14,1	16,1	17,1	18,1	21,6	22,2
46-55	25,9	21,1	19,3	23,4	23,9	25,2	28,4	31,2
56-64	38,5	32,5	29,7	32,4	33,2	35,3	39,2	41,5
Totalt	19,2	16,0	14,6	16,1	16,8	18,0	20,8	22,6

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) fördelat på ålder och avtalsområde.
Kommuner och landsting

Ålder	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
16-25	5,0	4,0	4,2	3,4	4,1	4,5	5,3	7,7
26-35	15,4	12,3	11,9	12,6	13,8	15,6	18,4	21,6
36-45	20,6	16,1	15,1	18,7	20,5	22,5	26,7	29,0
46-55	27,4	21,4	19,9	25,2	27,8	28,7	32,4	35,7
56-64	37,1	29,8	26,8	30,8	33,7	34,7	38,9	40,7
Totalt	24,1	19,2	17,8	21,1	23,2	24,4	27,8	30,4

Relativ frekvens (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) fördelat på ålder.
Totalt

Ålder	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
16-25	5,8	5,2	4,7	4,2	4,7	5,6	7,1	8,3
26-35	13,8	11,4	10,5	10,7	11,6	12,8	15,1	17,8
36-45	19,7	15,8	14,6	17,3	18,7	20,1	24,0	25,4
46-55	26,8	21,3	19,6	24,4	25,9	27,0	30,5	33,5
56-64	37,7	30,9	28,0	31,4	33,5	34,9	39,0	41,0
Totalt	21,5	17,5	16,1	18,4	19,7	20,9	24,0	26,1

Ålderstandardisering och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2014 för per kön. **Svenskt Näringsliv/LO**

	Ålderstandardisering	Antal fall per 1 000 sysselsatta
Kvinnor	36,3	30,6
Män	19,8	19,1
Totalt	28,3	22,6

Ålderstandardisering och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2014 för kön.
Kommuner och landsting

	Ålderstandardisering	Antal fall per 1 000 sysselsatta
Kvinnor	32,6	34,7
Män	13,9	15,8
Totalt	23,5	30,4

YRKESGRUPPER

Yrkesgrupperna i rapporten baseras på standard för svensk yrkesklassificering, SSYK.

Barnskötare och fritidsledare m.fl.

Betong-, bygg- och anläggningsarbete

Betongarbete, anläggningsarbete, takmontörer, glasmästare, maskinoperatörer, maskinförare, kranförare, dykare, montörer och grovplåtslagare

Brandpersonal

Byggnadsmålare

Byggnadsträarbetare

Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl

Elektriskt arbete

Installationselektriker, elmontörer och reparatörer, tele- och elektronikreparatörer, distributionselektriker, montörer av el- och teleutrustning

Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.

Fastighetsskötare, skorstenfejare och saneringsarbete, vaktmästare, mätaravläsning, renhållnings- och återvinningsarbete, övrig säkerhetspersonal

Förskollärare och fritidspedagoger

Försäljare inom handel m.m.

Godshanterings- och lagerarbete m.fl.

Speditörer, lagerassistenter, truckförare, godshanterare och expressbud

Golvläggare

Grafiskt arbete

Etsare och gravörer, tryckare, bokbinderiarbetare, maskinoperatörer

Gruv- och bergarbete och stenhuggare

Hotell-, restaurang- och storköksarbete

Isolering- och VVS-montörer

Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete

Växtodlare inom jordbruk och trädgård, trädgårdsanläggare, djuruppfödare och djurskötare, växtodlare och djuruppfödare (blandad drift), skogsbrukare, maskinförare, fiskodlare, jägare och fiskare

Kriminalvårdare

Livsmedelsarbete

Slaktare, styckare, bagare, konditorer, provsmakare, maskinoperatör

Läkare

Lärare och skolledare

Metallarbete

Mekaniker, operatörer, montörer, tråddragare, maskinbefäl, gjutare, svetsare, tunnplåtslagare, riggare och kabelsplitsare, smeder, verktygsmakare, slipare

Militärt arbete (endast anställda)

Murare

Pappers- och pappersmassearbete

Poliser, tullbevakningspersonal

Sjuksköterskor och barnmorskor

Socialt arbete

Behandlingsassistenter, chefer för mindre enheter inom vård och omsorg, psykologer, socialsekreterare och kuratorer.

Städare och fönsterputsare

Tandvårdsarbete

Textil-, skinn- och läderindustriarbete

Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.

Träindustriarbete

Träbearbetningsarbete (möbelsnickare, maskinoperatörer, korgmakare, montörer), sågverksarbete

Undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter m.fl.

Väktare, ordningsvakter

Yrkesförare

Lastbils-, långtradar-, buss-, lok-, spårvagns- och taxiförare

Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete

Apotekare, arbetsterapeuter, dietister, djursjukvårdare, logopedier, receptarier, sjukgymnaster,

Övrigt industriellt arbete

Lackerare, glashytttearbetare, glasgravörer, dekorationsmålare, processoperatörer, maskinoperatörer, handpaketerare

Övriga yrkesgrupper

BEGREPP

I rapporten används ett antal (ibland interna) begrepp. Nedan förklarar vi de vanligaste begreppen. Godkänd arbetsskada, godkänt arbetsolycksfall eller godkänd arbetssjukdom används i de flesta av tabellrubrikerna i avsnittet om arbetsskador. Med det vill vi understryka att det som redovisas är godkända fall enligt försäkringsvillkoren och inte samtliga anmälda fall.

Arbetsskada

Arbetsolycksfall, arbetssjukdom och färdolycksfall.

Arbetsolycksfall

Olycksfall som inträffar i arbetet.

Allvarliga arbetsolycksfall

Arbetsolycksfall som leder till sjukskrivning i mer än 30 dagar (eller motsvarande läkningstid utan sjukskrivning) och/eller medicinsk invaliditet.

Arbetssjukdom

Sjukdom som uppkommit eller försämrats till följd av arbetet eller arbetsförhållandena.

För att en arbetssjukdom ska ge ersättning från TFA eller TFA-KL måste den vara godkänd av Försäkringskassan eller finnas i den så kallade ILO-förteckningen av arbetssjukdomar. Besvären måste också kvarstå i minst 180 dagar efter den dag då sjukdomen visade sig.

Diagnos för arbetssjukdom

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande.

Diagnos för sjukfall/sjukfrånvaro

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande.

Till och med december 2003 kodades diagnoser med utgångspunkt från klassificeringsstandarden ICD-9 (Socialstyrelsen 1987). Därefter kodas diagnoser enligt ICD-10 (Socialstyrelsen 1997).

Efterskydd

Efterskydd finns i sjukförsäkringen (AGS, AGS-KL) och innebär att försäkringen kan fortsätta att gälla under 720 dagar efter att en anställning eller en verksamhet har upphört. Arbetslösa kan därför omfattas av sjukförsäkringen. Reglerna om efterskydd gäller även vid längre tids frånvaro, till exempel tjänstledighet.

Färdolycksfall

Olycksfall som inträffar vid färd till eller från arbetet.

Insjuknandeår

Det år sjukfallet påbörjas.

Långa sjukfall/Långvarig sjukfrånvaro

Sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukskrivning eller månadsersättning.

Medicinsk invaliditet

Försäkringsmedicinskt mått som anges i procent (%). Det är ett mått på den bestående kroppsliga funktionsnedsättningen till följd av arbetsskadan. Den medicinska invaliditetsgraden avgörs först då skadan har nått ett stationärt tillstånd och inga förändringar är att vänta. Fram till dess görs en preliminär uppskattning av skadans svårighetsgrad.

Relativ frekvens

I denna rapport beräknas antal fall per 1 000 sysselsatta. Antal fall kan till exempel vara antal allvarliga arbetsolycksfall eller antal långa sjukfall.

Skadeår/Visandeår

Det år ett olycksfall inträffade eller en arbetssjukdom visade sig.

En arbetssjukdom anses ha visat sig vid första läkarbesöket eller första sjukskrivningsdagen med anledning av skadan.

REFERENSER

Statistiska centralbyrån. (2012).

Mis 2012:11 SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering 2012. Örebro: Statistiska centralbyrån.

Socialstyrelsen (1996):

"Klassifikation av sjukdomar 1997, systematisk förteckning"

Arbetsmarknadsstyrelsen (1997):

"AMSYK och Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK)", Stockholm

AFA Försäkring (2012):

"Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro, 2012", Stockholm

AFA Försäkring (2013):

"Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro, 2013", Stockholm

AFA Försäkring (2014):

"Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro, 2014", Stockholm

AFA Försäkring (2015):

"Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro, 2015", Stockholm

AFA Försäkring (2015):

"Psykliska diagnoser i kontaktyrken inom kommuner och landsting", Stockholm

AFA Försäkring (2016):

"Arbetssjukdomar", Stockholm

AFA Försäkring. (2016):

"Långvarig sjukfrånvaro och allvarliga arbetsskador bland unga", Stockholm

Trygghet på jobbet för fyra miljoner människor

POSTADRESS **AFA Försäkring 106 27 Stockholm** BESÖKSADRESS **Klara Södra Kyrkogata 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** VX **08-696 40 00** FAX **08-696 45 45** INTERNET **www.afaforsakring.se**